

Santa Clara University Scholar Commons

University Library

Information Services

2016

The Origin and Development of Tigrinya Language Publications (1886 - 1991) Volume One

Abraham Negash

Santa Clara University, anegash@scu.edu

Follow this and additional works at: <http://scholarcommons.scu.edu/library>

 Part of the [African American Studies Commons](#), [African History Commons](#), [African Languages and Societies Commons](#), [Modern Languages Commons](#), [Modern Literature Commons](#), [Reading and Language Commons](#), and the [Translation Studies Commons](#)

Recommended Citation

Negash, Abraham, "The Origin and Development of Tigrinya Language Publications (1886 - 1991) Volume One" (2016). *University Library*. Paper 131.

<http://scholarcommons.scu.edu/library/131>

This Dissertation is brought to you for free and open access by the Information Services at Scholar Commons. It has been accepted for inclusion in University Library by an authorized administrator of Scholar Commons. For more information, please contact rscroggin@scu.edu.

ምዕባለ ሕታማት ስነ-ጽሑፍ ቋንቋ ትግርኛ ::

(1886 - 1991)

ቀዳማይ ቅጺ

**The Origin and Development of Tigrinya Language
Publications
(1886 - 1991)**

Volume One

አብራሃም ነጋሽ
Abraham Negash

Santa Clara, California
2016

The Origin and Development of Tigrinya Language Publications

Abraham Negash

Abstract

Tigrinya is a Semitic language spoken in Eritrea and in the Tigray Region of Northern Ethiopia. Tigrinya is one of the nine languages in Eritrea. It was one of Eritrea's official languages (along with Arabic) during the short-lived federation with Ethiopia (1952-1962). When Ethiopia officially annexed Eritrea in 1962, Amharic also formally replaced Tigrinya and Arabic; and was established as an official language by the imperial government of Ethiopia. In 1993, when Eritrea officially declared its independence through referendum. Tigrinya regained its status as a working language.

Tigrinya has its own alphabet of 32 letters adopted from Ge'ez, a language which exists with a very limited function within the Coptic Orthodox and Catholic Churches. Like English, Tigrinya is written from left to right. Although the Tigrinya script might look difficult, pronunciation is simple and straightforward, as the phonetic symbols closely resemble pronunciation.

The earliest written example of Tigrinya is a text of local customary laws, dating back to the 13th century. It was found in the district of Logo Sarda, Akele Guzai in Eritrea. The first literary text in Tigrinya was published in Europe. In 1895 Feseha Giyorgis, a scholar who was studying Italian and Latin and taught Tigrinya in Naples, published a pamphlet in Rome giving an account of his journey to Italy five years earlier. He was very conscious of his trailblazing role as "the father of Tigrinya literature." In his foreword to the work he wrote that "our main drive has been to furnish those who yearn to learn Tigrinya with material for exercise." The content of the pamphlet indicates that his

primary audience, however, was the educated elite of his home country, as it focuses on the author's impressions of the exotic country to which he had travelled.

The first work published in Tigrinya was a translation of the Four Gospels by Dabtera Matewos. It was written in the 1830s and was published in 1866 by Isenberg, in Basle, Switzerland. The Tigrinya title is ወንጌል ቅዱስ ናይ ጎይታና ናይ ምድሓኒናን የሱስ ክርስቶስ. This work is of major significance, because it marks the first appearance of the Tigrinya language in book form as well as in a full Ge'ez script.

European missionaries were responsible for a stream of publications from the 1890s onwards, including the first Tigrinya language newspaper in 1909, but that it did not last long. During the British Military Administration in 1941-1952, Ministry of Information of the administration published a weekly newspaper in Tigrinya. At that time, a single newspaper would cost about 5 cents; the number of copies of the newspaper sold per week would reach up to 5,000. At that time, it was reported to be the first of its kind.

There is no standard bibliography of Tigrinya publications. In an effort to address this gap, I have prepared what I think is the first annotated bibliography in two volumes. I hope that this publication will provide a summary and evaluation of books written in Tigrinya that I have been able to locate and analyze. It is also my belief that this work will be of great use to researchers and future generations and will enhance the development of Tigrinya language and literature.

In compiling this work, I have traveled extensively and conducted research in libraries and archives in Asmara, Addis Ababa, Sweden, and Italy. I also interviewed and consulted with knowledgeable individuals about early publications. After collecting bibliographic information for over 760 publications, I arranged individual records in alphabetical order by author, followed by title, place and date of publication, and number of pages.

During the process of my work I have come to realize the following facts:

1. Books written in Tigrinya are far more numerous than many people realize.
2. Because of the large number of discovered publications, a published bibliography would be of great importance to researchers.
3. Most books published in Tigrinya have incomplete information regarding dates and places of publication.

The bibliography presented here is the first one of its kind. It does not, however, claim to be comprehensive. I would be very pleased if this book stimulates and encourages other researchers to make additional entries.

After 1991 the number of books published in Tigrinya has increased tremendously. Volume one of this work includes all publications before 1991. And Volume Two will include all the works published since 1991.

Contents

Chapter 1	
I. Introduction	1
II. Importance of the study	9
Chapter 2	
III. The development of Tigrinya language publications	12
IV. Printing press in Eritrea from 1866- 1991	15
Chapter 3	
V. Categories found in bibliography	19
VI. How the bibliography is organized	20
VII. Annotated bibliography of Tigrinya fiction books	21
VIII. Female authors	50
Chapter 4	
IX. Listing of the bibliography	
Religion	54
Fiction	68
Health	80
Law	81
Education (Curriculum)	82
Language	85
Social Issues	88
Biography	88
Technology	90
History & Geography	90
Economics	93
Philosophy	95
X. List of newspapers and journals	98
XI. Conclusion	101
XII. Bibliography	102

መሐበሪ

ቀዳማይ ምዕራፍ

መጎተዊ	1
ዕላማ ናይ'ዚ መጽናዕቲ	9

ካልኣይ ምዕራፍ

ቋንቋን አመዓባብልኡን	12
ትግርኛ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ክሰፍር ዝጀመረሉ ግዜ	13
ቋንቋ ትግርኛ ኣብ ማሕተም	16
ቤት ማሕተም ኣብ ኤርትራ ካብ 1866 - 1991	17

ሳልሳይ ምዕራፍ

ሰንጠረዥ ናይ ብቋንቋ ትግርኛ ዝተሓትሙ መጻሕፍቲ ዝርዝር	19
ልብ-ወለድ ትግርኛ ምስ ሓጺር መግለጺኡ	21
ደረሰቲ ደቂ ኣንስትዮ	50

ራብዓይ ምዕራፍ

ዝርዝር መጻሕፍቲ	
ሃይማኖት	54
ልብ ወለድ	68
ሓለዋ ጥዕና	80
ሕጊ	81
ስርዓት ትምህርቲ	82
ታሪኽ ሂወት	88
ታሪኽን ጀግራፍን	90
ተክኖሎጂ	90
ቋንቋ	85
ባህልን ማሕበራዊን	88
ኤኮኖሚ	93
ፍልስፍና	95
ዝርዝር ጋዜጣን መጽሔትን	98
መደምደምታ	101
ምንጪ (Bibliography)	102

መጻሕፍት

ካብ ኣርእስቲ ናይዚ ጽሑፍ ምርዳእ ከም ዝከኣል ምዕባል ሕታማት ስነ-ጽሑፍ ቋንቋ ትግርኛ ካብ 1886 – 1991 እተሓትሙ ዝርዝር ምስ ሓጺር መግለጺኦም ዘቐርብ መጽናዕቲ እዩ።

ብመጀመርታ ዝርዝር መጻሕፍቲ ክበሃል እንከሎ ብትግርኛ እተጻፉ መጻሕፍቲ ኩሎም ኣኪብካ ጥርኑፍ ብዝኾነ ኣሰራርዓ ምቕራብ ማለት እዩ። መግለጺ ማለት ከኣ ነቶም እተኣከቡ ወይ ተዘርዚሮም ዘለው መጻሕፍቲ ፡ ካብ'ቲ ትሕዝትኦም ከይወጸ ብሕጽር ዝበለ መግለጺ ምቕራብ ማለት እዩ። ብሓጺሩ ዝርዝርን መግለጽን ብሓባር ክግለጽ እንከሎ ናይ ሓደ ጽሑፍ እንታይነት ብጥርንፍ ዝበለ ሓሳባት ኣብሪሁ ዝገልጽ ፡ መዝገብ መጻሕፍቲ ዝኾነ ናይ ምርምር ስራሕ እዩ።

እዚ ቐሪቡ ዘሎ ሕታማት ትግርኛ ካብ ዝጀመረሉ ክሳብ ድሮ ነጻነት ኤርትራ 1991 ዓ.ም ዘጠቓለለ እዩ ። በዚ ምክንያት ከኣ ቀዳማይ ቅጺ ተባሂሉ ኣሎ ። እዚ መጽናዕቲ ቀንዲ ዕይኡ ብቋንቋ ትግርኛ ኣብ ቤት ማሕተም ተሓቲሞም ናይ ዝወጹ 629 መጻሕፍቲ ዝርዝር ዝሓዘ እዩ። እዞም መጻሕፍቲ እዚኦም ብትሕዝትኦም ተፈልዮም ቀሪቦም ኣለው። እዞም ብቐጽሪ ተገሊጾም ዘለው ጥራሕ ክሳብ ሕጂ ተጻሒፎም ኣለው ኢልካ ክሕሰብ ኣይከኣልን እዩ። ምክንያቱ ኣብዚ ዝርዝር ዘይሰፈሩን፡ ዘይተረኹን ክህልዉ ስለ ዝኾኑ እዩ።

ዝርዝር መጻሕፍቲ ንምድላው ግዜ ዝወስድ መጽናዕቲ እዩ ። ገለኣቶም ኣብ ኣብያተ መጻሕፍቲ ከይተታሕዙ ስለ ዝተረፉን እቶም መጻሕፍቲ ክሕተሙ እንከለው ብብዝሒ ስለ ዘይሕተሙን ኣብ እተወሰነ ቦታ ስለ ዝሸየጡን ክኾውን ይከኣል።

መጽሓፍ መግለጺ ባህሊ፣ ማሕበራዊ ናብራ፣ ኤኮኖምን ፓለቲካን ሓደ ሕብረተሰብ እዩ። እዚ ዝኾነሉ ምክንያት ድማ፡ መጽሓፍ ናይ ዝሓለፈን እዋናውን መጻእን ኩነታት ዝሕብር ብምዃኑ እዩ። ሓደ መጽሓፍ ክጻፍ እንከሎ ዕላምኡን ትሕዝትኡን ምዕባል ወዲ ሰብን ፍልጠቱን ኣኪቡ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ዝተሓላለፍ እዩ።

በዚ ምሰረት ሓደ መጽሓፍ ምስ ተጻሕፈ ኣንባቢ የድልዮ እቲ ደራሳይ ድማ ጽሑፍ ቅድሚ ምስፋሩ እዚ ዓይነት ጽሑፍ ንህዝቢ ማለት ነንባቢ እንታይ ጥቅሚ ይህቦ ፤ ንማሕበራዊ ናብራ የመሓይሽን ፤ ምክሪ ፤ መልእኽቲ ወዘተ... ይህብ ኢሉ ዝውፍዮ ካብ ኣእምርኡ ክፈልፍሎ ከቢድ ምዃኑ ስለ ዘእምን ብፍላይ ሓደ ጽሑፍ ብግዚኡ ክንበብ እንከሎ ፍሬኡ ብግልጺ ይርኤ ። ግዜኡ ምስ ሓለፈ ግን ገሊኡ ዝህቦ ትርጉም ክልወጥ ይኽእል እዩ ። እቲ ጽሑፍ ብናይ'ቲ ህዝቢ ቋንቋን ባህልን ዝተጻሕፈ ሃብቲ ስነ ጽሑፍ ስለ ዝኾነ በዓልመን እዩም ብሉጻት ደረሰቲ ፤ ኣብ ምንታይ ኣተኩሮም እዮም ተጻሒፎም ኢልካ ክትፈልጥ ትኽእል ።

እዚ መጽናዕቲ ነቶም ቅድሚ ሕጂ እተጻፉ መጽሕፍትን ደረሰትን ንምዝኽኻር እተዳለወ ካታሎግ ወይ መዝገብ መጽሕፍቲ እዩ። እዚ ቐሪቡ ዘሎ ናይ መጀመሪታ ስለ ዝኾነ ምሉእ እዩ ኢልካ ምድምዳም ስለ ዘይከኣል ።

ግዱሳት ተመራመርቲ ክትውስኹሉ እላቦ። ድሕሪ ነጻነት ኤርትራ ካብ 1991 ኣዝዮም ብዙሓት መጻሕፍቲ ተጻሒፎም ሰለ ዘለዉ ኣብ ሓጺር ጊዜ ካልኣይ ቅጹ ኣብ ምድላው ከምዘለኹ ክሕብር ይደሊ። ምሉእ መታን ክኸውን ግዱስ ክተሓበበር ይዕድም ።

ምስጋና

ነዚ መጽናዕቲ ከዳሉ እንከለከለኹ ዘተባብውንን ዝሓገዙንን ብዙሓት እዩም ። ንዝገበረልካ ግበረሉ ወይ ንገረሉ ከም ዝበሃል፡ ንኹሎም ብሓባር የመስግኖም ።

ብፍላይ ንኹብርቲ በዓልቲ ቤተይ ወ/ሮ ፋና እምባየ ነዚ መጽናዕቲ ካብ ምጅማር ክሳብ ምፍጻም ኣብ ምእራምን ኣስጂኩዓ ቃላት ዝገበረቶ ልዑል ምትሕብባር ከመስግኖ ይፈቱ ። እዚ መጽናዕቲ ካብ ዝጅምሮ ነዊ ግዜ እዩ ወሲዱ ማለት ይጅምሮ ይገድፎ ነይረ ኣይትውድኣን ዲኻ እንዳበለት ብዙሕ ግዜ ሰለ ዝጎስጎስትኒ እንሆ ነዛ ቀዳመይቲ ቅጹ ክውድኣ ኸኢሊ ።

ከምኡውን ንዶ/ር ሙሴ ተስፋጊዮርጊስ ኣብ ምእራም ፊዳላት ዝሓገዘኒ ከመስግኖ ይፈቱ ። ንመጻኢ ክተሓባበሩኒ እውን ተስፋይ ወሰን የብሉን!!

I would like to thank Leanna Goodwater, librarian at Santa Clara University, for editing my abstract.

እታ ካልኣይ ቅጹ እውን ተፋሪቓ ከም ዘላ ክሕብር ይደሊ። ንኹሎኹም ብቋንቋ ትግርኛ ትግደሱ ነቶም ዘይረኽቡኩም መጻሕፍቲ ምሉእ ዝኾነ ዝርዝር መጻሕፍቲ መታን ክህሉ ምትሕብባርኩም ይሓትት።

ዘለኩም ርእይቶን ሓበረታን በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ክትልእኩለይ ይላቦ ።

Abraham Negash
Santa Clara University
500 El Camino Real
Santa Clara, CA 95053
U.S.A.
Anegash2@gmail.com

ቀዳማይ ምዕራፍ

1. 1. ናይ'ዚ መጽናዕቲ ዕላማ

ከም ካልኣት ዓይነት መጽናዕቲ ዝግበረሎም ዘበለ በዚ ኣርእስቲ'ዚ መጽናዕቲ ንምክያድ መሠረታዊ ዝኾኑ ዕላማታት ኣለውዎ ። ካብ ኣቶም ኣድላይቲ ዝኾኑ ንምዝርዝር ዝኣክል።

1. 1. 1. ኣድላይነት ዝርዝር መጻሕፍቲ ።

ሀ/ ብቋንቋ ትግርኛ ዝተሓትሙ ጽሑፋት ዝርዝር ስለ ዘየሎ ኽህሉ ምግባር ።

ለ/ ናይ'ቶም ቅድሚ ሕጂ ዝተጻሕፉ መጻሕፍቲ ኣርእስቲ ንምፍላጥ ምእንቲ ክከኣል።

ሓ/ ናይ ቋንቋ ተመራመርቲ መጽናዕቲ ዝተገብረሎምን ዘይተገብረሎምን ፈልዮም ብምፍላጥ ነቶም

ዝተጸንዑ እንደገና ንምምዕባል ነቶም መጽናዕቲ ዘይተኻየዱሎም ክጽንዑ ምሕባር ።

መ/ ዝርዝር ብምሓዝ ነቶም ዝተረፉ መጻሕፍቲ ንምእካብ ክከኣል።

ሰ/ ቅድሚ ሕጂ ዝተጻሕፉ ብዝሓም ፈሊጥካ ነቲ ዝርዝር ናብ ዝስዕብ ወለዶ ከትሕልላፍ ዝኽእል እዩ።

1. 1. 2. ኣድላይነት ሓጺር መግለጺ ።

ሀ/ ቋንቋ ትግርኛ ኣብ ስነ ጽሑፍ ዘለዎ ዕብይት ግደን፡ ትሕዝቶን ንምግምጋም ክሕግዝ ።

ለ/ እቶም ጽሑፋት ኣብ ምንታይ ዝተመስረቱ ምዃኖምን እንታይ መልእኽቲ ከም ዘመሓላልፉን ንምፍላጥ

ሓ/ ብሕልፊ ልብ ወለድ መጻሕፍቲ ትግርኛ ብዝምልከት ንዝመጽእ ጊዜ ዕሙቕ ዝበለ መጽናዕቲ ንዝገብሩ ተመራመርትን ደረሰትን ከም መለዓዓሊ ወይ መወከሲ ሓበርታ ኾይኑ ክገልግልን ተደጋጋሚ ኣርእስቲ ወይ ትሕዝቶ ንኺይዳሎ ንክሕግዝ ዝተዳለወ እዩ ።

1. 2. 1. ዝርዝር መጻሕፍቲ ንምድላው ዘጋጥሙ ሽግራት፤

ሀ/ ነዚ መጽናዕቲ ንምክያድ ኣብ ሓደ ቦታ ኾፍ ኢልካ ክስራሕ ብዘይምኽእሉ።

ማለት እቶም መጻሕፍቲ ብሙሉኡም ኣብ ሓደ ቦታ /ቤት መጻሕፍቲ/ ብዘይ ምቅማጦም ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታ መጻሕፍቲ ይርከቦም እዩ ዝተባህሉ ቤተ መጻሕፍትን ፤ ውልቀ ሰባትን ምብጻሕን ምውካስን ስለ ዘድሊ እዩ ።

ለ/ ሓደ ሓደ ቤተ መጻሕፍቲ ንዘለዎም መጻሕፍቲ ብኣገባብ ኣብ ካታሎግ ኣስፊሮም ስለ ዘይሓዘዎም ንምድላዮም ዘጸግም ኾይኑ ብምርካብ ወዘተ.... ይርከብዎም ።

1. 3. ነዚ ሽግር ንምቅላል ዝተገብረ ጻዕሪ።

ሀ/ ቤተ መጻሕፍቲ ብዝምልከት ኣብ ኣሥመራ ዝርከቡ ናይ ትግርኛ መጻሕፍቲ ዝርከቡም፡ ኣብ ኣሥመራ ዩኒቨርሲቲ ናይ ቐርኒ ኣፍሪቃ መካነ መጽናዕቲ (Institute of African Studies) ነበር፤ ኣብ ካቴድራል ኣስመራ ዝርከብ ቤት መጻሕፍቲ፤ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ መካነ መጽናዕ ኢትዮጵያ Addis Ababa University Institute of Ethiopian Studies ፤ ኣብ ሸወደን ፤ ዓዲ ጣልያን ፡ (ሮማ)ቤተ መጻሕፍቲ ብተወሳኺ እውን ኣብ (OCLC World cat) ካታሎግ ዝሓዘም ብዝምልከት እዩ።

ለ/ ሓደ ሓደ መጻሕፍቲ ኣብ ቤተ መጻሕፍቲ ስለ ዘይርከቡ ውልቀ ሰባት ኣብ ዝከኣም ዝሓዘም ብምውካስን ዝተኻየደ ዕዩ እዩ። እዚ ዝተኻየደሉ ምክንያት ድማ እዚ ዝቐርብ ዘሎ ዝርዝር ብዝተኻለለ መጠን ንኹሎም መጻሕፍቲ ንምእካብ ዝተሰናድኦ እዩ።

2/ መጻሕፍቲ ምስተረኽቡ ዝካየድ ኣገባብ

ናይቲ መጽናዕቲ ቀዳማይ ተግባር መጽሓፍ ምስ ተረኽብ ናይቲ መጽሓፍ እንታይነት ፤ ትሕዝቶ፤ ዓይነት ምግላጽ ስለ ዝኾነ በዚ ዝስዕብ ቀሪቡ ኣሎ ።

ሀ/ እንታይነት ናይቲ መጽሓፍ ፤ ክበሃል እንከሎ ናይቲ መጽሓፍ ግዳማዊ ኣካል ተኸቲሉ ዝርከብ ቀዳማይ ገጽ ዝሓዘ ብቋንቋ እንግሊዝ (Title of the page) ብዝምልከት ዝህቦ መሓበርታ ብምብጋስ ዝካየድ ዕዩ እዩ። እዚ ከኣ ስም ደራሲ ፤ ኣርእስቲ መጽሓፍ ፤ መበል ክንደይ ሕታም ምዃኑ ፤ ዝተሓትመሉ ቦታ (ዓዲ) ቤት ማሕተም ወይ ሕታም ፤ ዝተሓተመሉ ዓመተ ምህረትን፤ ብዝሒ ገጻትን ኣብቲ መጨረሻታ ናይቲ መጽሓፍ ዝተመዘገበ ብተርታ ብምግላጽ የቐርብ ።

እንተኾነ ኩሎም መጻሕፍቲ ነዚ ኣብ ላዕሊ ተጠቂሱ ዘሎ ኣገባብ ብሙሉእ ኣሕዞም ስለ ዝይርከቡ ሓደ ሓደ ሽግር ዜጋጥም ኾይኑ ይርከብ ። እዚ ሽግር ንምቅላል ካብዚ ኣብ ላዕሊ ተጠቂሱ ዘሎ ሓበሬታ እንተ ዘይተረኽበ ወይ ከኣ እንተጎደለ ኣብ ሓጽር ኣትዩ ንምሕጻር ቃላት ተመልኪቱ ኣሎ ።

- ንኣብነት ፤ ዝተሓትመሉ ቦታ እንተ ዘይተጻሕፈ / ዝ.ቢ.ኣ. /
- " " ቤት ማሕተም እንተ ዘይተጻሕፈ / ቤ.ማ.ኣ. /
- " " ዓመተ ምህረት እንተ ዘይተጻሕፈ / ዓ.መ. ኣ. / ብዝብል ሰፊሩ ይርከብ።

ኣገባብ ኣሰራርሓ ብዝምልከት እቶም መጻሕፍቲ ምስ ተኣከቡ ከምቲ ኣብ ቀዳማይ ገጽ ናይቲ መጽሓፍ ዝርከብ መሓበርታ ብምብጋስ ስም ደራሲ ፤ ደራሲ እንተዘይ ተረኽበ ሓታሚ ፤ ሓታሚ እተዘይተጻሕፈ በቲ ኣርእስቲ ናይቲ መጽሓፍ ተወሲዶ ብፊደላዊ ተራ ምስራዕ እዩ ። ኣብቲ ፊደላዊ ኣሰራርዓ ዘጋጥሙ ሽግራት ኣለው ንኣብነት፡ ናይ ደረሰቲ ስም መኹሲ ኾይኑ ግን ብዝተፈላለየ ፊደላት ይጽሓፍ ካብዚ ኣቶም ንምጥቃስ ሓደ ደራሲ " ዩውሓንስ " ንዝብል ስሙ ብኣርባዕተ ፊደላት ተጠቐሙ ይርከብ ካልእ ድማ " ዮውሃንስ " ብዝብል ጽሑፍ ይርከብ ነዚ ሓደ ንምግባር " ዮሓንስ " ዚብል ተወሲዶ ምህላው እዩ ።

ካልእ ሽግር ከአ ትሕዝትኦም ናይ ሃይማኖት መጻሕፍቲ ብማሕበራት ዝተጻሕፉ ስለ ዝኾኑ ሓዲ ግሉጽ ስም ሒዞም ብዘይ ምውጽኦም ብብረዜኡ ዝተፈላለዩ ኣስማት ብምልውዋጦም ኣብ ተርታ ምስራዕ ሽግር የጋጥም ።

ንኣብነት ፤ ብሓልዮት ሲዊደናዊት ሚሰዮን ፤ ስዊደናዊ ሚሰዮን ፤ ሚሰዮን ስዌደሴ ፤ ውንገላዊት ቤተ ክርስቲያን ፤ እናተባህሉ ተሓቲሞም ኣለው ። ከምኡ'ውን ብትግሃት ማሕበር ካቶሊካውያን ፤ ምስዮን ካቶሊክ ፤ ማህበር ሚሰዮን ካቶሊክ ብዝብል ስም ብምሕታምም እዩ ። ንኣሰራርዓ ንክጥዕም ብከምዚ ዝስዕብ ተጠርኒፉ ኣሎ " ካቶሊክ ሚሰዮን " ፤ "ስዊደናዊት ሚሰዮን" ፤ "ውንገላዊት ማሕበር" ኣብ ሓታሚ ዝብል ቦታ ግን ከምቲ ኣብ'ቲ መጽሓፍ ዘሎ ተጻሒፉ ይርከብ። ምናልባት ስም ናይ ደራሲ ወይ ሓታሚ ብፊደል ላቲን ተጻሒፉ ንዝጸንፊ ከኣ ነቲ ፊደል ጥራሕ ናብ ግእዝ ብምልዋጥ ተጻሒፉ ይርከብ ። ንኣብነት ፤ Ericson Ola ዝብል " ኤሪክሶን ኣላ " ብምባል ወዘተ..... ተጻሒፉ ኣሎ።

ዝተሓትመሉ ዓመተ ምሕረት ብዝምልከት ኣብቲ መጽሓፍ ሰፊሩ ዘሎ ፡ ማለት ብናይ ኣቆጻጽራ ግእዝ እንተ ኾይኑ " ዓ.ም " ጥራሕ ተባሂሉ ኣሎ ። ብዓመተ ምሕረት ፈረንጂ (Gregorian Calander) እንተኾይኑ ከኣ " ዓ.ም.ፊ. " ተባሂሉ ሰፊሩ ይርከብ። እንተኾነ እዚ ሓዲ መልኽዕ ስለ ዘይሓዘ ብዙሕ ምድንጋራት ኣለዎ። ንዓመተ ምህረት ዝምልከት ዶ/ር ግርማይ ነጋሽ ኣብ መጽሓፉ /A history of Tigrinya literature in Eritrea: the oral and the written, 1890-1991 / ኣብ ገጽ 231-236 ብኣቆጻጽራ ግእዝ ዝነበሩ ናብ ዓመተ ምሕረት ፈረንጂ (Gregorian Calander) ተቀይሮም ኣለው።

ለ/ ትሕዝቶ ናይ'ቲ መጽሓፍ ፤ ናይ'ቲ መጽሓፍ መግለጺ ዝምልከት ናይ ስራሕ ኣካል እዩ ። ካብ ዝርዝር ናይ መጽሓፍ ምድላው ቀጺሉ ዝቀርብ ክኸውን እንኸሎ ፡ ነቲ መጽሓፍ ብግቡእ ድሕሪ ምንባብ እቲ መጽሓፍ እንታይ ይብል ፤ እንታይ ጉዳይ ሒዞ ይርከብ ፤ እንታይ ዓይነት መልእኽቲ ይርከብ? ብምንታይ መልክዕ ከም እተጻሕፈ ማለት ብስድንባብ ፤ ብግጥሚ ፤ ብድራማ ወዘተ.... ምዃኑ ዝብሉ ሕቶታት ንምምላስ ዝኸእል እዩ። ብኣቕራርብኡ ሓጺር መግለጺ ስለ ዝኾነ ዝተወሰነ ሓሳባት ጠርኒፉ ይርከብ ።

1. ናይ'ቲ መጽሓፍ ታሪኽ ወይ ቀንዲ ሓሳባት ዝተባህሉ ንምግላጽ ይፍትን።
2. ናይ'ቲ መጽሓፍ ቀንዲ ዝኾኑ ነጥብን እቲ መጽናዕቲ ዘካየደ ከም ዝተረድኦ ገይሩ ዝቐረበ ምዃኑ እዩ ። እቲ ደራሲ ሓሳባታይ ከምኡ ኣይነበረን ንዝብል ሕቶ ንምምላሽ ዝኣክል።

ሓ/ ዓይነት ናይ'ቲ መጽሓፍ ፤ ክበሃል እንከሎ ክምቲ ብቋንቋ እንግሊዝ (Subject) ዝበሃል ማለት እዩ ። እዚ ቀሪቡ ዘሎ ዝርዝር ጽሑፋት ብዝተፈላለዩ መልክዕ እተጻሕፈ እዩ ። ብዓይነቶም ክበሃል እንከሎ ነቶም መጽሕፍቲ ብኣርእስቶምን ትሕዝትኦምን ፈሊኻ ምጥርናፍ ማለት እዩ ።

ብድሕሪ ምጥርናፎም ከኣ ብፊደላዊ ኣሰራርዓ ተተርትኦም ብምትሓዝ ነቶም መግለጺ ክውሃቦም ዘድልዩ ፡ ንኣብነት ፡ ልብ ወለድ ዝኾኑ ኩሎም ሓጺር መግለጺ ተጻሒፍሎም ኣሎ ። ነቶም መግለጺ ክትገብረሎም ዘሸግሩ

ድማ ብዓይነቶም ምስ ተፈልዮ ብሓደ ሓጺር መግለጺ ንኹሎም ምሃብ ኣድላይ ሰለ ዝኸውን ተገይርሎም ይርከብ ኣሎ ። ብዝከኣል መጠን ዓይነቶም ፈሊኻ ንምቕማጥ ኣሸጋሪ ንዝኸኑ ናብቲ ዝቀራረቡሉ ዓይነት ተጠርኒፎም ኣለው። በዚ ምክንያት ኣብዞም ዝሰዕቡ ዓይነታት ክፍሊ ተፈልዮም ይርከቡ ።

ሃይማኖት ፤ ልብ-ወለድ ፤ ናይ ልብ-ወለድ ትርጉም ፤ ሓለዋ ጥዕና ፤ ሕጊን ኣዋጅን ፤ ስርዓተ ትምህርቲ ፤ ቁጽሪ ፤ ቋንቋ፤ ባህልን ማሕበረዊ ፤ ታሪኽን ጅግራፊን ፤ ታሪኽ ህወትን ፤ ተክኖሎጂ ፤ ትምህርቲ ፤ ኤኮኖሚ ፤ ጽውጽዋይ፤ ምስላታት፤ ወግዲን ተዋስኦን፤ ፍልስፍና ወዘተ..... ክኮኹ እንከለው ነዞም ዓይነት ከም መእተዊ ንኸኸውን ሓጺር መግለጺ ንነፍስወከፎም ተፈልዮም ይርከቡ ።

ካልካይ ምዕራፍ

ቋንቋን አመዳባብልኡን

ቅድሚያ ኣብ ቀንዲ መንቀሊ ኣርእስቲ ምእታው እቲ ምኽንያት መዛረቢ ኮይኑ ዘሎ ኣርእስቲ ብዛዕባ ቋንቋ ትግርኛ ዝምልከት ስለ ዝኾነ ኣገባብ እንታይነት ቋንቋን ፤ ስነ ጽሑፍን ምግላጽ ኣድላይ እዩ።

ብዙሓት ሊቃውንቲ ከም ዝገለጹዎ ቋንቋ ክበሃል እንከሎ ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ ወዲ ሰብ ሓሳባቱ ፡ ድልየቱ ሰምዒቱ ፡ ወይ ርእይቲኡ ንምግላጽ ብድምጽን ቅርጽን ዝጥቀሙሉ ሰብኣዊ ናይ መረዳድኢ ኣገባብ እዩ። ቋንቋ ቅርጺ ጥራሕ ከኣ ኣይኮነን ናይ ዝሓለፈ ርእሱ ዝኸተሎ ኣገባብ ማለት ናይ ሰዋሱው ሕግታት ኣለዎ እዚ ከኣ ብዙሓት ፊደላት ማለት ቅርጽታት ብሓደ ተጠርኒፎም መግለጺ ናይ ሓደ ክውንነት ከም መራሽቢ የገልግሉ። ቋንቋ ኣብ ሓደ እዋን ካብ ሓደ ንላዕሊ ተጠቃሚ ስለ ዝሓትት ብባህርኡ ናይ ሓባር ኮይኑ ብኡንብኡ'ውን ማዕባሊ እዩ።

ኣብ ዓለምና ብዙሓት ቋንቋታት ምህላዎም ፍሉጥ እዩ። ኩሎም ሓደ ዓይነት ስፍሓትን ዕምቆትን የብሎምን። እዚ ናይ ምስፋሖምን ምጽባብምን ዕምቆትን በቲ ዝጥቀሙሎም ሕብረተ ሰብ ናይ ድልየት ደረጃን ተሞክሮታትን ከኣ ይውሰን። ሓደ ቋንቋ ነጻነት ምስ ዘይህልዎ ከኣ ምዕባሊኡ ድሩት ኮይኑ ክሳብ ምጽናት (ምጥፋእ) ይበጽሖ። ዝማዕበለ ሕብረተ ሰብ ዝሰፍሖ ቋንቋ ይጥቀም። ነጻ ዝኾነ ሕብረተሰብ ብቋንቋኡ ስለ ዝዛረብን ዝጽሕፍን ምዕቡል ቋንቋ ይህልዎ ማለት እዩ።

እምበኣር ከስ ትግርኛ'ውን ሓደ ካብቶም ቋንቋታት ዓለም እዩ። ቅድሚያ ክልተ ሸሕ ኣቢሉ ኣኸሱም ማዕቢላትሉ ኣብ ዝነበረት ግዜ፡ ዝጥቀምዎ ዝነበሩ ፊደል ግእዝ ምንባሩ ይግለጽ፡ ካልእ ኣፍሪቃዊ መቐፍል ዘለዎ ኣብ ዝኾነ ካልእ ክፍልታት ኣፍሪቃ ኣይተራእየን። ከምዚ ዝኣመሰለ ፊደል ብምህላው ስነ ጽሑፍ ኣብ ሃገርና ቀልጢፉ ብሰፊሖ ክምዕብል ይግባእ ነይሩ እንተኮነ ግን ግእዝ ኣብ ሃይማኖት ጥራሕ ተወሲኑ ስለ ዝኸደ ክምዕብል ኣይከኣለን። ካልእ ቋንቋ ትግርኛ ብተዳጋጋሚ ዘጋጠም መግዛእቲ ተሃሰዩ፡ ናይ ዝሓለፈ ርእሱ ዕቤትን ውድቀትን እንዳኣርኣየ ዝመጸ እዩ።

ትግርኛ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ክሰፍር ዝጀመረሉ እዋን

ትግርኛ መኣስ እዩ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ክሰፍር ዝጀመረ? ንዝብል ሕቶ መልሲ ንምሃብ ኣዝዩ ኣሸጋሪ እዩ። ምኽንያቱ እቶም ናይ ታሪኽን ቋንቋን ተመራመርቲ ቅድሚያ ሕጂ ዝገበርዎ መጽናዕቲ ዝሕብሮ ርግጻኛ እዋን የለን። ብዝኾነ ነቲ ዝጽሓፍዎ መጻሕፍቲ ምድህሳስ ኣድላይ ስለ ዝኾነ፡ ገለ ካብኡ ብምርኣይ ንዝመጽእ ብገፊሖ መጽናዕቲ ንምክያድ መታን ክከኣል ክሳብ ሕጂ እዚ ዝሰዕብ መጽናዕቲ ቀሪቡ ኣሎ።

Lan Franco, Ricci ዝተባህለ ኢጣልያዊ ደራሲ “Literature dell’Etiopia”

ኣብ ዝብል መጽሐፍ ከም ዝጽሓፎ ትግርኛ ሽሕጻን ቅድሚ ነዊሕ ዘመናት ዝነበረ ቋንቋ እንተኾነ ከም ቋንቋ መጠን ምልክት ህላወኡ ዘርአዩ ግን ኣብ 13 ክፍለ ዘመን ምጳኑ ገሊጽዎ ኣሎ።

Calo, Conti Rosini እተባህለ ውሩይ ኢጣልያዊ ናይ ታሪኽ ተመራማሪ ኣብ'ቲ “ኤል ዳ. ሊዮኒሳ ብእተባህለ ደራሲ ዝተዳለወ ወይ “Gramatica analitica Della Lingua Tigray “ኣብ ዝብል መጽሐፍ መእተዊ ከም ዝገለጸ ትግርኛ ካብ መበል 13 ዘመን ጀሚሩ ናይ ስነ ጽሑፍ ቋንቋ ከም ዝነበረ ይገልጽ።

እዞም ክልተ ተመራመርቲ ዝሃብዎ ሓሳብ እንተ ተመልከትና ትግርኛ ኣብ መበል 13 ክፍለ ዘመን ኣብ ምዕቡል ደረጃ በጺሑ ከም ዝነበረ ይሕብር። እንተኾነ እቶም በቲ ግዜ'ቲ ዝተጻሕፉ መጻሕፍቲ ብዝሓምን ዝርዝርምን ኣይገለጹን።

Carlo Conti Rossini ኣብ “Lingua Tigrigna” ኣብ ዝብል መጽሐፍ ብከምዚ ይገልጸ፡ ትግርኛ ዝዝረብ ቋንቋ ዳኣምበር ጥንታዊ ስነ ጽሑፍ ዘይብሉ ቋንቋ እዩ ይብል። ቀጺሉ ኣብ Ricordo di un soggiorno in Eritrea (ኣብ ኤርትራ ናይ ዝተቐመጥኩለን መዓልታት መዘከርታ) ብዝብል ኣርእስቲ ን1903 ዓ.ም ዝተሓትመ መጽሐፍ ከኣ ሕጊ ሎጎ ሳርዳ ብመበል 16 ክፍለ ዘመን ብኢድ ተጻሒፉ ከም ዝነበረ ናይ ሓደ ገጽ ቅዳሕ " መሬት ሎጎ ግብሪ ዝብል ይርከብ። ኣብቲ ግዜ'ቲ እቲ ስነ ጽሑፍ ከመይ ከም ዝነበረ ንምፍላጥን ንምርግጋጽን ምእንቲ ኸከኣል ብመልክዕ ሐበረታ (Appendix) ኣብ'ዚ መደምደምታ ናይ'ዚ ጽሑፍ እዚ ቀሪቡ ኣሎ።

ቸሩሊ ውሩይ ናይ ታሪኽ ተመራማሪ እውን ብወገኑ ብዙሕ መጻሕፍቲ ከም ዝተጻሕፉ ይነግር ካብኡ እቲ መዝገብ ናይ ለጎ ሳርዳ ሕጊ ኣዝዩ ዘገድስ እዩ ይብል።

ትግርኛ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ዘርአዩ ምዕባለ ትሑት ዝኾነሉ ምኽንያት ብሰንኪ ግእዝ ኣብ ቤተ ክህነት ዝጥቀሙሉ ቋንቋ ስለ ምጳኑን ማዕረ ማዕርኡ ድማ ጣልያንን እንግሊዝን ኣምሓርኛን በብእዋኑ ልሳን ናይ መንግስቲ ብምንባሮም እዩ። ይኹን እምበር ናይ'ዚ ህዝቢ ታሪኽ፡ ባህሊ፡ ልምድን ዕቤቶትን ዝገልጹ ኣብነታት ምሳሌታት፡ ጽውጽዎያት ወዘተ..... ኣፋዊ ኾይኖም ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ከመሓላፊ ጸኒሖም እዮም። ካብ እዚኣቶም ማሕበራውን ባህላውን መነባብሮ ናይ'ዚ ህዝቢ ዝሕብሩ ሕግታት በብ ከባቢኡ ንብዙሕ ዘመናት ብቻልን ብልምድን ክስርሓሎም ድሕሪ ምጽናሕ ክሳብቲ ምምሕዳር መግዛእቲ ጣልያንን እንግሊዝን ብዘመናዊ ማሕተም ተሓቲሞም ዝተዘርግሑሉ ግዜ ብኢድ ጽሑፋት ኣብ ብራናን ኣኻውሕን ይጽሓፉ ነይሮም ኢዮም።ነዚ ዘብርሃልና ሕግታት እንዳባ በብከባቢኡ ዓባይቲ ዓዲ ተኣኪቦም ምስ ሓገግዎም ካብቲ ዝተሓገገ ሕጊ ከይወሰኹን ከይነከዩን ኣብ ጽሑፍ የስፍርዎም ምንባሮም ካብዘም ሕግታት እንዳባ እንርዳኦ ሓቂ ኣሎ። ካብ'ዞም ሕግታት እንዳባ ናይ'ዞም ዝሰዕቡ ክንምልከት እንኸለና ኣብ ነፍሲ ወከፍ ተሓቲሙ ዝወጸ መጻሕፍቲ መእተዊ ሓጺሪ ታሪኽ ናይ'ቲ መጻሕፍቲ ሰፊሩ ስለ ዝርከብ ኣብ'ዚ ኣገደስቲ ዝባሃሉ ኣብነታት ጽሚቕ ብከምዚ ዝሰዕብ ንርኢ።

ኣብ'ዚ ብ1935 ዓ.ም.ግ. ዝተጻሕፈ መጽሓፍ ሕጊ ሎጎ ጭዋ መእተዊ ገጻት ዝሕብሮ ቅድሚ ሕጂ ብ1484 ተጻሒፉ ከም ዝነበረ ካልኣይ ግዜ ብ1650 ፡ሳልሳይ ግዜ ከኣ ብ1892 ከም ዝተሓደሰ ገሊጽዎ ኣሎ።

ስርዓት ኣድግና ተገለባ ፡ እትብል መጽሓፍ ኣብ ኣስመራ ብ 1938 ዓ.ም.ግ. ኣብ ቤት ማሕተም ጳጥሮስ ሲላ ዝተሓትመት ኣብ'ቲ መእተዊ ገጽ ናይ'ቲ መጽሓፍ እዚ ዝስዕብ ተጻሒፉ ይርከብ። እቶም ንኣና ዝወለዱ ለባማት ኣቦታትና ህዝቢ ብዘይ መመሓደሪ ሕጊ ምንባር ዘይግባእ ምዃኑ ኣስተውዒሎም ስርዓት ምዔምሓዛ ቢሎም ሰምዮም ሕጊ ኣቆሙ። እዚ ሕጊ እዚይ ምስ ሓገግዎ ተጻሒፉ ኣብ'ቲ ዓብይ ገዳም ናይ ዓጋመ እንዳ ማርያም ጉንዳ ጉንዶ ኣሎ ይበሃል። እዚ ስርዓት ኣድግና ተገለባ ተባሂሉ ዘሎ ቅድምዙይ ሕጊ ስርዓት ኣከለ ጉዛይን ዒናይን ለጓይን ወይ ስርዓት ምዔም መሓዛ ተባሂሉ ይስመ ምንባሩ ይገልጽ።

ስርዓት ኣድከመ ምልጋእ እንተረኣና ኣብ'ቲ መቐድም ናይ'ቲ መጽሓፍ ከምዚ ዝብል ንረክብ። ስርዓት ኣድከመ ምልጋእ ብቐል ጥራይ ዝነበረ ከይመስለኩም ይብል እሞ ኣቦታትና ከም ዘዘንተውልና ጽሑፍ እዩ ነይሩ። ምቕማጡ ድማ ኣብ ደብሪ ኣቡነ ዮናስ እዩ ዝነበረ። እንተኾነ ብኩናትን ህውከትን ምኽንያት ጠፋኡ ይበሃል።

ከምኡ'ውን ናይ ኣቶሽም ናይ ገብረክርስቶስ ናይ ሃብስሉስ ሕግን ወግዕን Carlo Conti Rossini ኣብ'ቲ Leggi dei Decchi Tassium ዝብል፡ ብጥንቲ ዝነበረ ጽሑፍ እዩ ይብል። ካብዘም ሕግታት እንዳባ እንርድኦ ነገር እንተሃለወ ኩሎም ብኢድ ይጽሓፉ ምንባሮም ኢዩ። ካብ'ዚ ተላዒልና ክንግምቶ እንኸእል ብምንዋሕ ግዜን ብውሑድ ቅዳሓት ይጽሓፉ ምንባሮምን፡ ኣብ ውሱን ቦታታት ጥራይ ምዕቃቦምን ምስቲ ዝነበረ ዘይርጉእ ኩነታትን ወጻእተኛታት ካብ ሃገር የውጽእዎም ምንባሮምን ተዓቂቦም ብዘይ ምጽናሕ ከም መበገሲ ናይ ስነ ጽሑፍ ኮይኖም ከገልግሉ ኣይከእሉን።

ነዚ መረዳእታ ዝኸውን ጆመትራ ገብረእየሱስ ኣባይ ዝደረሶ "መሰረት ዓሌት ሕዝቢ መረብ ምላሽ" እትብል መጽሓፍ ኣብ መእተዊ ገጽ ብዙሓት መጽሕፍቲ ብወጻእተኛታት ናብ ወጻኢ ሃገር ከም ዝተወሰዱ ሓቢሩ ኣሎ። ካብ ኣቶም ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ብ1770 ዓ.ም.ግ. ጀምስ ብሩስ ዝተባህለ ብዙሕ ናይ ብራና መጻሕፍቲ ኣኪቡ ናብ ዓዱ ወሲዱ ኣብ'ቲ ቤተ መጻሕፍቲ (Bodleian Library Oxford) ይርከብ። ከምኡ'ውን ኣብ ዓዲ ፈረንሳ ብሙሴ ሮሺ በዴርኩር ዝተባህለ በዓይነቱ ከበድቲ መጻሕፍቲ ክሳብ 237 ዝኸውን ናብ ፓሪስ ከም ዝወሰደ ይሕብር። ካልእ እውን ኣብ ዓዲ ጀርመን ብሂኣብ ሎድልፍን ሚስተር ፍላድ ኮሚ ፒትሪስን ብሚስተር ቴዎድሮስን ብሚስተር ሊትማንን በብዝነበርዎ እዋን ካብ 68 - 80 ዝኸውን መጻሕፍቲ ኣብ በርሊን ከተማ ተቀሚጡ ከም ዝርከብ ዝጥቀስ ኮይኑ ኣብ ሃገር ኢጣልያ ሮማ ካብ 1800-1838 ዓ.ም.ግ ጆሴፔ ሳፔቶ ዝተባህለ ሚስዮናዊ 20 ዝኾኑ መጻሕፍቲ ካብ ኣድባራት ኣኪቡ ናብ ኢጣልያ ከም ዝወሰደ ይሕብር። ብተወሳኺ ኮናስል ዝተባህለ ዝወሰደ ኣብ ቾታ ቫቲካኖ ማለት ኣብ ቫቲካን ይርከብ። ኮንትሮሲንን ቸሩሊን ከኣ ነናብ ቤተ መጻሕፍቶም ወሲዶም ይብል።

ካብ'ዚ ክንርድኦ እንኸእል እቲ ዝርዝርምን ዓይነቶምን ወይ ትሕዝቶኦምን ዘይምምዝጋቡ እንተዘይኮይኑ ስነ ጽሑፋዊ ስርሓቶም ይካየዱ ምንባሩ እዩ።

ሳልሳይ ምዕራፍ **ቋንቋ ትግራኛ ኣብ ማሕተም**

ካብ'ዞም ናይ ኢድ ጽሑፋት (manuscripts) ወዲእና ብዛዕባ ብዘመናዊ ማሕተም ዝተሓትሙ መጻሕፍቲ እንት ኣንበብና ኣብ መበል 19 ክፍለ ዘመን ዝተቐልቀሉ ምዃናም ጽሑፋት ይሕብሩ። በዚ ከኣ ምዕባለ ስነ ጽሑፍ ትግርኛ ከም ዝጀመረ ክንርዳእ ንኸእል።

እምበኣርክስ እቲ ናይ መጀመርታ በኹሪ መጽሐፍ ብቋንቋ ትግርኛ እተሓትመ ክሳብ ሕጂ ዝበሃል ኢዘን በርጌል ዝተባህለ ሉእኸ ወንጌል ብደብተራ ማቴዎስ ተሓጊዞ ዝጽሓፎ ኣርባዕተ ወንጌል እዩ። ነዚ ኣርባዕተ ወንጌል ንምጽሓፍ ብወርሒ ታሕሳስ 1835 ኢዘን በርግ ንደብተራ ማቴዎስ መጽሓፍ ሓዲሽ ኪዳን ናብ ትግርኛ ብወዕለት ተኸፈሉ ከም ዝትርጉም ገይሩ። እቲ ስራሕ ምስተጀመረ ክሳብ 1837 ኣርባዕተ ወንጌል ጥራሕ ተተርጎመ። ንሰላሳን ሓደን ዓመት ዝኣክል ከይተሓትመ ጸኒሑ ብ1866 ኣብ ወጻኢ ሃገር ቤት ማሕተም ሲዊዘርላንድ ሚስዮን ተሓትመ። እዚ መጽሓፍ ሓዲሽ ኪዳን እዚ ናይ ቋንቋ ብስለት ኣይሃልዎ ድኣምበር ፈላሚ ከም ምዃኑ መጠን ኣብ ተራ ሕታም ቋንቋ ትግርኛ ዓቢ ኣበርክቶ ከም ዘለዎ ዝእመን እዩ። እዚ መጽሓፍ ሓዲሽ ኪዳን ብዙሕ ጸዕሪ ተገይርሉ ካብቲ ወንጌላውያንን ሃዋርያትን ዝጸሓፉዎ ቋንቋ ግሪኽ ኢዩ ተተርጎመ። እቶም ነዚ ዝተርጎሙ ካብቲ ብቋንቋ ግእዝ፣ እንግሊዝ፣ ስዌዴስ፣ ጥልያን ነምስን (ጀርመን)ተተርጎሙ ዘሎ ሓዲሽ ኪዳንን ብኸልኦት መጻሕፍቲን እንዳተሓገዙ ዝተጸሓፈ እኳ እንትኹን ምንጭ ቋንቋ ግእዝን ግሪኽ ምዃኑ እዩ።

ካብ'ዚ ግዜ'ዚ ጀሚሮም ሓያሎ መጻሕፍቲ ክሕተሙ ጀሚሮም እዮም። መብዛሕታኦም ካብቶም ዝጸሓፉ ዝነበሩ ሓደ ክልተ ከም ናይ ፊደል መምሃሪ ገዲፍካ ትርጉም ሃይማኖታዊ (መንፈሳዊ) ጽሑፋት እዮም ነይሮም። ካብቶም ብውልቁም ክጽሕፉ ዝጀመሩ ጸሓፍቲ ሃለቃ ፍስሓ ጊዮርጊስ ዝተባህሉ ብ1866 ኣብ ሃገር ሮማ ካብ ዝጸሓፉዎ መጻሕፍቲ ብዛዕባ ኣብ ኤውሮጳ ዝገበርዎ ጉዕዞ ዝገልጽ ታሪኽ " ወረ መገዲ እንካብ ጦብያ ንኢጣልያ ነዙ ሃገር እዙይ እውን ብምርኣይ ኣብ ስብነቱ ጦብላሕ ዝብሎ ጦብላሕታን ዝብል መጽሓፍ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ትግርኛ ካብቶም ጀመርቲ ዝኾኑ ካብ ካልእ ቋንቋታት ዘይተተርጎመ ይርከብ። ካብዚ ቀጺሎም እዞም ዝተጠቐሱ ደራሲ ድሕሪ ሓደ ዓመት ማለት ብ1890 ካልኣይቲ መጽሓፎም እንካብ ዓረብኛ እተገልበጠ ቅያ ቀዳሞት ኣዕራብን እንካብ ኢጣልያ እተገልበጠ ታሪኽ ኣግባጽን እትብል ኣብ ሮማ 44 ገጽ ዘለዎ መጽሓፍ ኣሕተሙ።

ቤት ማሕተም ኣብ ኤርትራ

ቤት ማሕተም ኣብ ኤርትራ ንመጀመርታ ግዜ ብ 1863 ብላዛሪስት ሚስዮን ኣብ ጥቓ ወደብ ምጽዋዕ ሙንኩሉ ዝተባህለ ቦታ ብኣቡነ ልዊጂ ቢያንካሪ ተመስረተት። እዛ ቤት ማሕተም ብወርሒ ግንቦት 1867 ትመህርተ ክርስቶስ እትብል መንፈሳዊት መጽሓፍ ብኣቡነ ጴጥሮስ ሎዊስቤል ካብ'ቲ ናይ ኣቡነ ያዕቆብ ዮስጢኖስ ብእምሓርኛ ብ1850 ኣብ ሮማ እተሓትመ ናብ ትግርኛ ተተርጉሙ ብ500 ቅዳሕ ተሓትመ። ምስኡውን ፊደል ትግርኛ ዘርእስታ መጽሓፍ ብ1500 ቅዳሕ ተሓትመት። ከምዚ ኢሉ ብመንፈሳውያን ማሕበራትን በቶም በቲ ግዜ'ቲ ዝነበሩ ግዳሳት ውልቀ ሰባትን ንምዕባል ስነ ጽሑፍ ዝሕግዝ መጻሕፍቲ ምሕታም ቀጻሊ ኮነ። በዚ መሰረት እዚ'ውን ብ1918 ብቀሺ ኢቫርስንን እተጻሕፈ Notizie Storiche e varie sulla missione Evangelica Suedese dell'Eritrea ዝብል መጽሓፍ ከም ዝሕብሮ ኣብ መንጎ 1896 - 1917 ዝነበረ ግዜ ዕስራን ሓሙሽተን መጻሕፍቲ ብወንጌላዊት ምስዮን ብቋንቋ ትግርኛ ተጻሒፎም እዮም ይብል። ኣብ መንጎዚ እታ ብቪንክሬስት ብ1896 እተጻሕፈት ፊደል ትግርኛ ዘርእስታ ኣብ ስነ ጽሑፍ ትግርኛ ኣዝያ ኣገዳሲት ዝኾነት መጽሓፍ ትርክቦም። እዛ መጽሓፍ እዚኣ ካብ ናይ ባዕዳውያን መጻሕፍቲ ዘይተተርጎመት መምሃሪ ፊደልን ባህልን ልምድን ወግዕን ህዝቢ ብእፈታሪኽ ዝተሓላለፍ ዝነበረ ኣብ ስነ ጽሑፍ ዘስፈረት 55 ጽውጽዋይ፡ 78 ሕንቅል ሕንቅሊተይን 471 ምስላታትን ዝሓዘት ደብተራ ፍፋኤል ዝተባህሉ ብዶ/ር ቪንክሬስት ዝተባህለ ሸወደናዊ ተመዚዞም ዝጸሓፉዎ እዩ።

ካብ'ዚ ቀጺሉ ብ1900 ብሓልዮት ናይ ሸወደን ምስዮን ብማርቆስ ግርማይን ዶ/ር ካርል ቪንክሬስትን ተተርጉሙ ክሳብ 800 ቅዳሕ ተሓትመ።

ቀጺሉ ከኣ ካብ ግብረሓዋርያት ክሳብ ራእይ ዮሃንስ ቀሺ ተወልደ መድህንን ካብቲ ቅድሚ ሕጂ ኣብ ላዕሊ ዝተረቐሑ ቋንቋታት ከም ብሓድሽ ናብ ትግርኛ ተተርጎመ። ክትርጎም እንከሎ ገለ ምምሕያሽ ብምግባር ካብቲ ግእዝ ብማርቆስ ዝተገብረ ረቂቅ እንደገና ተገምጊሙ ብ1903 - 1904 ብሓልዮት ክልተ ኪኢላታት ቋንቋ ቀሺ ተወልደ መድህን ገብረመድህንን ተወልደ መድህን ገብሩን ምሉእ ናይ ትግርኛ ሓድሽ ኪዳን ብወርሒ ታሕሳስ 1909 ብማሕተም ስዊዲናዊት ወንጌላዊት ምስዮን ኣብ ኣስመራ 501 ገጽ ዘለዎ 5000 ቅዳሕ ተሓትመ።

ማሕተም ኣብ ኤርትራ በዞም ዝተጠቐሱ ካቶሊክን ወንጌላዊት ሚስዮን ምስ ተጀመረ ብዙሓት ኣብያተ ማሕተም ኣብ ኣስመራ ኣሰሮም ተኸቲለን ክሳብ 17 ዝበጽሓ ቤት ማሕተም ስለ ዝተኸፍታን ብዙሓት መጻሕፍቲ በብግዚኡ ተሓትመ። ክሳብ ሕጂ ብሓፈሻ ብቋንቋ ትግርኛ ዝተሓትመ ካብ 629 ንላዕሊ ይኾኑ ዝብል ዘይጥሉል ሓበሬታ ኣሎ።እዚ ዘይተረጋገጸ ዝኾነሉ ድማ እቶም ኣብ እዋን ብረታዊ ቃልሲ ኣብ ሜዳን ኣብ ወጻኢ ሃገራት በብኩርንዑ ዝተሓትሙ መጻሕፍቲ ብሙሉኡም ስለ ዘየማልእን ገለ ብውሑድ ቅዳሕ ተሓትመም ዘይተረኽቡ

እውን ስለ ዘለውን እዩ። እዚ ዝተጠቐሰ ቁጽሪ መጻሕፍቲ ኣብ ምንታይ ኣተኩሩ ይጽሓፍ ከም ዝነበረ ንምብራህ ኣብ 12 ዓይነት ተጠቓሊሉ ቀሪቡ ኣሎ። ምኽንያቱ በቲ ዝንባለን ሞያን ናይ እቶም ደረሰቲ ዝተጻሕፉ ስለ ዝኾነ ፤ ንምፍላዮም መታን ክሕግዝ በዞም ዓበይቲ ኣርእስቲ ተጠቓሊሎም ኣለው።

ስነ-ጽሑፍ ትግርኛ ዝሓተማ ቤት ማሕተምን ኣሕተምቲ ማሕበራትን 1866 – 1991

<u>ተር.ቁ</u>	<u>ቤት ማሕተም ወይ ሓተምቲ ማሕበራት</u>	<u>ከተማ</u>	<u>ብዝሒ መጻሕፍቲ</u>
1.	ሃይማኖት ፕሮፓጋንዳ	ሮማ	2
2.	ኢጣልያዊት ሓታሚት	ሮማ	2
3.	ፕዮስ 10ይ	ሮማ	2
4.	ስዊዘርላንድ/ክሪቮና/	ስዊዘርላንድ	1
5.	ማሪያ ፍዮሪ	አስመራ	5
6.	ፍራንቸስካና	አስመራ	86
7.	ሰላም	አስመራ	1
8.	ዶግዓሊ/ ቤት ማሕተም መንግስቲ/	አስመራ	48
9.	ትሪንጋሊ	አስመራ	5
10.	አርቲግራፊኮ ኤሪትረዮ	አስመራ	5
11.	አዲሲስ / ኢ.ል. ፖሊግራፊኮ/	አስመራ	15
12.	አፍሪቃ ቤት ማሕተም	አስመራ	6
13.	ኮከበ ጽባሕ	አስመራ	7
14.	ኮሪዮረ ኤሪትረያ	አስመራ	1
15.	ዓወት	አስመራ	1
16.	ጴጥሮስ ሲላ	አስመራ	35
17.	ቺቸሮ	አስመራ	5
18.	ስዊደናዊት ሚስዮን	አስመራ	35
19.	ካቶሊክ ሚስዮን	አስመራ	12
20.	መንፈሳዊት ሚስዮን	አስመራ	15
21.	መርሓ ጥበብ	ኢ. አበባ	2
22.	ሴንትራል	ኢ.አበባ	7
23.	ብርሃንና ሰላም	ኢ.አበባ	11
24.	ቦሌ ማ/ቤት	ኢ.አበባ	1
25.	ትንሳኤ ዘገባኤ	ኢ.አበባ	3
26.	ንግድ ማ/ቤት	ኢ.አበባ	5
27.	አርቲስቲክ	ኢ.አበባ	4
28.	ማሕበር መጽሓፍ ቅዱስ	ኢ.አበባ	3
29.	ኢድማስ	ስዊድን	1
30.	ቤት ማሕተም ዘይተጻሕፈሉ	—	28

ብቋንቋ ትግራኛ ዝተሓትመ መጻሕፍቲ ዝርዝር ብዓይነቶምን ዝተሓትመሉ ዓመትን

ዓይነት Subject	1866-1941	1942-51	1952-61	1962-73	1974-91	ዓመተ ምህረት ዘይተጻሕፎም	ድምር
ሃይማኖት(Religion)	29	48	49	64	68	5	263
ልብ-ወለድ(Fiction)	2	5	25	58	12	3	105
ሓለዎ ጥዕና Health	2	1		2	4		9
ሕጊ (Law)	6	3	6	4	2		21
ትምህርቲ Education	13	9	15	24	15	6	82
ታሪኽ ህይወት	3	1	1	2	2	2	12
ታሪኽን ጀኦግራፊን History&Geography)	6	2	9	10	8	2	37
ቴክኖሎጂ Technology				1	1		2
Language ቋንቋ	10	9	11	12	16	1	59
ባህልን ማሕበራዊን ጉዳያትን (Social & Culture)		4	6	16	4		30
Economics ኤኮኖሚ			1	2	2		5
ፍልስፍና (Philosophy)				2	1	1	4
ድምር Total	71	82	123	198	135	20	629

ዓመተ ምሕረት ብዝምልከት ኣብቲ መጽሓፍ ሰፊሩ ዘሎ : ብኣቆጻጽራ ግእዝ እንተኾይኑ “ዓ.ም” : ብዓመተ ምሕረት ፈረንጂ (Gregorian Calander) እንተኾይኑ ከኣ “ዓ.ም.ፊ. ” ተባሂሉ ሰፊሩ ይርከብ: ምክንያቱ እቲም ደረሰቲ ሓዲ ዓይነት ኣገባብ ዓመተ ምህረት ስለ ዘየዘውተሩ።

ሓለዋ ጥዕና

ብዛዕባ ሓለዋ ጥዕና ዝምልከቱ ሕታማት ሞያ ዝሓትት ስለ ዝኾነ ብዙሓት መጻሕፍቲ ኣይተጻሕፉን ክበሃል ይከኣል። ንሓበረታ ዝኣክል ንምቅራብ እታ መጀመሪታ ዝተሓትመት መጽሓፍ መወልዳን ዘርእስታ ብ1928 ዓ.ም. ብቴሬሳ ዴ. ፔርተስ ተኻናኻኒት ሕሙማት ዝተዳለወት ብግርማጽዮን ገብረ ዝተተርጎመት እያ። እዛ መጽሓፍ ብዛዕባ ሕርሲ ደቂ ኣንስትዮ ንዘጋጥሙ ሕማማት ከመይ ገርካ ከም ትፍውስ ትሕብር። ነቶም ባህላዊ እምነታት ኣብ መዳይ ሕክምና ዘምጽእዎ ጠንቅን ሳዕቤናቶም ብምግላጽ ፡ ብዘመናዊ ሕክምና ጥራሕ ምፍዋስ ከም ዝግባእ ፡ ከምኡውን ብዛዕባ ኣነዳድቻ ሰብነት ብዙሕ ትምህርቲ እትህብ እያ። ተርጓሚ ናይዛ መጽሓፍ ነቶም ብቋንቋ ትግርኛ ትርጉም ዘይርከበሎም ቃላት ቋንቋ ጣልያን ኣብ መወዳእታ ናይዚ መጽሓፍ ኣስፍሩ ግቡእ ትርጉምም ንኣንብብቲ ብዝርዳእ መልክዕ ገይሩ ኣቕሪቡም ኣሎ ። እታ መጽሓፍ ንሊቃውንቲ ክትከውን ጥራይ ስለ ዘይተዳለወት ኩሉ ከንብባን ክርድኣን ከም ዝክእል ገይራ ዝቐረበት እያ።

ስርዓተ ትምህርቲ

ኣብ ኣርባዓታት ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ክሳብ ራብዓይ ክፍሊ መምሃሪ ዝኾኑ መጻሕፍቲ ክሕተሙ ጀሚሮም እዩም። እዞም መጻሕፍቲ ኣብ ስርዓተ ትምህርቲ ይኹን ኣብ ናብራ ሕብረተሰብ ጠቅሚ ዝህቡ ነበሩ። እቶም ዝተጻሕፉ መጻሕፍቲ ንኹሉ ዓይነት ትምህርቲ ዝሕግዙ ኣስተዋጽኦ ፍልጠት፡ መባእዳ ቁጽሪ፡ ዛንታ ፡ ጂግራፋ፤ ሕርሻ ወዘተ.... ኮይኖም ዝተዳለዉ እዮም። እዚ ኣቶም ኣብ ናይ ሃገር ኤኮኖሚን ማሕበራዊ ጉዳይ ኣገልግሎት ንክጠቓሙ ተዳልዮም ዝቐረቡ ብመንጽር ምዕባላ ቋንቋ ትግርኛ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ዝነበሮም እዮም።ካብዞም ዝተጠቓሉ ፍልይ ዝበሉ ንመምሃሪ ዝሕግዙ ብግዱሳት ውልቀሰባትን ማሕበራትን ዝተዳለው መጻሕፍቲ እውን ነይሮም እዮም። ንኣብነት ዓርኪ ተምሃራይ (መጽሓፍ ፊደል) ወዘተ.... ዝእመሰሉ ከም ጽሑፋት ኣቶ ወልደኣብ ወልደማርያም ንምዕባላ ትግርኛ ብዙሕ ሓጊዙም እዮም።

ካልኣት ንስነ ጽሑፍ ቋንቋ ትግርኛ ከማዕብሉ ካብ ዝኸእሉ ተዋስኦ፡ ወግዒ፡ ሞራል፡ ጽውጽዋይ፡ ምስላታት ዝእመሰሉ ይጽሓፉ ነይሮም እዮም። ኣብ 1939 ዓ.ም ብኣባ ያቆብ ገብረየሱስ ዝተጻሕፈት ዝናን ተረትን ምስላን ናይ ቀዳሞት ። ብቐዳሞት ኣቦታት ዝቐርቡ ዝነበሩ ኣፈታሪኽ ከም ጽውጽዋይ ፡ ምስላታት ፡ ኣውሎ ፡ መልቀስ ፡ ሕንቅል ሕንቅሊተይ ይርከቡ።

ሃይማኖታዊ ሕታማት

እዞም ሕታማት መብዛሕትአም መጽሐፍ ቅዱስ፡ ትምህርቲ ሃይማኖት፡ መዝሙር ወዘተ.... ዝጥርንፍ ብሃይማኖታውያን ማሕበራትን ብውልቀሰባትን ተተርጉሞም ወይ ርእይቶ ተዋሂቡሎም ብቁንጽል መብዛሕትአ ግዜ ካብ መጽሐፍ ቅዱስ ዝተዋጽኡ ኮይኖም ብእተፈላለዩ መንገዲ ዝቐረቡ እዮም። እዞም መጽሐፍቲ ንመንፈሳውያን ማለት ብሃይማኖት ተገዲሶም ከንብቡ ንዝደልዩ መምሃርን ንመሕደስን ተባሂሎም ካብ 1866 ዓ.ም ጀሚሮም ክሕተሙ ዝጀመሩ እዮም።

ቋንቋ

እዞም ኣብ ትሕቲ ቋንቋ ሰፊሮም ዘለው ንመምሃር ቋንቋ ትግርኛ ተባሂሎም ዝቐርቡ ጽሑፋት እዮም። እዚ'ኣቶም ጽሑፋት ካብ መምሃሪ ፊደል ጀሚርካ ክሳብ ሰዋሱው፤ መዝገበ ቃላት ወዘተ.... ዝሓዙ ይርከብዎም። ንኣብነት፡ ፊደል ትግርኛ ብ1897 ዓ.ም ዝተጻሕፈት፡ ከምኡውን " ንእሽቶ ትርጉም ቋንቋ ትግርኛ፡ ኢጣልያንኛ፡ ዓረብኛ " ብ1903 ዓ.ም ብሓጎስ ተኸስተ ዝተጻሕፈት፡ መዝገበ ቃላት ትግርኛ ኣምሓርኛ ብኣባ ዮሃንስ ገብረእግዚአብሔር ብ1948 ዓ.ም፤ ዝተጻሕፈ : ሰዋሱው ትግርኛ ብኣባ ያዕቆብ ገብረኢየሱስ (ሔቦ)ብ1923 ዓ.ም. እተሓተመ እዚ ከኣ ኣብ ምዕባለ ስነ ጽሑፍ ትግርኛ ዓቢ እጃም ዘለዎ እዩ። እዞም ተጠቂሶም ዘለው መጻሕፍቲ ዝተፈላለዩ ኣስተምህሮ ዝሓዙ ምንባሮም ንምሕባር ገለ ካብቶም ብመጀመርያ ዝተሓትሙ ዝቐረቡ እዮም።

ልብ-ወለድ ትግርኛ

ልብ-ወለድ ትግርኛ ምጽሓፍ ዝጀመረሉ ብትኽክል ንምፍላጥ ኣሸጋሪ ኮይኑ ከም ዝተረኸበ እዩ ዝፍለጥ ። ምኽንያቱ ከኣ ብግቡእ ተኸታቲሉ መጻሕፍቲ ዝዕቅብ ቤተ መጻሕፍቲ ይኹን ውልቀ ሰብ ኣይነበረን። ካብ 1886 ክሳብ 1991 ብቋንቋ ትግርኛ ዝተጻሕፉ መጻሕፍቲ ልቢ ወለድ ቁጽሮም ኣስታት 109 ይኸውን።

ልብ-ወለድ ንዕቤት ስነ-ጽሑፍ ትግርኛ ዓቢ አበርክቶ ካብ ዘበርከቱ ሓደ ምዃኑ እዩ። ሙብዛሕትኦም ብዛዕባ ፍቕሪ፡ ድኽነት ፡ ዕስኽርና፤ ፓለቲካዊ ትሕዝቶ ዝነበሮም፤ ፍቕሪ ሃገር፡ ማሕበራዊን ኤኮኖሚያውን ኩነታት ኣብ መነባብሮ ዘጋጥሙ ሓደ ሓደ ድሑር ባህልን እምነትን፡ ትሕዝቶ ዝነበሮም ወዘተ... እዮም።

እታ ናይ መጀመርታ ልብ-ወለድ ትግርኛ ብኣባ ገብረየሱስ ሃይሉ እተጻሕፈት ሓደ ዛንታ፡ ዘርእስታ ብ1942 ዝተሓትመት ኢያ።

ሃይለ ዘወልዲ / ሻለቃ /

ንውሉድ ምኽሪ ንወላዲ ዝኸሪ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኽብ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም. 39 ገጽ

ሓደ ወላዲ ንውላዱ ብዛዕባ እዛ እንነብረላ ዓለም ካብ ሓጎሳ ሓዘና እንካብ ሰሓቓ ብኸያታ ዝበዘሕ ምዃኑ፡ መፈጸምትኡ እውን ሓዘን ፤ ብኸያት ፤ መከራን ብዙሕ ፈተናን ዝርከባ ምዃኑ ምፍላጥ ከም ዘድሊ ይገልጽ፡ ካብ ዝተፈላለዩ መጻሕፍቲ ተዋጺኦ እተጻሕት እዩ።

ልጃም ይስሓቕ

ዘይወዓልክዎ ቅትለት ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኽብ ጽባሕ፤ 1964 ዓ.ም.

95 ገጽ ።

ኣብ ዕዮ ፍትሕን ፍርድን ዝራኣዮ ሽግራት ትገልጽ መጽሐፍ እያ። ሓደ በቀለ ሳሊሕ ዝተባህለ ምስ ዓርኩ ናውድ ፈለቀ ኩዕሶ ተኒስ ክጻወቱ እንከለው ናውድ ኩዕሶ ከምጽእ ምስ ከደ ከይተመለሰ ንነዊሕ ግዜ ምስ ደንጎዩ ብምጥፍኡ ተገሪሙ በቀለ ናብ ፖሊስ ከይዱ ከም ዘመልከተ። በቀለ ናብ መደበር ፖሊስ ከይዱ ብምምልካቱ ቀታሊ ኣምጽእ ወይ ባዕልካ ቀታሊ ኢካ ተባሂሉ ብዙሕ መርመራን ሽግርን ከም ዝወረደ። ድሕሪ ነዊሕ ናይ ፖሊስ መርመራ እቲ ዝተፈጸመ ቅትለት ብሓንቲ ኣብቲ ከባቢ ትዓይዪ ዝነበረት ገልባጢት መኪና ከም ዝሞተ ። በዚ ከኣ በቀለ ካብ ገበን ቅትለት ነጻ ከም ዝኾነ ተረድኦ ።

በትሪ ሓቕስ ትቐጥን እምበር ኣይትሰበርን ከም ዝበሃል ምስላ ሓቂ ዝሓዘ ተዓዋቲ ምዃኑ እተረድኦ ልብ-ወለድ እያ ።

ሓየሎም ኣድሓነ

ዓወት ድሕሪ ስቓይ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኽብ ጽባሕ ዘማ. ሓዋርያት ፤ 1960 ዓ.ም.

101 ገጽ

ብዛዕባ ዮናታን ዝተባህለ ወለዱ ተፋቂሮም ሓዳር መስሪቶም ንክነብሩ ድልየት ከም ዝነበሮም። እንተኾነ ኣብ መንጎ ናይ ክልቲኦም ቤተሰብ ናይ ዓለት ባእሲ ስለ ዝነበሮም ከምርዓው ኣይከአሉን ። ኣደ ዮናታን ብስድራ ቤታ ተገዲዳ ንኻልእ ተመርዕያ ከም ዝተፈትሐት፡ ድሓር ካብ ኣቦ ዮናታን ንዮናታን ከም ዝጠነሰት ፡ እንተኾነ ኣቦ ዮናታን ብዘይ ፍቃድ ቤተሰቡ ስለ ዝገበሮ ንካልእ ከምርጎ ከም ዝገደድዎ

ይገልጽም አደ ዮናታን ብጓሂ ከም ዝሞተት ። ዮናታን ኣብ መዕቢይ ዘኸታማት ምስ ደናግል ከም ዝግበየ ። ብዘይ ገበርን ዘይፈለጠን በደል ምስ ሐንቲ ካብተን ኣብ'ቲ መዕቢይ ዘኸታማት ዝቐመጣ ደናግል ግብረ ስጋ ፈጺምካ ተባሂሉ ብሓሰውቲ ካብቲ ዝግብየሉ ዝነበረ ተሰጉጉ ከም ዝወጸ ፣ እተን ዝተጠርጠራ ድንግል ድማ ነቲ ነገር ከም ዘይፈጸምኦ ንምርግጋጽ ከም ዝተኾለላ ተብርህ ።

ዮናታን ብዙሕ ሽግር ድሕሪ ምርካቡ ሓደ ቤተ ሰብ ኣብ ገዝእም ኣዕቆቡዎ። ተማሂሩ ነብሱ ኪኢሉ ጽቡቕ ስራሕ ምስ ሓዘ ፣ ንጓሎም ክሕጸ ተሓሲቡ ነበረ፡ እንቶኾነ እቶም ገዛ ኣዝማድ ኣዲኡ ኾይኖም ምስ ጸንሑ ካልእ ከም ዝተሓጸየ ።

ኣብ'ቲ ፍርዲ ናይተን ድንግል ዮናታን ስለ ዝነበረ ነቲ ብዘይወዓልኦ ተግባር ተኸሲሰን ዝነበራ ብሓሰት ምጳኑ ኣጋሊጹ ብነጻ ከም እተፈርዳ ይገልጽ ።

ጭንቅን ስቓይን ዓወትን ደስታን ምስ ወዲ ሰብ ሓቢሮም ከም ዝጎዓዙ ካብዚ መጽሓፍ ምርዳእ ይካኣል ።

ሓዲሽ ወልደገርጊስ

ንኻልእ ኢልካ ዝኾነትካዮ ጉድጓድ ባዕልኻ ትኣትዎ፤ ንጎሹስ መን ቀተሎ ። ኣስመራ ፤ ኮኸብ ጽባሕ ቤት ማሕተም ፤ 1963 ዓ.ም. 50 ገጽ

ኣብ ናይ ገበን ወይ ወንጌል ተግባራት ዝፍጸም መርመራ ዝምልከት እዩ ። ኣሰር ኣጸብዕቲ ብምልዓል ገበነኛ ወይ ወንጀለኛ ዝፈጸመ ፈሊኻ ንምፍላጥ ከም ዝሕግዝ የረድእ፡ ክልተ ሰባት ተፋቂሮም ምስ ትሓጽዩ፡ ነታ ሕጽይቲ ዝደልዩ ዝነበረ ስብ ብቐንኢ ዝኣክል ነቲ ሕጽይ ብሓሰት ኣብ ዘይቀተሎ ውዕለት ከም ቀታሊ ኣምሲሉ ከም ዝወንጀሎ፡ ብድሕሪ'ዚ ነታ ሕጽይቲ ክሕጸዩ ከም ዝደለየ ይገልጽ ። በቲ ፓሊስ ዘካየዶ ናይ ኣሰር ኣሳብዕቲ መርማራ ነጻ ከም ዝኾነ ።

ብሓጺሩ "ሓቂ ቁልቁል ኣፋ እንተደፋእካዩ ብእግሪ ትወጽእ" ከም ዝበሃል ተንኮል ዝተፈጸመ ነገሩ ውዓሉ ሓዲሩ ምቕልፀ ስለ ዘይተርፍ ተንኮል ካብ ምሕሳብ ምቕጣብ የድሊ ይብል ።

ሙሳ ኣሮን (መምህር)

እምባፍራሽ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ዘማ. ሐ. ፤ 1959 ዓ.ም. 94 ገጽ

እምባፍራሽ ዝተባህለት ብሓይሊ መስተ ተደፋፍኦ ካብ ሰብኣይ ሓፍታ ከም ዝጠነሰት። ዘይተለምደ ተግባር ስለ ዝፈጸመት ካብ ነቐፊታ ንምድሐን ነቲ ሕጻን ኣብ ጀንቢል ጠቕሊላ ኣብ ሜዳ ከም ዝደርበየቶ፤ እቲ ሕጻን ብገበርቲ ሰናይ ውላድ ዘይነበሮም ዓቢይቲ ሰባት ከም ዝግበየ፤ በቲ ዘጋጠሞ ጽቡቕ ዕድል ተማሂሩ ሓኪም /ዶክተር/ ከም ዝኾነ ። እምባፍራሽ ሓሚማ ከይፈለጠቶ ብወዳ ተሓኪማ ከም ዝደሓነት፤ ወዳ ሓዳር ሒዙ ሰራሕተኛ ናይ ገዝኡ ኮይና እንዳሰርሐት ከም ዝሞተት ። እምባፍራሽ ከም ኩሉ ሰብ ሓሊፋ ምስጢራ ግን ምስኦ ተቐቢሩ ተሪፉ ብምባል እታ መጽሓፍ ትውዳእ ።

መምህር ሙሳ አሮን ካብቶም ንምዕባለ ትግርኛ፤ ትግረ ዓቢ ኣበርከቶ ዝገበሩ እዮም ። ንመምህራ ቋንቋ ዝሕግዙ መጻሕፍትን እውን ኣበርኪቶም እዮም።

" ናይ ሓደ መዓልቲ ጌጋ ናይ ዘልኣለም ጣዕሳ "።

ሙሳ አሮን (መምህር)

ወርቅሃ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1958 ዓ.ም. 119 ገጽ

ዛንታ ህይወት ሓንቲ ወርቅሃ ዝተባህለት ጓል ኣንስተይቲ ኣብ ኣመንዝርነት ከመይ ኢላ ከም ዝወደቐት። ቤት መስተ ክፈታ ግዝያዊ ሃብቲ ክትገብር ከም ዝኸኣለት። በዚ ዝጀመረቶ ተግባት ተታሊላ ብዙሓት ደቂ ኣንስትዮ ሰብ ሓዳርን ተመሃሮን ነቲ ናታ ኣርእያ ክኸተላ ትደፋፍኤን ከም ዝነበርት ። ኣብ መወዳእታ መኪና ሓደጋ ምስ ኣጋጠማ ኩሉ እቲ ኣጥርያቶ ዝነበረት ሃብቲ፡ ሂወታ ከተድሕን ዝገበረቶ ሕክምና ተወዲኡ ናብ ድኸነት ኣትያ ዝነበራ ስራሕ ክትቅጽል ከም ዘይከኣለት። በቲ ዘጋጠማ ብሰጭት ዝተላዕለ ብተግባራታ እንዳ ተጠዓሰት ህይወታ ከም ዘሕለፈት ተዘንቱ ።

" ዝኾነ ነይምለስ ጓህሪ ነይኹለስ " ዝበሃል ናይ ኣቦታት ምስላ ኣብዚ ይምሰል ። መልእኽቲ ናይዛ መጽሓፍ ስራሕ ኣመንዝርነት ጠንቂ ሕብረተሰብ ምዃኑ ። ነቲ ብግዝያዊ ሃብቲ ተታሊልካ ኣብ ዘይጽፉ ስራሕ ምእታው ዘስዕበ ጸገማት ትገልጽ ልብ-ወለድ መጽሓፍ ኢያ።

ሙሳ አሮን (መምህር)

ሮቢንሶን ኸሩሶን " እትብል በንብብቲ ኣድናቆት ዘትረፈት መጽሓፍ እያ። ንክልተ ግዚ ብ1950 ቀዳማይ ሕታም ካልኣይ ሕታም፡ 1954 ዓ.ም. ተሓትመት።

ሙሳ አሮን ካብ ቋንቋ እግሊዝ ናብ ትግርኛ ዝተተርጎመውን፡ ሓንቲ ብዳንዩል ዶፎ ዝተጻሕፈት ኢያ። ከምኡውን መዝገብ ቃላት ትግረ ኣሕቲሞም። ነቲ ዝነበሮም ቋንቋ ትግርኛ፤ ትግረ፤ ግእዝ፤ ጣልያን፤ እንግሊዝ፤ ኣምሓርኛ፤ ዓረብ፤ ምዝራብን ምጽሓፍን ምንባብን ክእለቶም ተጠቂሞም ሓያሎ መጻሕፍቲ ጽሑፎምን ተርጉሞምን።

ሚክኤል መሐሪ

መኻን መዓልቲ ። ኣብ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1964 ዓ.ም. 55 ገጽ

ኣብ ደቂ ሰባት ዝፍጠር ምፍልላይ ዓሌት ዘስዕቦ ሽግር ንምርዳእ እተዳለወት እያ ። ብሕልፊ ብዛዕባ ኣጀማምራን ውድቀትን ስልጣኔ ኣፍሪቃ ተዘንቱ ። ኤውሮጳውያን ንኣፍሪቃ ከመይ ገይሮም ኣብ ትሕቲ ባዕዳዊ ግዝኣቶም ከም ዘውዓልዎን ዓመጽ ኣፍርቃውያን ከመይ ይመስል ከም ዝነበረ ። ብዛዕባ ምምስራት ባይቶ ሓድነት ኣፍሪቃ ኣብ ኢትዮጵያ ፡ ዓላምኡን ተግባራቱን ። ኣብ መንጎ ኣፍሪቃውያን ምትንጂልን ምቅንናእን ክሳብ ዝሃለወ ናይቲ ባይቶ ምምስራት ውጺኢት ዘይብሉ ምዃኑ ብምሕባር ሓድነት ሓይሊ ስለ ዝኾነ ሕብረተሰብ ዓለም ኩሉ ሓደ ኾይኑ ተሓባቢሩ ብምስራሕ ዕብዮትን ስልጣንን

ከም ዝጎናጸፍ፡ ብሕልፊ ነቶም ነውሮም ከዲኖም ኣምስሎ ቅንዕና ሓዞም ንፍጡራት ዓለም ኪዕምጹ ዚነብሩ ተግባራቶም ንምቅላዕ እተዳለወት ታሪኻዊት ልብ ወለድ እያ ።

ሚካኤል መሐሪ

ኣይበደልኹን ። ካልኣይቲ መጽሓፍ፡ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ከኹብ ጽባሕ ፤ ብ 1962 ዓ.ም. ፤

122 ገጽ

ብዛዕባ ፍቕሪ እትገልጽ ልብ ወለድ መጽሓፍ እያ ። እቲ ቀንዲ ገጸባህርያት ኹይኑ ዝዓዩ ሰብ ክልተ ኣፍቀርቲ ከም ዝነበርኦ ። ኣብ መጨረሻታ ምስጢሩ ስለ ዝተፈልጠ ካብ ክልቲኤን ሓንቲ ዘይብሉ ከም ዝተረፈ ። እቲ ቀንዲ ዓላምኡ ንሃገሩ ጽቡቕ ስራሕ ኣርእያ ክኸውን ትምኒት ዝነበሮ እኳ እንተኾነ ስራሕ ምስ ሓዘ ግን ብሰንኪ ፍቕሪ ደቂ ኣንስትዮ ሓሳባቱ ተግባራዊ ከም ዘይገበረ የረድእ።

ብሓፈሻ ኣብ ሓደ ፍቕሪ ምጽናዕ ከም ዘድሊ እትገልጽ መጽሓፍ እያ።

ሚካኤል ብርሃነ

ካብ ንዓሳ ምግፋፍ ንሱብ ምግፋፍ ። እትብል ኣብ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1956 ዓ.ም. ፤

66 ገጽ

መንፈሳዊ ወይ ሃይማኖታዊ ትሕዝቶ ዘለዎ እያ ። ሓጥያትን ጽድቅን ብዝምልከት ምዕዶ ወይ ምኽሪ ትህብ ቀጺላ ሓደ ወዲ ሰብ ነቲ ቅኑዕን ዘይቅኑዕን መንገዲ ፈልዮ ብምፍላጥ ነቲ ርጉም መንፈስ ዝሓደሮ ሰብ ናብ መንገዲ ሰላም ክምለስ ከም ዝኸእል ትገልጽ ።

ናይ ሞራል ትምህርቲ ንደቂ ሰባት ብጽቡቕ ጠባይን ስነ-ምግባርን ህይወቶም ክመርሑ ከም ዝኸእሉ። ትሕዝቶ እዛ መጽሓፍ ብግጥምን ስዲንባብን ዝተዳለወት እያ ። ኣብ'ቲ መእተዊ ናይ'ዛ መጽሓፍ ሓጺር ህይወት ታሪኽ ደራሲ ተጻሑፉ ይርከብ።

ብሓፈሻ እዛ መጽሓፍ ግብረ ገብርነት ምምሃር ዘድሊ ምጂኑ ትሕብር።

ምሕረትኣብ መብራህቱ

ትጽቢታዊ ተስፋ ። ብ1965 ዓ.ም. ኣስመራ ፤ ኮኸበ ጽባሕ ማተምያ ቤት ዘማ. ሓዋ. ፤ 62 ገጽ

ትምህርትን ምምሕዳርን ኣብ ጉዕዞ ዕብየት ሓደ ሃገር ዘለዎ ጊደ ተዘንቱ። ብዛዕባ ሓንቲ ሃገር ዝነበራ ኣመሓድራን ድሑር መነባብሮ ህዝባን ትገልጽ። እቶም ህዝቢ ነቲ ተፈጥሮአዊ ሃብቲ ሃገሮም ከይተጠቕሙሉ ንነዊሕ ጊዜ ከም ዝጸንሑ ። ሓደ ህርኩት ወደባት ኣከበም ዝተባህለ ወጻኢ ሃገር ተማሂሩ ናብ ዓዱ ምስ ተመልሰ በቲ ዝነበሮ ራእይን መንፍዓትን ፕረሲደንት ኹይኑ ንኸመርሕ ከም ዝተመርጸ። ሓላፍነት ምስ ተዋህቦ ኣብ'ታ ሃገር ዓቢ ናይ ልምዓትን ዕብየትን ለውጢ ከም ዝገበረ ይገልጽ ። ዝተፈላለዩ ኤኮኖሚያዊ ልምዓት ብምስራሕን ሃገር ክትምዕብል ከም ዝከኣልን ። ፓለቲካዊ ኣመራርሓ ሃገር ከመይ

ገርካ ከም እትሃንጽ የብርሀ ። ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ኣብ ስራሕ ምምዳብ ኣኸባብራ በዓላት፡ ኣወሃህባ ፍርዲ፡ ብወገን ንግዲ መምርሒ ከም ዘውጽኦ። ኣብያተ ትምህርቲ ንኣደ ሃገር ኣድላይ ከምዝ ኾነን።

ዝተማህረ ሰብ ፍትሕን ነጻነትን ዘለዎ ኣመራርሓ ክህሉ ከም ዝቃለስ ትገልጽ።

ምስግና ተኸስተ

ኣይንፈላለ ። እትብል መጽሓፍ ኣብ ኣስመራ ፤ ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ዘማ. ፍ.ሃ.፤ 49 ገጽ

እዛ ልብ-ወለድ መጽሓፍ ኤኮኖሚያዊን ፓለቲካዊን ትሕዝቶ ዘለዎ እያ ። ብዛዕባ ሓንቲ ደምበደገ ዝተባህለት ኣብ 9 ክፍሊ ሃገር ዝተኸፍለት ብዙሓት ዓለታት፡ ኣብ በበይኑ እምነት ዝኣምን ሕዝቢ ዝርከብዎ፡ ብሰለስተ ጨካናት ፍሉጣት ባዕዳውያን ገዛእቲ ተታሒዛ ዝተቐጥቀጠትን ግዝይኣ ብከንቱ ዘሕለፈትን ሃገር ምጅና ይገልጽ ። ደምበ ደገ ድሕሪ ነዊሕ እዋናት ናይ ገዛእ ርእሳ ምምሕዳርን ነጻነትን ረኺባ ባይቶ ደምበደገ ከም ዝመስረተትን ፡ ብዛዕባ ኣመራርጺን መምዘኒ ናይ መራሒ ስልጣን ዝርዝርን ብስእሊ ዝተደገፈ መግለጺ ከም ኣብነት ትሕብር፡ ብተወሳኺ እውን ሓያሎ ግጥሚታት ዝርከቡዎ ፓለቲካዊ ትሕዝቶ ዘለዎ መጽሓፍ እያ።

ቀለታ ኪዳነን ገ/ሚካኤል ገ/ጊዮርጊስን

ዓለም ትሸዓተ ። ብ 1954 ኣብ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 160 ገጽ ተሓትመት።

ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ብሞት ወለዳ ምኽንያት ብዙሕ ሽግር ከም ዘጋጠማ፤ ብናይ ሰባት በደል ተማሪራ ምስ ኣራዊት ኣብ ጫካ ክሳብ ምንባር ከም ዝበጽሑትን እትገልጽ መጽሓፍ እያ ። ኣብ'ቲ ጊዜ'ቲ ቤት ሕክምና ንድኻታት ዝነበሮ ኣቀባብላ ትሑት ምንባሩ። ብቅኑዕ መንገዲ ዝምራሕ ሰብ ብዙሕ ጸገም ከም ዘጋጥሞ ትገለጽ ። ናይ ሰባትን እንስሳን ኣወሃህባ ፍርዲ ኣወዳዲራ ተቕርብ ። ቅንኢ ስምዒታዊ ምስ ብሕታዊ ጠቕሚ እተተሓሓዘ ስለ ዝኾነ ከም ከቢድ ጥፍኣት ክቕጸር ከም ዘይግባእ ። ደቂ ኣንስትዮን ደቂ ተባዕትዮን ኣብ ዓውዲ ስራሕ ብኣደ ንኸሰርሑ ከም ዝከኣል ትገልጽ ። ጓል ኣንስተይቲ ንወዲ ተባዕታይ ንምብዕላግን ካብ ሕማቅ ባህሪ ንምእራምን ክእለት ዘለወን ምጅኑ ትሕብር ።

አተዓባብያ ቆልዑ ከመይ ክኸውን ከም ዘለዎን ፤ ናይ ተምህርቲ ጥቕሚ፡ ብዝርዝር ተቕርብ ። እዛ መጽሓፍ ምስቲ ስዲንባብ ግጥሚታትን ደብዳቤታትን ይርከባ።

በርሀ ኣርኣያ

ካብቶም ንልብ-ወለድ ትግርኛ ንምምዕባል ኣበርክቶ ዝገበሩ ደረስቲ ሓደ እዮም። ኣቶ በርሀ ኣርኣያ ሓያሎ መጻሕፍቲ ልብ-ወለድ ምስ ባህልን ልምድን ህዝቢ ኤርትራ ኣተሓሒዞም ይጽሕፉ ምንባርም ካብቲ ዝጻሓፉዎ መጻሕፍቲ ክንርዳእ ንኸእል ። እታ ቀዳመይቲ መጽሓፍ ፤ "መርሐ ኪዳነን" ብዛዕባ ሕጻን መርዓን ምልሶትን ኣኸብሮት ወለድን" ዘርእስታ መጽሓፍ ብ1948 ደራሶም ካብኡ ቀጺሎም ምቁር መርዚ እትብል ብ1956 ዓ.ም. ድሕሪ ሰለስተ ዓመት 1959 ጥሪ ዕብዲ እትብል ካብኡ ቀጺሎም ድሕሪ ሓደ

ዓመት ወጠጦ እንዳባይ ዓንዱ እትብል ጽሑፎችም፡ እቲ ልብ-ወለድ መጻሕፍቶም ነቲ ኣብ ኤርትራዊ ሕብረተሰብ ዝርኤ ባህሊ ኮይኑ ጠሚሩ ሒዝዎ ዘሎ ድሑር ባህሊ ምስ መኔረምቱኡ ዝሕብር ብመልክዕ ልብ-ወለድ ዝጽሓፉ እዮም ። ኣቶ በርሀ ኣርኣያ ኪኢላ ተዋዛያይ ስለ ዝኾኑ ከኣ ዝረኸቦም ሰብ ሰላም ከይበሎም ኣይሓልፍን ንሶም ከኣ በላኻያ በላኻ ኢሎም ናይ መስሓቕ መዘናግዕን ቃላት ሰው ኣቢሎም ዝኸዱ ኪኢላ ስለ ዝኾኑ በዚ ከኣ ስብ ይፈልጦም።

በርሀ ኣርኣያ

ምቁር መርዚ ። እትብል ብዛዕባ ጠንቂ መስተ ዘስዕቦ ጉድኣት ትገልጽ መጽሓፍ ፡ ኣብ ኣስመራ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ብ 1956 ዓ.ም. 160 ብዝሒ ገጽ ዝሓዘት ኣሕቲምም።

መስተ ንኣእምሮን ኣካላትን ከም ዘድክም ትሕብር ብተወሳኪ ብሰንኪ መስተ ኣብ ናብራ ሓዳር ዕግርግርን ፍትሕን ብሓፈሻ ሸግር ከም ዝፈጥር ህይወትካን ገንዘብ ንኸተጥፍእ ከም ዝደፋፍእ የረድእ ። ኸቱር መስተ ካብ ብጸትካ ከም ዘስንፈካ ትሕቲ መሓዙትካ ከም ዝገብረካን ዘንዕቀካን ምዃኑ ። ኣብ ልዕሊ ሂወትካን ካልኣት ሰባትን ንሓዲጋ ከም እተጋለጽ የመልክት።

መስተ ጉድኣት ድኣምበር ጠቕሚ ከም ዘይህብ በቲ ግዜቲ ዝነበረ ኩነታት ኣብሪሃ እትገልጽ መጽሓፍ እያ።

በርሀ ኣርኣያ

ጥሪ ዕብዲ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ ብ1959 ዓ.ም. 110 ገጽ

እታ ምስ ብዙሓት ኣንባቢ ዘፋለጠቶምን በንብብቲ ብዙሕ ኣድንቆት ዘትረፈትን መጽሓፍ እያ። ኩሉ ኣንባቢ ትሕዝቶኣ ተረዲእዎ እንክነሱ ኣብ ምትግባር ግን ተሓባበርቲ ዘይረኸበት፡ ነቲ ኣብ ኤርትራዊያን ዝርኣ ኣብ ግዜ መርዓ ዝፍጸሙ ተግባራት እትገልጽ እያ። ኣብ ወርሒ ጥሪ መብዛሕትኡ ስነ ስርዓት መርዓ ከም ዝፍጸም ትሕብር ። እቲ ውራይ /መርዓ/ ዘለዎ ኣቦ ጓል ይኩን ኣቦ ወዲ ዘይዓቕሙ ኣነኸ ካብ መን ይሓምቕ ፤ ሰብ ከይብለኒ ብምባል ዘለዎ ንብረቱ ወዲኡ ካብ ካልኣት ሰባት ተለቂሑ መርዓ ከም ዘሕልፍ። መርዓ ምስ ኣሕለፈ ድሕሪ ውራይ ዕዳ ንምኸፋልን ነቲ ዘጥፎኦ ገንዘብን ንብረትን፡ ንምትካእ ዘጋጥሞ ሸግር ዘርዚራ ትገልጽ ። እቶም ተዓደምቲ ብወግኖም ተዓዲምና ከመይ ኢልና ክንተርፍ ብምባል ኣብ ሓደ መዓልቲ ናብ ብዙሕ መርዓ ይኸዱ ሰብኣይ ሰበይቲን ደቕምን ፋሕ ኢልካ ፈቐዶ ዕድመ ገንዘብ እንዳዘርዘካ እተሕልፎ ግዜን ትገልጽ ። ኣብ ውራይ /መርዓ/ ዘሎ ሃለኽ ለኽን ድኻምን። ኣብቲ መጽሓፍ ካብ ዘስፊሮ ሓደ ኣብ ግዜ መርዓ ዝተራእየ ይብል ሓንቲ ሰበይቲ ካብ ሓደ ውራይ ናብ ሓደ ውራይ ክትብል ኣውቶቡስ ከይትገድፍ ከተርክብ ነቲ ሕጻን ውላዳ ክትሓዝሎ ልባ ጠፍእዎ ንቁልቁል ኣፉ ከም ዝሓዘለቶ ትገልጽ። ብሓጺሩ መርዓ ጽቡቕ እኳ እንተኳን እቲ ዝወጽእ ገንዘብን ድኻምን ምስ ዓቕምኻ ዝመጣጠን ክኸውን ከም ዝግባእ ትሕብር ።

" ሳእንኻ ማዕረ እግርኻ " ዝብል ኣባሃህላ ዝተከተለት ጽሕፍቲ እያ ።

በርሀ ኣርኢያ

ወጦጦ እንዳቦይ ዓንዱ ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኽብ ጽባሕ ፤ ብ1960 ዓ.ም. 120 ገጽ

ትሕዝቶኣ ብዛዕባ ሐፊሻዊ ኩነታት ናብራ ናይ እንዳ አቦይ ዓንዱ ዝበሃሉ ስድራ ቤት ኣሰፍሕ ኣቢላ እትገልጽ ልብ-ወለድ መጽሓፍ እያ ። ኣብ ናብራ ዘጋጥም ናይ ውድቀትን ምእራምን ልዕሊ ዓቕምኻ ብምጥማት ናይ ህርፋን፣ ጥሪትን፣ ስስዐ ገንዘብን ብምምናይ ዘስዕቦ ውድቀት ረዚን ምዃኑን ሳዕብኑ ድማ ኣብ ሕማቕ ከም እትውድቕ ፡ትገልጽ።

ካብ ዝተፈላለዩ ባህልን ልምድን ተዋጺኦ ዝተጻሕፈት ልብ ወለድ መጽሓፍ እያ ።

በርሀ ኣርኢያ

መርሐ ኪዳን ብዛዕባ ሕጻን መርዓን ምልሶትን ኣኸብሮት ወለድን ። ራብዓይቲ መጽሓፍም ኣብ ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግሥቲ ኤርትራ ፤ 1948 ዓ.ም.44 ገጽ ኣሕተሙ።

ብዛዕባ ሕጊ መውስቦ ሕጻን መርዓን ምልሶትን ከመይ ከም ዝነበረን ከመይ ክኸውን ከም ዝግባእን፡ ኣኸብሮት ወለድን እንካብ መጻሕፍ ቅዱስ እተዋጽኦ ፡ ምኽርን ምዕዶን ትህብ።

ቃል ኪዳን ክሳብ መዋእል ሂወትካ መታን ኪጸንዕ ትእዛዛት ኣምላኽ ምሕላው ኣድላይ ምዃኑ ትገልጽ መጽሓፍ እያ ።

በዩነ ሃይለ

ዓቢዱ'ዶ ትብልዎ። በዩነ ሃይለ ኣብ በዩሩት ዝርከብ ኣመሪካን ዩኒቨርሲቲ ብ1963 ተመሪቆም።

ናይ መጀመርታ መጽሓፍም ዓቢዱ'ዶ ትብልዎ ? ዘርእስታ መጽሓፍ ብ 1965 ኣብ ኣሰመራ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1965 ዓ.ም. 111 ገጽ

እዛ መጽሓፍ ነቲ ኣብ'ቲ ግዜ ዝነበረ እተመልከት እዋናዊት መጽሓፍ ዝነበረት ኢያ። ትሕዝቶኣ ኣብ ሓደ ስድራ ቤት ዝተፈጸመ ታርኽ ተዘንቱ ። እቲ ከም ቀንዲ ገጸባህርያት ኮይኑ ዝዋሳእ መዝገብ ዝተባህለ መንእሰይ ሸሕዒ ስድራ ቤቱ ትምህርቱ ወዲኡ ጽቡቕ ስራሕ ክጅምር። ቀጺሉ ሓዳር ገይሩ ክወልደሎም ክዝምደሎም ይደልዩ ከም ዝነበሩ። እንተኾነ መዝገብ ቀንዲ ድልዩቱ መርዓ ሓዳር ዘይኮነስ በቲ ዝተማህሮ ሞያ ናይ ኢደጥብብ ስርሓት ከማዕብል ከምዝደሊ። ንስድራ ቤቱ ከየቐይም ኢሉ እንዳ ተማህረ ክእለቱ ስእሊ ምስኣልን ምጽራብን ፡ ተምሳል ናይ ዝርኣዮ ዝጸርብ ጥበበኛ እዩ ዝነበረ ይብል ። ነቲ ዕዮኡ ብዘይ ዕረፍቲ ካብ ገዝኡ ሪሒቐ ብዘይ ዓርኪ መሓዛ ተፍልዩ ይሰርሖ ከም ዝነበረ የዘንቱ እቶም ዝሰርሖም ዝነበረ ምስልታት ብኸብሪ ዝሸየጡ ኣድናቐት ዝነበርም እዩም ። እቶም ዝርእይዎ ዝነበሩ ዓቢዱ እዩ እንዳባሉ የውርዩ ከም ዝነበሩ።

ሐደ ሰብ ኣብቲ ንዕኡ ደስ ዝብሎ ዝንባሌ ጥራሕ ኣትኩሩ ክሰርሕ እንተ ተራእየ ናይ ዕብዳን ምልክት እዩ ኢሎም ዝግምቱ ሰባት ስለ ዝነበሩ ነዚ መኣረምታ ዝኸውንን ካልእ ሐሳባትን ኣሒዞ ዝተጻሕፈት መጽሓፍ እያ ።

ድሕሪ 40 ዓመት ድኳን ትበርህ እትብል መጽሓፍ ኣሕቲሞም ኣለው።

ብርሃነ መስፍን

ዓለም ከይነጻቕካ ጽቡቕ ኣይስራሕን ሞት ከይዘከርካ ፈጣሪ ኣይፍራሕን። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኣፍሪቃ ፤ ብ1957 ዓ.ም. ፤ 184 ገጽ

ዝተፈላለዩ ሓጻርቲ ልብ ወለድ ሒዞ እትርከብ መጽሓፍ እያ ። ትሕዝቶ ነይ'ቲ ልብ ወለድ ብዛዕባ ወዲ ሰብ ነዘን ዘይፍለግ ናይ ሂወት ዕድሚኡ በዛ መዓሸዊት ዓለም ክታለልን ክዕሾን ከም ዘይብሉ፡ ሰብ ውዒሉ ሐዲሩ መዋቲ ምዃኑ ትገልጽ ። ስለ'ዚ ሞት ከም ዘላ ፈሊጥካ ጽቡቕ ክትሰርሕ ከም ዝግባእ ። ኣብ ዝተፈላለዩ ስድራ ቤት ዘጋጥም ሽግራት ከም ትምህርቲ ክኸውንን ንዝተጋገዩ መኣረምታ ክትከውን እተጻሕፈት እያ ።

ተስፋማርያም ወልደገርጊስ

ባዕሎም ይፍረዱኺ ። ኣብ ኣስመራ ፤ ኮኸብ ጽባሕ ማተሚያ ቤት ብ 1962 ዓ.ም. 77 ገጽ

ብዛዕባ ብሩኽ ዝተባህለ መኣንእሳይ ብድሕሪ ሞት ወለዱ ዘጋጠሞን ጭንቅን መከራን ይገልጽ ። ነብ ብሩኽ ኣሕዋቶም ንብረቶም ክወስዱ ብቅንኢ ተላዓዒሎም ብዘይ ገለ ምኽንያት ከም ዝቐተልዎም ። ኣዲኡ ከኣ ብዘይተሓሰበ ድንገት ሓዊ ተቐጺለን ከም ዝሞታ። እታ ብዙሕ ዘፍቅራ ዝነበረ ሂሩት ዝተባህለት ዓርኩ ከም ዝጠለመቶም ፡ ድሕሪ እዚ ስቓይን መከራን እቶም ሓውቦታቱ ናይ ወለዱ ሃብትን ንብረትን ክወርሱ ሃሪፎም ከም ዝነበሩ። ኣብ ፍርዲ ምስ ቀረቡ ኩሉ ንብረት ናይ ወለዱ ንብሩኽ ከም ዝተወሰነ ። እቲ ወሲዶም ዝነበሩ ንብረት እውን ከም ዝተመልሰሉ ይገልጽ ።

ብሐፊሻ ብቐንኢ ተላዒልካ እትገብር ጌጋ ምዃኑ። ባዕልኻ ዘየጥረኻዮ ንብረት ክትምነ ከም ዘይብልካን ንብረትካ ከም ዘይኮነን የረድእ ። መብዛሕተኡ እቲ ልብ ወለድ ብግጥሚ መልክዕ ዝቀረበ እዩ።

ተስፋእግዚእ ገበርእግዚኣብሔር

ሓሰባት ደቂ ሰብ ተለዋዋጢ እዩ ። ኣብ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ። ብ1952 ዓ.ም. ፤ 339 ገጽ

እዚ መጽሓፍ ክልተ ክፍሊ ዝሓዘ ክኸውን እንከሎ ብመጀመሪያ ባሕሪ ነጋሽ ዝተባህሉ ቀንዲ ገጸባሕርይ ይርከብዎ ፡ ካልኣይ ስእሊ ብተግባር ወዲ ባሕሪ ነጋሽ ዝተመሰረተ ታሪኽ ሒዙ ይርከብ ።

ናይ'ቲ ልብ ወለድ ታሪኽ ፍልጠት ካብ ትምህርቲ ጥራሕ ዘይኾነስ ካብ ዕድሜ ዝደፍኡ ሰባት እውን ከምዝርከብ ይገልጽ ። ካብ ምዝራብ ብዙሕ ጌጋ ከም ዝርከብ ብምግላጽ ብዙሕ ምዝራብ ከም ዘየድሊ ይሕብር ። ጽቡቕ ስነ ፡ ስርዓት ዘለዎ ሰብ ተጻረርቲ እንተ ኣለውዎ እኳ ውዲሉ ሓዲሩ ተዓዋታይ ከም ዝኸውን የረድእ ። እቲ ቀንዲ ገጸባህርይ ኣብ ልዕሊ ሓደ ውልቀ ሰብ ዝወሰኖ ውሳኔ ተመሊሱ ኣብ ርእሱ ምስ ተፈጸመ ናይቲ ኣቐዲሙ ዝወሰደ ስጉምቲ ክብደት ከም እተረድኤ ይገልጽ ። ብሓዲሩ ናይ'ቲ ልብ ወለድ ትሕዝቶ ንሓደ ነገር ቅድሚኡ ምፍራድካን ምውሳኔካን በቲ ጉዳይ እኹል ዝኾነ መረዳእታ ክህልወካ ከም ዝግባእ ዘረድእ እዩ ።

ተኸላይ ዘወልዲ

ወጋሕታ ናጽነት ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ቺቸሮ ፤ 1946 ዓ.ም.

91 ገጽ

እዛ ልብ ወለድ ዛንታ ብመልክዕ ሓደ ስድራ ቤት ገይራ ዝተጻሕፈት መጽሓፍ እያ ። እቶም ስድራ ቤት ብጽቡቕ ኣብ ዓዶም ክነብሩ እንከለው መንግስቲ ጣልያን ክወርም ከም ዝመጸ ነዚ ወራር ክምክትዎ እውን ፈቲኖም ከምዝነበሩ፤ እንተኾነ ግን ከም ዘይከኣሉን ። በዚ ምኽንያት ከኣ ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ከም ዝወደቐ ይገልጽ ። ንማሕረስ ዝጥቀሙሉ ዝነበሩ ብዙሕ መሬት ከም ዘሕደጎም ካብዚ ቀጺሉ'ውን ብዙሕ ግፍዕን ጭቆናን ይወርዶም ከም ዝነበረ ። እቶም ገዛእቲ ጭቃ ዓዲ እንዳ ኣዘዙ ደቅኩም ኣምጽኡ እንዳበሉ ተዓስኪሮም ንሃገር ሰማልያ ፤ ንሊብያ ፤ ይወስድዎም ምንባሩ ኣብኡ ገሊኦም ይሞቱ ገሊኦም ጎደሎ ኣካል ኮይኖም ይተርፉ ምንባሮም የብርህ ፤ ገለ ከኣ ነቲ ናቱ ዓላማ ሓዲጎም ሸፊቶም ሓርበኛታት ኮይኖም ከም እተቐለሱን ይገልጽ ።

ዕላማ ናይቲ ጽሑፍ ብልብ ወለድ መንገዲ ገይሩ ነቶም ንብዙሕ ዓመታት መዋእሎም ኣብ ትሕቲ ባዕዳዊ መግዛእቲ ዝተሳቐዩ ህዝቢ ዝጠፍኤ ሂወትን ንብረትን ክሳብ ክንደይ መሪርን ከቢድ ከም ዝነበረ እትገልጽ እያ ።

ታረቀ ንጉሴ

ሸግረኛ ይዕወት እዩ ። ኣብ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኣስመራ ፤ ብ1958 ዓ.ም.፤ 71 ገጽ

እዛ ልብ ወለድ ኣብ ክልተት ዝተከፍለት እያ ። ሓደ ኣብ ትምህርቲ ዝምልከት ፤ ካልኣይ ብዛዕባ ፍቕሪ ዝምልከት እዩ። እቲ ቀንዲ ገጸባህርያት ሓደ መንእሰይ ብምኽንያት ወለዱ ትምህርቱ ንምክትታል ብዙሕ ሸግር ከም ዘጋጠም ብደሕሪ ነዊሕ ጻዕሪ ትምህርቱ ከም ዝወድኤ ። ተሸጊርካ ምምሃር ከም ዘድሊ ትምህርቲ ክብሪ ምጳኑ ይገልጽ ። ካልኣይ ብዛዕባ ፍቕሪ ኮይኑ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ኣዕሩኽታ ብቅንኢ ተላዔሎም ሓዳራ

ንክትፋታሕ ዝመኸሩዎ ምኽሪ ከይሰምዔት ሓዳራ ብቅኑዕ መንፈስ ከተካይድ ከም ዝኸአለት። ካብኡ ቀጺሉ ብዛዕባ ናይ መስተ ጉድኣት ሳዕባናቱን ትገልጽ።

ብሰድንባብን ብግጥምን ዝተጻሕፈት ኮይና ሓያሎ ደብዳቤታት ይርከብዎ ።

ትኳቦ ኣረስዕ

ካብ መዓር ወለላ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ኤርትራ ፤ 1950 ዓ.ም. ፤ 90 ገጽ

ኣቶ ትኳቦ ካብ ቋንቋ እንግሊዝን ጣልያንን ዝተርጎሙ እዩም። ካብ ዝተርጎምዎን ክልተ ሓንቲ ካብ መዓር ወለላ እትብል መጽሓፍ ትርኩብ ። ከምቲ ኣብ ኣርእስቲ ዘሎ ብመዓር ኣይኮነትን እተዘንቱ፡ ብዛዕባቲ መግቢ ኣእምሮ ምንባብ ምዃኑ እያ ተዘንቱ ። ብናይ ደቂ ወጻኢን ደቂ ሃገርን ዝዘውተሩ ወግዕታት ፤ ጽውጽዎይ ሓጻርቲ ልብ-ወለድ ብሓደ ጠርኒፋ ዝተጻሕፈት መጽሓፍ እያ ።

ትኳቦ ኣረስዕ

ነፋሒቶ። እታ ካልኣይቲ መጽሓፎም ነፋሒቶ እትብል ተዋስኦ ተርጉምም ብ1975 ኣሕቲምም ። ኣብ 1978 ከኣ " ሓጺር መዝገብ ቃላት እንግሊዝ ትግርኛ " ኣሕቲምም።

ንጉሰ ሃይለ መንሳዳይ

ጽቡቕ ውሳኔ ። ኣስመራ ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1962 ዓ.ም.፤ 56 ገጽ

ናይ'ዚ ልብ-ወለድ ትሕዝቶ ብዛዕባ ባህላዊ ፡ ዘመናዊ መርዓን ማሕበራዊ ናብራን ይገልጽ። ባህላዊ መርዓ ንሓዳር ዘጽንዕ ብእግዝአብሔር ዝተደገፈ፡ ካብ ዘመናዊ መርዓ ዝተፈልየ ምዃኑ ይገልጽ ። ዘመናዊ መርዓ ጽንዓት ቃልኪዳን ከም ዘይብሉ የመስክር ። ብሓጺሩ ኣብ 1962 ዓ.ም. ዝነበረ ማሕበራዊ ናብራ ምስ ኩነታት ዓለም ኣነጻጺሩ ህዝቢ ብደስታ ክነብርን ንነፍሱ ክሓሰብን ክሰርሕን ከም ዘለዎ ንምዝኸኻር እተጻሕፈ ልብ ወለድ እዩ።

ዓለም ሰገድ ተስፋ

ኣይወረስኩን ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም.፤ 119 ገጽ

ብዛዕባ ሓደ ካብ ሓደጋ ዘጋጠም ድሒኑ ወጻኢ ሃገር ክሃራር ዕድል ረኺቡ ንመዓርግ ማስተረይት ዲግሪ ከም ዝተመረቐ። ናብ ዓዱ ክምለስ እንከሎ ከቢድ ሸግር ከም ዘጋጠም ። ናይ ሰብ ፍቕሪ ምስ ገንዘብ ዝተተሓሓዘ ምዃኑ፡ ገንዘብ ብዘይ ኣገባብ ምጥፋእ ንሂወት ኣብ ሸግር ከም ዘውድቕ የዘንቱ ። ኣብ'ቲ ግዝዮቲ ዝነበሩ ኣካላትን ሰበሰልጣንን መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ድኻታት ዝነበሮም ትሑት ግምትን ዝወረደም ግፍዕን ይገልጽ ።

ኣሕመድ ሓሰን ኢብራሂም

ምዑዝ ፍቕሪ ኣልማዝ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1970 ዓ.ም.፤ 62 ገጽ

እቲ ቀንዲ ገጸ ባህርያት ካብ ድኻታት ቤተሰብ ከም ዝተውልደ፡ ነቲ ዝነበሮ ሽግርን መከራን ጸይሩ ብሐብ ትምህርቱ ከም ዝተኸታተለ ይገልጽ ። ካብቲ ዝነበሮ ቦታ ኣብ ሓንቲ ደሴት ከይዱ ከም ዝነበረ ካብኡ ናብ ሓንቲ ውቅብትን ሃብታምን ከተማ ከምዝኸደ፡ ኣብኡ ጥሜትን ጽምእን ስለ ዝነበሮ ኣብ ሓንቲ ጥቃ ሓደ ሃብታም ገዛ ጥቅልል ኢሉ ደቂቡ ከም ዝሓደረ፡ ወጋሕታ ካብ ድቃቡ ተበራቢሩ ናብ ዝኸደ ጠፊእዎ ኸዕነኒ እንከሎ እቲ ሃብታም ዋና ገዛ ምስረአዮ ካብኡ ኣልዒሉ ኣብ መዕቆብ ድኻታት ከም ዘእተዎ ። ብዛዕባ እታ ከተማን እቶም ምስኡ ዝተዓቁቡ ድኻታት ትሕዝቶን ኣነባብራን ምስ ተረድኤ ከም ዘይተማህሩ ምስ ፈለጠ ኣስተንቲኑ ትምህርቲ ከም ዝወድኦ ዘጠናቐቐን ከምህሮም ከም ዝሓሰበን ። እቶም ድኻታት ንኸሰምዕዎ ተአኪቦም ከለው ናይ'ቲ መዕቆቢ ድኻታት መካየዲ ስራሕ ከም ዝሓተቡም ንየማነ ስራሕ ንኸጀምርዎ ናይ ትምህርቲ መረድኢ ሰርቲፊኬይት ኣቅርብ ተባሂሉ ከቅርብ ብዘይ ምኽኣሉ ብስንባደ ወዲቐ ኣብ ሕክምና ኣትዩ ብዘይካ ኣልማዝ ዝተባህለት ናይ'ቲ መስርዖቤት ስራሕተኛ ዝፈልጦ ሰብ ኣይነበረን ። ኣልማዝ ቦቲ ኣብ ሕክምና ትበጽሖ ዝነበረት ከም ዝተፋቐሩ፡ ብሓደጋ መኪና ከም ዝሞተትን ካልእ ከም ዘፍቀረትን እትገልጽ መጽሓፍ እያ ።

ኣርአዮ በላይ

መንዩ በደለኛ ፤ (መልእኽቲ ሕቶ ካብ ጽምዋ ዓለም) ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1955 ዓ.ም. ፤ 177 ገጽ

2ይ ሕታም፤ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ዘማ. ሐ.፤ 1958 ዓ.ም./ 177 ገጽ /

መንእሰያት ካብ ቤተ ሰቦም ክረኽቡዎ ዝግብኦም ፍቕረን ሕያውነትን ምኽርን ተግላጽን መግረፍትን መቐጻዕትን ከመይን ኣበይን ንምንታይን ክኸውን ከም ዝግብኦ ንምርዳእን ሓደ ካብቲ ዝተባህለ ነገራት ካብ ግቡኡ ምስ ዝጎድሎም ዝጓነፎም ጸበባን መከራን ማዕረ ክንደይ መሪር ከም ዝኾነን ዝገልጽ እዩ ። ብሓዲሩ ወለዲ ኣብ ልዕሊ ደቆም ዘለዎም ሓለፍነት ዘረድኦ ልብ ወለድ እዩ ።

ኣርአዮ በላይ

ኣይነበርኩን ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.፤ 64 ገጽ

ትዕቢት ውድቀት ምዃኑ ዝገልጽ ልብ-ወለድ እዩ ። ናይ ብዙሓት ሰባት ዕለታዊ ተግባር ኣብ ሓደ ጠርኒፉ ወዲ ሰብ ኣብ ዓለም ኣብ ዚነበረሉ መዋእል ብዓይኑ እናረኣዩ ብእዝኑ እናሰምዐ ብፈኩስ ኣእምሮ ብቐሊል ትዕቢት ተመሪሖ ኣብ ከመይ ዝኣመሰለ ናይ ሕሊናን መንፈስን ውድቀት ከም ዝጥሕል። ብሓደ ካብ ድኻ ስድራ ቤት ዝተወልደ ብብዙሕ ሽግር ተማሂሩ ስራሕ ምስ ሓዘ ዘጋጥሞ ኩሉ ተምሳል ገይሩ የቅርብ ።

ኣስመሮም ሃብተማርያም

እንተ ዝፈልጥ ነይረ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም. ፤ 60 ገጽ

ብናይ ወጻእተኛታት ወረራ ዝኣክል ብዙሕ ሽግር ዝረኸበ ወዲ ዝተጻሕፈ እዩ። ንክመሃር ኢሉ ናሳ ኾይኑ ከም ዝተዓሰበ ይገልጽ ። ባዕዳውያን ብዝኸፈትዎ ውግእ ምኽንያት ዓዲ ሓዲጉ ከም ዝተሰደደን ኣገልጋሊ ኾይኑ ኣብ ዝሰርሐሉ ዝነበረ ገዛ ምስ ናል እቶም ዋና ጎይትኡ ፍቕሪ ምምስራቱ ይገልጽ ። እታ ተፍቕሮ ናል ብዙሕ ገንዘብ ሂባ ካብ ድኽነት ወጺኡ ሃብታም ክኸውን ከም ዝኸኣለ የረድእ ። ካብኡ ምስ ጠነሰት ምስጢሮም ስለ ዝተፈልጠ ንኸማራዓው ዝነበሮም ዕላማ ከይፈጸሙ ከም ዝጠፍኡ ይነግር። ኣብ መወዳእታ ክልቲኦም ፍቕራት ኣብ ገዳም ከም ዝተራኸቡ ።

ብዛዕባ ስእነትን ክፍኣትን ደቅሰባት ብብጊዜኡ ዝፍጸም ኩነታት ይገልጽ ።

ኣስረስ ተሰማ

መጋረጃ ፤ ናይ ደም ጽሑፍ ። 1ይ መጽሐፍ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1959 ዓ.ም. 82 ገጽ

እዚ መጽሐፍ እዚ ጸላእቲ ንኢትዮጵያ ኣብ ዝወረሩሉ ጊዜ ዝነበረ ኩነታት ዘመልከት እዩ ። ወጻእተኛታት ወረርሽኤ ገዛውቶም እናቃጸሉ ሰባት እና ቀተሉ ምስ መጹ ሃብቶም ንብረቶም ሓዲጎም ዝሃደሙ ኣቦን ወድን ሓውቦን ተመስሪቱ ዝተጻሕፈ እዩ ። ኣብ ስደት እንክለው ሓደ ሰራቂ ጥይት ከም ዘባረቐ እታ ናሎም ብስንባደ ከም ዝወደቀት ይገልጽ ። ሓዎብኣ ዝሞተት መሲልዎ ነቲ ሰራቂ ከም ዝቐተሎ ይገልጽ።

ኣብ ከባቢኦም ዝነበረ ቤት ፍርዲ ቀሪቦም ግቡእ ፍርዲ ከም ዘይሃቦም የረድእ። ብሓፈሻ እቲ ናይ ወጻኢ ወራሪ ሓይሊ ኣብ'ቲ ህዝቢ ዓቢ ሽግር ከም ዝፈጠረ ። ሓድነት ሓይሊ ምዃኑ ይነግር ። ከየረጋገጽካ ናብ ውሳኔ ምህዋኽ ናብ ጥፍኣት ከም ዘምርሕ ይሕብር። እዚ ልብ ወለድ ብግጥሚ ጥራሕ ዝተጻሕፈ እዩ። ከይተወድኤ ናብ ካልኣይ መጽሐፍ ከም ዝሓልፍ የርድእ ።

ኣስረስ ተሰማ

መጋረጃ ፡ ዝተሓዘለ ሰብኣይ ። 2ይ መጽሐፍ፡ ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ 1960 ዓ.ም.፤

64 ገጽ

እዚ መጽሐፍ መቀጸልታ ናይ " መጋረጃ " ናይ ደም ጽሑፍ፤ 1ይ መጽሐፍ እዩ። ብዘይ ገለ ንብዓትን ኣውያትን ሬሳ ክፋኖን ክቅበርን የረድእ። ሓድነት ሓይሊ ምዃኑ ይገልጽ። ጭቁናት ላዕለዎት ዝኾኑሉ ጊዜ ከም ዘሎ፡ ብስባር እምንን ብመቓብሩን ምሳሌ ገይሩ የቐርቡ። ፍርቂ ጸዕዳን ፍርቂ ጸሊም ክዳን ኣምሲሉ ናይ ህይወት ተጻራሪ ምልክት የረድእ። ህዝቢ ኢትዮጵያ ትሕት ዝበለ ኣመለካክታ፡ ካብ መጠን ዝሓለፈ ምኽባር ጋሻ፡ በቲ ጊዜ'ቲ ዝነበረ ምጉዳል ፍትሒ። ናይቶም በዝበዘቲ መጨቆኒ ብልሓት ከመይ ከም ዝነበረ ይገልጽ። ኣብ ኣገልግሎት ዘይወዓሉ ማያት፤ ቀላያት ከም ካብ ጡብ ዝፈሰሰ ዋጋ ዘይክፈሎ ጸባ ገይሩ የረድእ። ነቲ ዝነበረ ምምሕዳር ይነቅፍ እም በዚ እቲ ልብ ወለድ ይውዳእ።

አስረስ ተሰማ

ክልተ መፍትሕ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቭብ ጽባሕ፤ 1961 ዓ.ም.፤ 43 ገጽ

እዛ ክልተ መፍትሕ እትብል መጽሓፍ ኣብ ክልተ መደብ እተኸፍለት እያ። ቀዳማይ ርኽሰት መፍትሕ ብዝብል ኣብ ደቂ ሰባት ዝርኤ ናይ ሰይጣናዊ እምነት ዘለዎ ብፍቕርን ንጽህናን ሕያውነትን ትሕትናን ተጨማሊቕካ ምንባር ፍረ ከምዘይብሉ፡ ሐሶትን ስስዐን ርኽብ ቅንእን ርኽሰትን ግን ዘልኣሎሞዊ ሐጎስ ከጎናጽፈካ ከም ዝኸእል ገይሩ ይቅርብ። " ዓለም ብድሕረይ ሳዕሪ ኣይትብቅላ " ብማለት ዝገልጽ እዩ።

ካልኣይ ድማ ቅድስቲ መፍትሕ ብዝብል ብሐሶትን ስስዐን ርኽሰትን መንገዲ ተጋጊዶ ናይ ሰይጣን መጻወቲ ሽይኑ ዝነበረ ሰብ እቲ ሰይጣናዊ ተግባራት ሓዲጉ ሓቅን እምነትን ፡ ፍቕርን ለውሃትን ከም ዝመረጸ። ካብ ስስዐ ነጻ ሽይኑ ንሓጺር ጊዜ ኣብ ዘለኣለም ዝነብር ምዃኑ ተረዲኡ ፍቕርን ትሕትናን ልግስን ንጽህናን ቅንዕናን ክህልዎ ከም ዝግባእ የዘንቱ።

ካብ ዘን ክልተ መፍትሕ ነየነይትን ክትመርጽ ከም ዘለካ እቲ ጉጉይን ቅኑዕን ተግባራት ፈልዩ ዘረድእ እዩ።

አስረስ ተሰማ

ልብን ሳዕርን እናሓደረ ይበቁል ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1957 ዓ.ም. ፤ 84 ገጽ

ኣብ በበይኑ ጊዜ ኣብ ናይ 1957 ዓ.ም. አከባቢ እተደርሰን እተራእየን ትምህርታዊ ባህልላዊ ትያትራት /ተዋሶኦታት / ጠርኒፉ ዝሓዘ መጽሓፍ እዩ ። ብዛዕባ ሃብቲ ሹመት ሓይሊ ወዘተ... ሓላፊ ምዃኑ ይጠቅስ። ኣብ ጊዜ ንእስነትካ ብዙሕ ስለ እትጋገ ውዲልካ ሓዲርካ ክትርድኦ ዝግብኣካ ነገራት ከም ዘሎ እተረድእ እያ ።

አስረስ ተሰማ

ንስኻን መሬትን ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮቭብ ጽባሕ ፤ 1962 ዓ.ም. ፤ 41 ገጽ

እዛ " ንስኻን መሬትን " እትብል መጽሓፍ ጥሕዝቶ ናይ ሞራል ትምህርቲ እትህብን መለበምን መኣረምን መጣዓስን መጻናዕትን ዝኾነ ሓሳባት እትህብ መጽሓፍ እያ ። ወዲ ሰብ ተስፋ ክቆርጽ ከም ዘይብሉ መሬተይ እንታይ ክትገብረለይ እያ ክብል ዘይኮነስ ንመሬተይ ወይ ሃገረይ እንታይ ክገብረላ እያ ፡ ክብል ከም ዘለዎ እትገልጽ ፡ ሰራሑ ክሓልፈሉ ከም ዝኸእል ትሕብርን ምዕዶ እትህብን እያ ።

አበባ ተስፋጊዮርጊስ በዓታይ

ንመንዩ ዝነግር ? ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቭብ ጽባሕ ማተሚያ ቤት፤ 1966 ዓ.ም.፤ 65 ገጽ

እዛ ልብ ወለድ መጽሓፍ ስልጣን ንብሕቲ ጥቅምም ዘውዕልዎ ሰባት ትቃወም። ንሓደ ነገር ውሽጡ ከይፈለጡ ዝሓምዩ ሰባት ከምዘለው ትገልጽ። ደቂ ተባዕቲዮ ካብ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ሓዳር ናይ

ዝጽልአም ጠባይ ወይ ባህሪ ከም ዘለዎም ትዝርዝር። ብሓፈሻኡ ትምህርቲ ንነገራት ብትኸክል ንምርአይ ዘኸእል መሳርሒ ምዃኑ ብምግላጽ ቆልዑ ዕድል ትምህርቲ ንኸረኸቡ ከም ዘድሊ ተተሓሳሱ። ኣብ'ቲ ታሪኽ ብዙሓት ደብዳቤታት ይርከቡ። ናይ'ታ ልብ-ወለድ ገጸባህሪ ብዘጋጠምዎ ዝተፈላለዩ ጉዳያት ተላላሊ ዘቕርቦም ሓጻርቲ ቁርጽራጽ ዛንታ ተመስሪታ ዝተጻሕፈት እያ።

ኣበባ ተስፋ-ጊዮርጊስ በዓታይ

ዋይ ኣነ ደቀይ ፤ ሰኣን ምምልካትይ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ 1968 ዓ.ም.፤ 87 ገጽ

ታሕተዎት ሰበሰልጣን ካብ ላዕለዋይ ኣካል ዝወጹ መምርሒታት ባዕላቶም ብዝደልዩዎን ብዝጠቐሞምን መንገዲ የካይድዎ ከም ዝነበሩ ትገልጹ። ናይዞም ሰባት ተግባር ኣብ'ቲ ህዝቢ ዓቢ ሽግር ከም ዘከተለ መራሕቲ ሃገር ነቲ ኩነታት ከም ዝተረድእዎ ትዝርዝር። ስራሕ ንምእታው ብዝምድና ብኣድልዎ ይካየድ ከም ዝነበረ ትገልጹ። እዚ ነቶም ምሁራት ነቲ ዝተማህርዎ ትምህርቲ ኣብ ተግባር ንኸየውዕልዎ ዕንቅፋት ከም ዝኸኸሩም። ከምኡ ከኣ ናይ ገዛእ ርእሶም ጠቕሚ ንምሕላው ክብሉ ኣብ ናይ ሃገር ጉዳይ እና ኣተው ዝወስድዎ ስጉምቲ ንዕብየት ሃገር ዕንቅፋት ከም ዝኾነ ትሕብር።

ኣብርሃ ገብርሂወት

ምሸት ምሸት መርዓ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ 1960 ዓ.ም.፤ 87 ገጽ

ሰባት ብተፈጥሮ ካብ ዝረኸብዎ ምስትውዓልን ብትምህርቲ ተሓጊዞም ዝረኸብዎ ፍልጠትን ኣተሓሳስባን ኮነ ብመነባብሮኦም ካብ እንስሳታት ዝሓሹ ምዃኖም ኣብሪሁ ይገልጹ። እንተኾነ ግን ሰባት ካብ ተፈጥሮኦም ኣተሓሳስባ ወጻኢ ብዝኾነ መንገዲ ተመሪሖም ኣብ ልዕሊ ደቂ ሰባት ዝወስድዎ ጭካኔ ዝመልኦ በደል ኪፍጽሙን ብእንስሳዊ ዝኾነ ጠባይ ኪዕንድሩን ከም ዝርአዩ። ከምኣቶም ዝኣመሰሉ ሰባት ብናይ ጥምየት ሓለንጊ፡ ብዕርቃንን ብሕማምን ከም ቆጽሊ ክረግፉ እንከለው ገሊኦም ብኸቱር ጽጋብ ተሸንዲሖም ብስኽራንን ዝሙትን ተዋሒጦም ከም ዝርአዩ፤ ምስ ሞቱ ድማ ብዙሕ ገንዘብ ወጻኢ ብምግባር መቃብሮም ብእምነበረድን ብዝተፈላለዩ ገጻት ከመልክዕዎ ከም ዝርአዩ። እንተኾነ ግን ኩሎም እቶም ዝመቱ ሃብታምዎ ድኽኦም ኣብ ሓመድ ከም ዝሕወሱን ሓደ ከም ዝኾኑን እትገልጽ እያ።

ብሓፈሻ ማሕበራውን ባህላውን ትምህርቲ እትህብ ልብ ወለድ መጽሓፍ እያ።

ኣብርሃ ገብርሂወት

ዕግርግር ደቡብ ሱዳን። ካብ ኣምሓርኛ እተተርጎመት ብ1960 ምስ ኣሕተሙ።

ኣብርሃ ገብርሂወት

ናይ ሶሻሊዝም መጀመሪ ። እትብል መጽሓፍ ብ1976 ኣሕተሙ።

አብርሃ ናፋኤል

ምቅርቲ ደብዳቤ :: እትብል ንህዝቢ መዘናግዲ ተባሂሎም ዜቆረቡ ዝተፋላለዩ ጽውጽዎያትን ዛንታታትን ብዝሓም ብቁጽሪ 79 ዝኮኑ ኣሊዛ እትርከብ መጽሓፍ ጸሓፊ።

ኢልያስ ኣስፍሓ (ሻውል)

"መንክር ክትሰሕቁ'ዶ ምደለኹም " እትብል ወግዕን ሓደ ሓደ ጥቅስን ተረትን ሊዛ እትርከብ መጽሓፍ ብ 1961 ኣሕተሙ።

ኤልያስ ጊልያዝጊ

ስለምንታይ ሓደ ሰብ ናይ ዮሐዋ መሰኻክር ዘይኮንኩ። ኣስመራ፤ ኣፍሪታ ማተሚታ ቤት፤ 1957 ዓ.ም.፤ 92 ገጽ

እዛ መጽሓፍ ንሃይማኖት መሰረት ዝገበረት እያ። ኣብ'ዚ ልብ ወለድ ዘሎ ታሪኽ ካብ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ናብ ጀሆቫ ሃይማኖት ኣትዩ ዝነበረን እምነቶም ኣዕሚቕ ምስረአዩ ናብ'ቲ ዝነበሮ ናይ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ከም ዝተመልሰን ይገልጽ። እቲ ተራኺ " ወችታወር " ናይ ጀሆቫ ምስክር ኢና ብዝብሉ ሰበኽቲ ኣጸቢቆም ተቓውምኡ ይገልጽ። መንእሰያት ካብ'ቲ ካልእ ህዝቢ ብዝያዳ ብሓድሽ ሃይማኖት ከም ዝልወጡ። ከምኡ'ውን ቆልዑ ንኸጸወቱ ዝሰርሕዎን ወላዲ ንመንበሪ ዝሃንጽዎን ዝሃ ከምውድድር ናይ ቀዳሞት ኣቦታት ሃይማኖት ጥራሕ ቅኑዕ ምዃኑ ይገልጽ።

ብሓፈሽኡ ናይ ሚሰዮናውያን ምትላል ዘቃልዕ ናይ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ወገን ኮይኑ ዝተጸሕፈ ምዃኑ ገሊጹ ይድምድም።

እምባዩ ሃብተኢዝጊእ /ተርጓሚ/

ሓንቲ ጓል ኣፍቂረ :: ብዋልተር ትሮቢሽ እተጸሕፈ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ፤ 1967 ዓ.ም. 80 ገጽ

እምባዩ ሃብተኢዝጊእ /ተርጓሚ/

ሓደ ወዲ ኣፍቂረ :: ብዋልተር ትሮቢሽ እተጸሕፈ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ፤ 1969 ዓ.ም. 153 ገጽ

ዑቅባሚካኤል ሃብተማርያም

ቨኒሲታይ ነጋዳይ እትብል መጽሓፍ ብሸክሰፒር ዊልያም ዝተጽሓፍት ብ1981 ተርጉሞም ኣሕቲሞማ።

ዑቅባዝጊ የዕብዮ፤

ከነ ዋግዓኩምዶ :: እትብል መጽሐፍ ዝተፈላለዩ ዛንታታትን ጽውጽዋያትን ልብ ወለድ ንመዘንግዲ ተባሂሉ ዝቐረበ 106 ወግዕታት ዝሓዘት መጽሐፍ ኣሕተሙ።

ዑቕባይ ወልደገብርኤልን ኣሰፋው ተኸስተን

ናይ ምስጢር ማህደር :: ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኣፍሪቃ፤ 1957 ዓ.ም.፤ 139 ገጽ

ወዲ ስብ ኣብ ዝነበረላ ዓለም ራህዋ፤ ጸበባ ተመሊሱውን ራህዋ ከም ዘጋጥም እትረድእ ልብ ወለድ መጽሐፍ እያ።

እቲ ቀንዲ ገጸ ባህርያት ካብ ገዘኢ ናይታ ሃገር ማለት ንጉሳዊ ቤተሰብ ናይ'ቲ ዓዲ ዝተወልደ ቆልዓ ቦኹሪ ዓመት በዓል ክኸበር እንክሎ ወራሪ ካብ ካልእ ሃገር መጺኡ ኣብ'ቲ ዓዲ ብዙሕ ጉድኣት ከም ዘውረደ እቲ ንጉስን ቤተሰቡን በቲ ዕግርግር ከም ዝሞቱ፡ እቲ ወዶም ግን ብሓደ ኣገልጋሊኦም ዝነበረ ብሰረገላ ከም ዝሃደመ ይሕብር። መዕቆቢ ስኢኖም ኣብ ቤተ ክርስትያን ይሓድሩ ምንባሮም። እቲ ሽግር ምስ ክጸወር ስለ ዘይኸኣሉ ነቶም ናይ'ቲ ቤተ ክህነት ሓላፊ ሽግሮም ከም ዘካፈልዎም ይገልጽ። ምጥፋእ ናይ'ቲ ወዲ ንጉስ እቶም ወረርቲ ስለ ዝፈለጡ ብህዝቢ ንክህደን ጋዜጣ ምውጽኡ። እቶም ናይ ቤተ ክርስትያን ሓላፊ ነቲ ጋዜጣ ምስ ኣንበቡ ከይቐተል ኢሎም ናብ ሓደ መዕበይ ዘኸታማት ከም ዘእተውዎ ሸሙ ከም ዝቐየረ የረድእ። ዓብዩ ስራሕ ኣብ ፖስታ ቤት ከም ዝጀመረ። ብመንፋዓቱ ተመሪጹ ኣብ ናይ' ቲ ዓዲ ገዛኢ መልእክተኛ ከም ዝኾነ። ምስ ጓልቲ ገዛኢ (ንጉስ) ፍቕሪ ከም ዝመስረተ። ፍቓድ ናይ ቤተሰባ ስለ ዘይብላ ተተሓሒዞም ከም ዝጠፍኡ ፡ ሓንቲ ጓል ወሊዶም በዓልቲ ቤቱ ከም ዝሞተት። ከም ገበነኛ ገይሮም ካብቲ ቦታ ከም ዘውጽእዎ። ሰረገላ ገይሩ ይሰርሕ ከም ዝነበረ። ሓደ ከታሪ ሓንቲ ቆልዓ ዓፊኑ ናብ በረኻ ከም ዝወሰዳ እሞ ከም ዘሕደጎን ኣብ ፖሊስ ከም ዘትሓዞን እታ ቆልዓ እንተረኣያ ጓሉ ኮይና ከም ዝጽንሖት ብኡውን ቤተሰቡ ከም ዝረኸበ ይገልጽ።

ዑቕባይ ወልደገብርኤል

ናይ ምስጢር ደብዳቤ :: ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ 1959 ዓ.ም.፤ 113 ገጽ

ፋሽሽቲ ጥልያን ኣብ ልዕሊ መነባብሮ ኢትዮጵያውያን ዘስዓቦ ሽግር ዘመልክት ጽሑፍ እዩ። ሓደ ኢትዮጵያዊ ንዝወለድዎም ማንታ ነቲ ሓደ ካብ ማንትኡ ፈልዮ ከም ዝወሰደሎም ይገልጽ። ኣብ'ቲ ቆልዓ ነቶም ኢጣልያውያን ተኸታቲሎም ብምቅታል ወዶም ንኣዲስ ኣበባ ወሲዶም ብሕቡእ ከም ዝዓቢ ምስ ዝገበሩ ኣቦ እቲ ቆልዓ ከም ዝሸፈተ ይገልጽ። ፋሽሽቲ ንብረቶም ኣቐጺሉ ብሞት ንኸፍረዱ ከም ዝወሰነሎም እንተኾነ ግን ከም ዘምለጡ። ክልቲኦም መናቱ ኣሕዋት ከይተፈላለጡ ከም ዝዓበዩ ኣብ ኣስመራ ዝነበረ ፍላይ ማንታ ንሓዉ ክደሊ ኣዲስ ኣበባ ከይዱ ናይ መኪና ሓደጋ ረኺብዎ ዓይኑ ከም

ዝዓወረ ይነግር። ድሕሪ ብዙሕ ሽግር ብጽግዕተኛ ዝኣተዎ ዝህ ሰበይቲ ሓዉ ተመርዕዖ እትነብረሉ ዝህ ምዃኑ ምስ ፈለጠ ዓዲ ሓዲጉ ከም ዝመነነ ገሊጹ እቲ ታርኽ ይውዳእ።

ዓምደሚካኤል ማሉ

ዕድል ድኻ ተማሃራይን ፤ ሃብታም መምህርን። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቩብ ጽባሕ፤ 1958 ዓ.ም.

50 ገጽ

ብዛዕባ ትምህርቲ ተመልኪቱ ዝተጻሕፈ እዩ። ካብ ወለዱ ናይ ኣተሓሳስባ ፍልልይ ዝተላዕለ ትምህርቲ ምምሃር ናይ ዝሰለነ ተመሃራይ ቆልዓ የዘንቱ። ኣዲኡ ሓረስታይ ኮይኑ ከነባብረን ይደልዩ ከም ዝነበሩ። ኣቡኡ ከኣ ተማሃሩ መምህር ኾይኑ ቤተሰቡ ከመሓድር ይደልዩ ከም ዝነበሩ ይገልጽ። በዚ ዘይምስምማዕ ምኽንያት ኣብ ገዝኡም ሽግር ይፍጠር። እንተኾነ ግን እቲ ወደም ወጻኢ ሃገር በጺሑ ምስ ተመልሰ ቤተ ሰቡ ናብርኡም ከምሓይሹ ከም ዝሓገዝም በዚ እታ ልብ ወለድ መጽሐፍ ትውዳእ።

የዕብዮ ዑመር /ዑ. ባሕቤሽ/

ክሓልፍ'ዶ ዩ ? ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቩብ ጽባሕ ዘማ. ሐ. ፤ 1959 ዓ.ም.፤ 190 ገጽ

እዛ ልብ-ወለድ እዚኣ ንብዙሓት ሰባት ብሕልፊ ኣብ ድኽነትን ሓዘንን ንዘሎ፡ ብዓቕሊ ጽበት ንዘንጸርጸረን ግዜ ነይርዎ ንዘይተጠቕመሉን ዘርዚራ ኩሉ ክሓልፍ'ዶ እምበር'ዩ? ኢሉ ከስተንትንን ንኸይጭነቕ ንከይ ትክዝ ዘይሓልፍ የለን እናበለት ብታሪኽ ናይ ረምሃ ገይራ ተጻናንዕ። ብሓፈሽኡ በበይኑ ሓሳባት ኣታኣሳሲራ ማለት ብናይ ጭንቅን ጸበባን ብናይ መንፈሳዊ መንገዲ ምስትንታን ከምኡውን ኣብ መንጎ ደቂ ኣዳምን ሂዋንን ድንገታዊ ፍቕሪ ከም ዝርከብ ገይራ ተስተምህር እዩ። ካብ ኩሉ ተስፋ ምቕራጽ ከም ዘይግባእ ተብርህ።

የዕብዮ ዑመር /ዑ. ባሕቤሽ/

ነፃ ናባይ። መንገዲ ሓጎስን ሃብትንዶ ትደሊ ኢኻ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቩብ ጽባሕ፤ 1961 ዓ.ም.፤

82 ገጽ

እዛ መጽሐፍ ትምህርታዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ብሰለስተ ምዕራፍ ዝተኸፍለት እያ። ቀዳማይ ምዕራፍ፡ ብዛዕባ ሓጎስን መንገዲ ሓጎስን እተመልክት ኾይና እቲ ናይ ሓጎስ ፍረ ንምቕማስ በየናይ መንገዲ ከም ዝርከብ ትምህር። ካልኣይ ምዕራፍ፡ ነቲ ናይ ሓጎስ ዋና ተጻራሪ ዝኾነ ጓሂ ዝተባህለ መራሕ ጭንቂ ንምርዳእ፡ ውጽኢት ጓሂ ብብዙሕ መንገዲ ዘርዚሩ የቕርብ ። ነብስኻ ብዘይ ምሕታትን፡ ምስትውዓልን ዝመጽእ ጓሂ ብልዕሊ ዓቕምኻ ምስ ዝኸውን ኣብ ከቢድ ሓዲጋ ከም ዘውድቕኻ ትገልጽ።

ሳልሳይ ምዕራፍ፡ ብአዝዩ ዘጭንቐ ምኽንያት ዝመጽእ ጓሂ፡ ኩሉ ጊዜ ኣብ ዙሪያኻ ዝርከብ ዘጋጥም ኩነታት ብዝሰማዕካዮ ብዝረአኻዮን ብምምዝዛን ክትሓስብ እንኮሎኻ፡ እቲ ነገር ፍጻሜ ብዘይ ምርካብ እትጉህዮ ጓሂ ክሳብ ክንደይ መሪር ምዃኑ ትገልጽ ።

ብሓፈሻ እቲ መንገዲ ቅዱስን መንገዲ ናይ ጓሂ ዘርዚራ ትገልጽ ትምህርታዊ መጽሓፍ እያ።

ይስሓቕ ኣብርሃ

ገረሲት ናባ ሞት ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ፤ 1960 ዓ.ም. ፤ 69 ገጽ

ትሕዝቶ ናይ'ዚ መጽሓፍ ኣብ ናይ ምስጢራዊ ወንጀል መርመራ ዝተመሰረተ እዩ። ናይ'ቲ ዝሞተ ሰብ ሬሳ ስለ ዘይተረኸበ ተኸሰሰቲ ይኹኑ መሰካኸር ሓቂ ዝኾነ ናይ ምርመራ ቃሎም ስለ ዘይሃቡ ብምክሓዶም እቶም ነብሲ ዝቐተሉ ሰባት ብነጻ ምኻዶም ይገልጹ። በዚ ምኽንያት ናይ'ዚ መዋቲ ደም ብኸንቱ ፈሲሱ ከም ዝተረፈ ይነግር። እቶም ሰባት እምነት ዘይብሎም ምዃኖምን ናይ ቤት ፍርዲ ድክመትን ኣብሪሁ ይገልጹ።

ይስሓቕ ዮሴፍ

ሓደ ኤርትራዊ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1961 ዓ.ም. ፤ 85 ገጽ

እዛ " ሓደ ኤርትራዊ " ዝተባህለት መጽሓፍ ብሙሉእ እኳ እንተዘይኾነ ኣብዘን ዝሓለፉ ሚኢቲ ዓመታት ኣብ ኤርትራ ዝተገብረ ተጋድሎ እናጠቐሰት ብሓዲሩ ዛንታ ኤርትራ እተዘንቱ እያ። ኣብ ኤርትራ ዝፍጸም ዝነበረ ቃልሲ ማሕበራትን ፓሎቲካን ዳርጋ ኣብ ሕድሕዳዊ ውግእ ክልወጥ ቀሪቡ ከም ዝነበረ፡ ምስ ጥልያንን እንግሊዝን ዝተገብረ ውግእ እተዘንቱ ልብ ወለድ ታሪኽ እያ። ብዛዕባ ናይ መቐደላ ውግእ ተዘንቱ፡ ከምኡውን ናይ ራእሲ ወልደሚካኤልን ራእሲ ባይራኡን ውግእ የመልክት ። ኣብ ደጎዓሊ ዝተገብረ ናይ ኣሉላ ኣባነጋን ናይ ጣልያን ውግእን ብሰፊሕ ይገልጹ። ከምኡውን ናይ መተማን ናይ ዓድዋ ውግእን ብዛዕባ ውዕል ውጫለን ኣብቲ ጽሑፍ ይርከብ። ብላታ ገብረእግዚአብሄር ጊላይን ካልኣትን ካብ ቤት ማእሰርቲ ናኹራ ምህዳሞም ፤ ደጀዝማቸ ባህታ ሓጎስ፤ ንሃገሮምን ንህዝቦም ክብሉ ሂወቶም መስዋእቲ ከም ዝገበሩ። ብዝበለጸ ጣልያን ኣብ ኢትዮጵያ ዓቢ ሸግር ከም ዝፈጠረ፡ ድሓርውን ፋሽሽቲ ጣልያን ከም ዝተሳዕረ ይገልጹ ።

ይስሓቕ ዮሴፍ

ሕንዛም ፍቕሪ " ህድኣት " ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1960 ዓ.ም. ፤ 104 ገጽ

" ህድኣት " ጓል ኣባሻውል ከም ዝኾነት ይገልጽ ። ኣብ ኣስመራ ተወሊዳ ኣብ ኣስመራ ክትዓቢ ክትምሃር ፤ ክትመስል ፤ ክትወልድ ፤ ክትመውት ዝተተምነየት ብዛዕባ ፍቕሪ ከይፈለጠት ብፍቕሪ ዝተጸምደት መልክዕኛ ወይዘሮ ምንባራ የዘንቱ ። ብዛዕባ ፍቕሪ ሓዳር ዝሙት፡ ዕብዳን ብሓፈሽኡ ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ይኹን፡ ደቂ ተባዕትዮ ዝወርድ ተጋድሎ ጸገምን ራህዋን ጣዕምን ሓዋዊሱ ዘዘንቱ መጽሓፍ እዩ።

ሀድአት በዓል ቤታ ካልእ ፈታዊት ዝሐዘ መሲልዎ ብቕንኢ ተላዓሲላ ናብ ናይ ቀደም ጠባዩ ክተመልስ ኢላ ዝወሰደቶ ናይ ምኹራይ ጠባይ ነቲ ጽልኢ ከም ዘግደዶ የመልከት። እንተ ኹነ በዓል ቤታ ካልእ አፍቂሩ ዘይኮነስ ብስራሕ ምብዛሕ ጠባዩ ከም ዝቐየረ ይገልጽ ።

እቲ መጽሐፍ ኣብ ሱብ ሐዳር ምትእምማን ዘድሊ ምዃኑ ዘረድእ እዩ።

ይስሐቕ ዮሴፍ

ኃይሎም ወዲ አስመራ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1959 ዓ.ም. ፤ 48 ገጽ

ኤርትራ ኣብ ምምሕዳር እንግሊዝ ምስ አተወት በቶም መንእሰያት ደቂ አስመራ ዝግበር ዝነበረ ናይ ነጻነት ፓለቲካዊ ቃልሲ። ንኤርትራ ነጻ ምውጻእ ፤ ምንጻልን ምውህሃድን ዝነበረ ጻዕሪ እትገልጽ ልብ ወለድ እያ። ናይ ኤርትራ ናይ ፓለቲካ ማሕበራት ህዝቢ ኣብ ልዕሊ እንግሊዝ ተቓውሞ ከልዕል ዓቢ ናይ ፕሮፓጋንዳ ምንቅስቃስ ከም ዝነበሩ ትገልጽ። ናይ ኢትዮጵያውያን ስምዒት ፍቕሪ ሀገር ዝለዓለ ምዃኑ ተረድእ። ብተወሳኺ ደቂ አንስትዮ ምስ ደቂ ተባዕትዮ ማዕረ ኣብ ኣደባባይ ስልጣን ክካፈላ ናይ ማዕርነት መሰለን ክረጋገጻለን መጻዕዕታ የቕርብ።

ይስሐቕ ዮሴፍ

ድንገተኛ ፍቕሪ " ንጽህቲ " ። አስመራ ፡ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1962 ዓ.ም. ፤ 106 ገጽ

ትሕዝቶ ናይዛ ልብ-ወለድ ኣብ ልዕሊ ደቂ ሀገር ዝፍጸም ዝነበረ ናይ ዓሌት ኹነ ናይ ንብረት ፍልልይ ዘሰዓቦ ሐደጋ ከቢድ ከም ዝነበረ ይሕብር። ፡ ከምውን ንዝነበረ ንብረት ሃገር ፡ ንዝፈሰሰ ንጹህ ደምን ዝተኸሰከሰ አዕጽምትን ንዝተፈጸመ ናይ ሐባር ተጋድሎን ይጠቅስ። እቲ ናይ ሓቂ ብተፈጥሮ ብፍቕሪ ብወለዶ ብዓሌት ብዘርኢ ብሃብቲ ብወገን ተፈልዩ ኪነብር ዘይከኣል ምዃኑ ፤ አንጻሩ ምጉያይ አንጻር ንፋስ ምዝራእ ምዃኑ ብምግላጽ አሕዋትን ኣሓትን ብሓቀኛ ፍቕሪ ተጠሚሮም ንጹሃት ዘጋታት ምእንታን ክኹኑ እትገልጽ እያ። ብዘይካ እዚ ነፍስ ወከፍ ፍጡር ዓቕሚ ኣዳም ምስ በጽሑ ዝቐንዐ መንገዲ ምሕባርን ምርዳእ ወይ ከአ ብቕኑዕ አተዓባብያ እንተዘይኮይኑ ግደፍ እንተ ዘየሎ..... ኣይውላደይን ኢኻ... ብዝብል ፈኸራ ክምለስ ወይ ኪዕረ ከም ዘይከኣል የረድእ ። ንመንእሰያት ሃገር ብሓይሊ ካብ ዘፍቕርዎን ወይ ዘፍቕርኦም ክትፈሊ ኢልካ ምፍታን ከም ዕንጨይቲ መሊሱ ዘድርቆ ምዃኑ።

ኣብ 1986 ከኣ፡ ሓጺር ዛንታ ህይወት መምህር ይስሐቕ ተወልደመድህን ቃልሲ ምጥፋእ ድንቁርና እትብል መጽሓፎም ኣሕተሙ።

ይስሐቕ ገብረኢየሱስ /አባ/

ማርቆሳይ ወይኒ ምስ ሕምባሻይ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኢል ፓሊግራፊኮ፤ 1965 ዓ.ም.፤ 305 ገጽ

እዛ ልብ-ወለድ ክልተ ታሪኽ ዝሐዘት እያ። ቀዳማይ ክፍሊ ኣብ ገዳም ተደርብዩ ዝተረኸበ ቆልዓ ብፈለስቲ ከም ዝዓበየ ትገልጽ። ኣብ ትሕቲ ወለዱ ስለ ዘይዓበየ ከምቶም ምስ ስድራ ቤቶም እና ተጻወቱ

ዘሕለፍዎ ግዜ ንኸሕልፍ ዕድል ብዘይ ምርካቡ ኣብ ኣእምርኡ ጭንቀት ከም ዝነበር፡ ናይ ወለዱ እንታይነት ንኸፈልጥ ኣብ ዝነበር ጻዕሪ ናብ ሞት ከም ዘብጽሖ ተዘንቱ።

ካልኣይ ክፍሊ ናይቲ ኣብ ቀዳማይ ክፍሊ ዝተጠቐሰ ቆልዓ ናይ ኦዲኦ ታሪኽ ዝምልከት እዩ። ብሞት በዓል ቤታን ወዳ ንምጥፍኡን ኣብ ከቢድ ሓዘንን ሸግርን ከም ዝወደቐትን ተገሊጹ ኣሎ። እቲ ታሪኽ ናይ ቃል ኪዳን ክብርን ናይ ውላድ ፍቕርን ክሳብ ክንደይ ከቢድ ምዃኑ ይነግር። ኣብ'ዚ ልብ-ወለድ ሕንቅል ሕንቅሊተይ፤ ተረት ፤ ባህላዊ ጸወታ ፤ ናይ መርዓን ናይ ሓዘንን ግጥምታት ፤ ደርፊ ይርከብዎ።

ብቋንቋ ግእዝ ዝተጻሕፉ ብዙሓት ሃይማኖታዊ ጥቕስታት ተጻሒፎም ኣለው።

ሓንቲ ብብዝሒ ገጻት እትፍለጥ ልብ-ወለድ መጻሕፍቲ ብኣባ ይስሃቅ ገብረ የሱስ ፡ እተጻሕፈት ማርቆሳይ ወይኒ ምስ ሕምባሻይ እትብል 305 ገጻይ ዝሓዘት ትርክብ። ካብዚ ቀጺሉ ሓያሎ ልብ-ወለድ ኣሰር ናይዛ መጽሐፍ ተኸቲሉ ክጻሕፍ ከም ዝጀመረ ክፍለጥ ተካኢሉ ኣሎ።

ይትባርኽ ገብረትንሳኤ

መንዩ ዘድሕነኒ ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.፤ 108 ገጽ

ሓደ ፊልሞን ዝተባህለ ኣቡኡን ኣዲኡን ምስ ሞትዎ ፤ ካብ ኣሕዋቱ ተፈልዩ ክጠፍእ እንከሎ ብዙሕ ስቓይን መከራን ማይን ውሕጅን ገፊዕዎ ክሳብ እንከሎ ሓደ ቤተሰብ ወሲዶም ከም ዘዕበይዎ ይገልጽ። ዓብዩ ባሕረኛ ኮይኑ ሓንቲ ኣታላ ዝተባህለት ከም ዝተመርዓወ፤ ኣብ ዓዶም ብተፈጥሮኣዊ ጸገማት ምቕማጥ ስለ ዘሸገሮም ኩሎም ዓዶም ሓዲጎም ናብ ካልእ ሰፍራ ከም ዝኸዱ ተዘንቱ። ካብ ካልእ ዓዲ ወተሃደራት ዝሓዘ መራኽብ መጺኤን ከም ዝማረኹዎምን ንወተሃደራዊ ሞያ ኣሰልጢኖም ናብ ሓደ ዓዲ ንኸወሩ ተኣዚዞም ምስ ኮዱ ኣብኡ ተሳቢሮም ከም ተኣስሩ። ፍርዶም ንመቅተልቲ ኮይኑ ታሪኽ ሂወቶም ኣብ ቅድሚ ንጉስን ንግስትን ክዛረቡ እንከለው ፊልሞን ሓዊ እታ ንግስቲ ምዃኑ ምስ ተፈለጠ ኩሎም ብነጻ ተፈሪዶም ናብ ዓዶም ተመልሱ። ፊልሞን በዓልቲ ቤቱ ብሓዘን ሰበኣይ ዝኣክል ዓይና ዓዊራ ከም ዝጸንሓቶ ይገልጽ። ፊልሞን ኪኢላ ኣዝዩ ፍቱው ስለ ዝነበረ ንጉስ ኮይኑ ከማሓድሮም ከም

ዝተመርጸ ኣታላ ብዓልቲ ቤቱ ሕክምና ተገይሩላ ሐውያ ብሰላም ከም ዚነበሩ ገሊጹ እታ መጽሐፍ ትውዳእ።

ዮውሃንስ ወንድማገኝ

ፍቕርን ዝኸትምናን ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1961 ዓ.ም.፤ 87 ገጽ

ድሕሪ ዝኸትምና እውን ዓወት ከም ዝርከብ እትገልጽ መጽሐፍ እያ። ተመስገን ዑቕብ ዝተባህለ ወለዱ ከም ዝሞትዎ ኣሕዋቱ ተበታቲኖም ከም ዝጠፍኡ ትገልጽ። ተመስገን ብሓደራ ኣቡኡ ምስ ኣቶ ፍቕረ ዝተባህሱ ዝገደፍዎም ከም ዝዓቢ ። እንተኾነ ሓዊ ኣቶ ፍቕረ ተመስገን ምስኣም ክዓቢ ስለ ዘይደለየ መርዚ ኣስትዮም ክቐትልዎ ፈቲኖም ከም ዝነበሩ። እንተኾነ ሓንቲ ቺዛሪና ዝተባህለት ጓል ጎረብቶም

ፈውሲ ንኸተስትዮ ተነጋርዋ ከም ዘየስተየቶ የረድእ ። ቼዛሪናን ተመስገንን ብፍቕሪ ከም ዝተሓዙ ተዘንቱ። ቤተሰብ ቼዛሪና ናብ ዘይትደልዮ ስለ ዘሕጸይዎ ምስ ተመስገንን ብሓደ ናብ ካልእ ከተማ ከም ዝጠፍኡ ይገልጽ። ተመስገን ጽቡቕ ስራሕ ጀሚሩ ብጽቡቕ እንዳ ነበሩ እንከለው ውላድ እውን ከም ዝወለዱ። ኣብ ቼዛሪና ብዘይተሓሰበ ኣጋጣሚ ምስ ተመስገን ከም ዝተላለዩ፣ ኣብ ገዝኦም ክመጹ ዓዲምዎም ድሕሪ ብዙሕ ዕላል ኣቦ ቼዛሪና ምዃኖም ይፈልጡ። ንተመስገን ሓው እውን ብገርሂ ተፈላልዮም ዝነበሩ ተራኸቡ። ቼዛሪናን ተመስገንን ምስ ቤተሰቦም ተራኺቦም ብደስታን ሓጎስን ህይወቶም ከም ዘሕለፍዎ ትገልጽ።

ዮሴፍ ሃብረሚካኤል

ሜሪ ጃንሶን ። ክልተ ልብ ወለድ መጻሕፍቲ ብምትርጓም ነቲ ኣብ መወዳእታ ሓምሳታት ዝነበረ መንእሰይ ናይ ምንባብ ድልዎቱ ዝኸፈተ ምንባሩ። ቀዳመይቲ መጽሓፍ ሜሪ ጃንሶን እተባህለት መጽሓፍ፣ ብሜሪ ካርተር ዝተጻሕፈ ናብ ትግርኛ ብ1958 ተተርጉማ ፤ 111 ብዝሒ ገጻት ኣሒዛ ትርከብ።

ዮሴፍ ሃብረሚካኤል

ሮመዮን ጁልዮትን ። ካብዚ ቀጺሉ ካልኣይት መጽሓፍ ብ1961 ብዙሕ ኣንባቢ ዝነበራ ህብብቲ ክሳብ ሕጂ እውን እትዝከርን እትንበብን መጽሓፍ " ሮመዮን ጁልዮትን " ሸክስፔር ዊልያም ዝተጻሕፈት ናብ ትግርኛ ተርጎሙ። እንደ ገና እውን ብናይ ብዝሒ ኣንበብቲ ኣብ ኣዲስ ኣበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት ብ 1978 ተሓትመት።

ዮሴፍ ሃብረሚካኤል

ዘይሕበን ፈራዲ ። ሳልሳይ ትርጉም ዘይሕበል ፈራዲ እተባህለት መጽሓፍ ብ ኣለጎክ ዲ. ኣላ ዝተጻሕፈት 1962 ተርጎሙ።

ደበሱ ኣበበ

ቀቢረዮ በሉኒ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ ፤ 1950 ዓ.ም. ፤ 62 ገጽ
እዛ ልብ ወለድ ዛንታ ። ትሕዝቶኣ ብሓደ ስድራ ቤት ጀሚራ ትውድእ ክትኸውን እንከላ እቲ ታሪኽ ብሕልፊ ኣብ ሕጻ ፤ መርዓ ፤ ምልሶት ዝፍጸም ናይ ሃገር ባህልን ልምድን ዘንጸባርቕ ኮይኑ ክውገድ ወይ ክመሓየሽ ዝግብኦ ሓድ ሓደ ባህልታት ምህላው ዝሕብር ርእይቶ ይህብ ። ቀንዲ መንቀሊኡ ግን ብሰንኪ እቲ ብ1935 ዓ.ም ፤ ብፋሺሽቲ ጣልያን እተፈጸመ ወራር ውግእ ተዓስኪሮም ከይዶም ደሃይ ኣጥፊኦም ብዙሕ እዋን ዝተቐመጡ ወይስ ሞይቶም ከይተፈልጠን ከይተረጋገጸን ጨርሶም ዝጠፍኡ ብዙሓት ከም ዝነበሩ፣ ንበዓልቲ እንደኦም ብምእምንና ንደቆም ዝኸትምናን ከም ዝወረዶም በዚ ድማ ንብዙሕ ዓመታት ቃል ኪዳን ሓልዮን ኣደታት ብምእምንና ዘሕልፍኦ ስቓይ ዘንጸባርቕ እዩ። ብሕልፊ እዚ ኩነታት ዘጓጎፋ ሰበይቲ በዓል እንዳኣ ብዕስክርና ከይዱ ንብዙሕ ዓመታት ደሃይ ስለ ዘጥፍኦ፣ ስድራ ቤቱ ቃልኪዳን ንኸተውርድ ምስሓተትዋ ቀቢረዮ ዝብል ሰብ ከይተረኸበ ቃል ኪዳንይ ኣየፍርስን ኢላ ከም

ዝኣበየት። ብእምነት ጸኒዓ እንከላ ድማ ድሕሪ ሓያሎ ዓመታት በዓል ቤታ መጺኡ ከም ዝተራኸቡ ይገልጽ።

መልእክቲ ናይ'ዚ መጽሐፍ ሃገራዊ ልምድን ፍቕሪ ሃገርን ከምኡ ድማ ጽንዓት ቃል ኪዳንን እትገልጽ መጽሐፍ እያ።

ደበሳይ ሞሳዝጊ ስእላይ

ግራተይ መስክርላይ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1967 ዓ.ም. ፤ 128 ገጽ

ቅንኢ ዘስዕቦ ሸግር ከቢድ ከም ዝኾነ ። ኣብ ዓዲ ሃርኮተ ዝተባህለት ዓዲ ኣይተ ኣዕቢዮም ዝተባህሉ ሃብታም ሰራሕተኛ ዕብየት ሃገሮም ዝግደሱ ምንባሮም ይገልጽ። ህዝቢ ንስራሕ ንትምህርቲ ክልዓዓል ብማለት ቤት ትምህርቲ ከም ዘስርሑ ። ዓኼላይ ዝተባህለ ወዲ ዓዶም በዚ ናቶም ተግባራት ቀንኡ ብህዝቢ ክጽልኡን ክቐትሎም ይደሊ ከም ዝነበረ። ሓደ መዓልቲ ኣይተ ኣዕቢዮም ኣብቲ ዓዲ ሓደ ኣራዊት ኣሸጊሩዎም ስለ ዝነበረ ንዕኡ ክቀትልዎ ከዱ፡ ነቲ ኣራዊት ክቐትሉ ተሃስዮም ደኪሞም እንከለው ዓኼላይ ረኸቦም እሞ ኣብ ግራቶም ቀቲሉ ከም ዝቀበሮም ። ካብቲ ዝወፈርዎ ንገዝኡም ብዘይ ምምላሶም ኣብ ቤተሰቦም ከቢድ ሸግር ከም ዝበጽሑ ይሕብር። እንተኾነ ኣብታ መቃብሮም ወይኒ በቁላ ስለ ዝፈረየት፡ ዓኼላይ በቲ ተግባራት ይጭነቅን ይሳቕን ስለ ዝነበረ ናብቲ መቃብሮም ከይዱ ወይኒ ፈርዶ ከም ዝጸንሐ እሞ ኣብ ዕዳጋ ከም ዝሸጦ። በዓልቲ ቤት ኣቶ ኣዕቢዮም ካብቲ ወይኒ ክበልዓ ኢሉን ምስ ሓዛ ናብ ዓጻሚ ተለዊጡ ከም ዝወግኤን፡ በዚ እቲ ምስጢር ከም ዝተፈልጠ ይዛረብ፡ ኩነታቱ ገሪምዎም ምርመራ ክግበር ሓቲቶም፡ በቲ ዝተገብረ ምርመራ ዓኼላይ ከም ዝቀተሎም ከም ዝአመነ። በዚ ከኣ ግራቶም ከም ዝመስከረትሎም ይገልጽ። እዛ ልብ-ወለድ ብሰድ ንባብን ግጥምን ዝተዳለውት ኢያ።

ንጹህ ደም ብከንቱ ከም ዘይፈሰስ ኣስፋሑ ይዝርዝር፡ በትሪ ሓቕስ ትቐጥን እምበር ኣይትሰበርን ዝበሃል ምስላ ትሕብር።

ገብረትንሣኤ ሓጎስ

ሥራሕ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1953 ዓ.ም. ፤ 118 ገጽ

እዛ ልብ ወለድ መጽሐፍ ትሕዝቶኣ ብዛዕባ ሥራሕን ጥቕሚ ሥራሕን ብመልክዕ ሓደ ስድራቤት ጌራ እትገልጽ መጽሐፍ እያ።

ሥራሕ ናይ ሕይወት መሠረት ናይ ስልጣኔ መንገዲ ምዃኑ፡ ጽቡቕ ክነብርን ዝነበሮ ንብረት ከመሓይሽን ዝደሊ ስራሕ ክፈቱ ከም ዝግብኦ ይገልጽ። ሥራሕ ዝፈቱ ሰብ ንርእሱ ኮይኑ ንንዳቡኡ ኩርዓት ንሃገሩ ልምዓት ከም ዝኾነ፡ እቲ ቀንዲ ገጸባህርያት ፈታው ሥራሕ ከም ዝነበረን ንዝነበሮ ሸግር ከም ዝሰዓረን የረድእ ከምእውን ባህላዊ ዝኾነ ሕጻ፤ መርዓ፤ሓደር ናይ ቤተሰብ ኣስፍሕ ኣቢሉ ይዝርዝር።

ብዛዕባ ጠቕሚ ሥራሕ ብልብ ወለድ ቀሪባ ትምህርቲ እትህብ መጽሐፍ እያ።

ገብረኢየሱስ ኅይሉ

ሓዲ ዛንታ ፤ "ንዝተዓስከረን ሓዲ መንእሰይ ዘርኢ" ቀዳማይ መጽሓፍ ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሢላ ፤ 1942 ዓ.ም. ፤ 73 ገጽ

እዛ መጽሓፍ ብ1942 ዓ.ም. ትተሓተም ድኣምበር ኣቐዲሞም ጽሑፎማ ከም ዝነበሩ ይፍለጥ። ትሕዝቶ ናይዛ መጽሓፍ ብዛዕባ ሓዲ ኤርትራዊ ዓስከር ኣብ ሊብያ ዘሕለፎ ጸገም ብስእላዊ ኣገላልጻ ተቐርብ። ብኣገባብ ኣጸሓሕፈኣ ብጸፈት ቃላታ ኣዝያ ብልጽቲ ዝኾነት እያ።

ብግዜ ጥልያን ዝነበረ ኩነታት ኣመልኪታ ዝቐረበት ታሪኻዊትን ናይ መጀመርታ ልብ ወለድ መጽሓፍ እያ። ኣብ መንእሰይ ዕድሚኡ ወተሃደር ክኸውን ካብ ዘለዎ ድልየት ተላዲሉ ባንዳ ኾይኑ ናይ ዝተቆጸረ ሰብ ተዘንቱ። ኣብ ዘስካሕክሕ ሽግር ምስ ወደቐ ኣብ ነብሱን ሃገሩን ዝበጽሖ ሽግር ክርድኦ ምኽእሉ። ብሓፈሻ ናይቲ ታሪኽ ትሕዝቶ ባንዳ ምዃን መንእሰያት ብዘይ ምስትውዓል ዝኣትውዎ ሥራሕ ከም ዝኾነ ትገልጽ።

ጌደ ሓድጉ ሓማድ

ብንያም እቲ መከረኛ መንእሰይ ። ኣስመራ፤ ኮኸብ ጽባሕ ማተሚያ ቤት ፤ 1967 ዓ.ም. ፤ 149 ገጽ

ክልተ ነገራት ዝሓዘት ልብ-ወለድ እያ። ቀዳማይ ናይ ጣልያን ባንዳ ኾይኖም ክሰርሑ ድሕሪ ምጽናሕ ነቲ ስርዓት ከም ዝኸሓድዎ። ኢትዮጵያ እንታይ ዓይነት ኣመሓድራ ከም ዘድልዩ ትሕብር። ካልኣይ ብዛዕባ ታሪኽ ፍቕሪ ኣመጻጽኡን ሳዕበናቱን ። ብፍቕሪ ተላዲሎም ሕጋዊ ዘይኾነ ርክብ ግብረ-ስጋ ምፍጻም ዘስዕቦ ሽግር ።

ወለዲ ንደቕም ካብ ልክዕ ዝሓለፈ ምቁጽጻርን ምቕጻዕን ናብ ዝዓበዩ ጥፍኣት ክፍጽሙ ከም ዝደፋፍኦም የረድእ ።

ግርማይ ተሰማ

ኣባዲት ጓለይ ። ኣብ ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግሥቲ ፤ ብ 1960 ዓ.ም. ፤ 154 ገጽ ተሓትመት

ብዛዕባ ፍቕርን ሓዳርን እትእምት ልብ ወለድ እያ። ኣብ ጊዜ ንእስነታ ብፍቕሪ ተታሒዛ ብዙሕ ሽግር ናይ ዝረኸበት ጓል ኣንስተይቲ የዘንቱ። ኣብ መጨረሻታ ብብዙሕ ጻዕሪ ናብራኣ ከተመሓይሽ ከም ዝኸኣለት ። ነቲ ዘጋጠመካ ሽግር ብትዕግስቲ ምሕላፍ ክትዕወት ከም እትኸእል፡ ኩሉ ነገር ሓላፊ ምዃኑ የረድእ ። ሓቀኛ ፍቕሪ ከመይ ከም ዝኾነ ይዝርዝር። ሓዳር ንምጅማር እንታይ ነገራት ኣቐዲምኻ ከማላእ ከም ዘለዎ መብርሂ ብምሃብ ይፍጻም ።

ግርማይ ኣርአያ

ሓንቲ መፍትሕ ንግዝያውያን ሰባት ። ኣዲስ አበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ 1966 ዓ.ም.

ትሕዝቶ እዛ መጽሐፍ ብዛዕባ ወለዲ ንደቆም ክገብርዎ ዝግብኦም ኣገባብ ኣተዓባብያ ። ብዛዕባ ሸጋራን ፤ መስተን ፤ ዙሪትን ጉድኣት ዘስዕቦ ጉድኣት ትገልጽ። ብዛዕባ ጠቕሚ ትምህርቲ ስፍሕ ዝበለ ሓበረታ ትህብ ። ጽቡቕ ምግባር ጽቡቕ ምዃኑ፡ ሃብቲ ናይ ስድራ ቤት ዘይምእማን ፡ ፓርቲ ፤ ሲነማ ናይ ዓርከይ ዓርክኻ ጥቕሙን ጉድኣቱን፤ ገንዘብ ካብ ኣማጻጽእኡ ኣተሓሕዝኡ፤ ሥራሕ ዘይምንጻቕ፤ ቃልኪዳን ምኽባር፤ ንዝመጽእ ምሕሳብ ዝኣመሰሉ ሓሳባት ኣስፊሓ ትገልጽ።

ጠዓመ ፍትዊ

ኩሉ ኃላፊ እዩ ናይ'ዛ ዓለም ነገር ። ኣብ ኣሥመራ ፤ ቤት ማኅተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 58 ገጽ

እዛ ብመልክዕ ልብ ወለድ ቀሪባ ዘላ መጽሐፍ ጥቕሚ ትምህርቲ ኣስፊሓ ትገልጽ ። ሓደ ወዲ ሓረስታይ ትምህርቲ ብምምሃሩ ካብቲ ዝነበሮ ሸግር ነጻ ኾይኑ መነባብርኡ ከም ዘመሓየሸ ጸገማቱ ናብ ደስታ ከም ዝተቐየረ ይዛረብ። ሸጋራን መስተን ጉድኣት ዘስዕቡ ምዃኖም ብምፍላጥ መንእሰያት ካብዚ ነገራት ነጻ ኾይኖም ክዓብዩ፡ትምህርቲ ንክከታተሉ ይሕብር ። ናይ ኣቦን ኣደን ኣብ ሓዳር ብሓደ ዘይምዃን ንኣተዓባብያ ውላድ ሸግር ዝፈጥር ምዃኑ ይገልጽ ። ሃይማኖት ምኽባር ኣብ መንጎ ደቂ ሰባት ፍቕሪ ክህሉ መጻዋዕታ ይገብር። ናይ ጸሎትን ናይ ፍቕርን ምህላው ምስ እግዚአብሔር ከም ዘተዓርቕ ይነግር። ኣዋልድ ኣብ ንእስነተን ዘርእይኦ ዝነበራ ተግባራት ሕማቕ ምዃኑ ትገልጽ።

መጻኢ ሂወተን ብጽቡቕ ንክሕልፋ ናይ ወለዲ ምኽሪ ከም ዘድልዩን ይሕብር።

ጸጋ ኢየሱስ ኢያሱ

ትንሳኤን ዓወትን ፤ ንእግዚአብሔር ዝሰለፍ ነገር የልቦን ። ኣብ ኣሥመራ ፤ ኦርቲግራፊኮ ፤ ብ 1945 ዓ.ም. 92 ገጽ ተሓትመት

እዛ መጽሐፍ እዚኣ እተዘንትዎ ቀንዲ ነቲ ብዓለማዊ ንእስነት ተማሪኹ ዘሎ ኣስተምህሮ እትህብ እያ ።

ወድ ሰብ ተሓጉሱ ክነብር ከም ዘይኸእል፡ ጓህን ደስታን መናብርቲ ከም ዝኾኑ፡ ብጸሎትን ብትዕግስትን ክዕወት ከም ዝኸእል ይገልጽ ። ሓደ ንወላዲ ዝንዕቕ፡ ምዕድኦም ዝሕሰም ካብ ፍቓዶም ዝወጽእ ጌጋ ምዃኑ። ንዓሌቱ ፈንፊኑ ምስ ጓኖት ክሓብር ዝህንጠ ሰብ እግዚአብሔር ዓስቢ ጌጋኡ ከም ዝህቦ ይዝርዝር ። መስተ ዘዘውትር ሰብ ኣብ ዘይሓሰቦ ውድቀትን፡ ጉድኣትን ፡ውርደትን፡ ሓጢአትን ከም ዝወድቕ ። ንእግዚአብሔር እንተ ለሚንካ ዝሰለፍ ነገር ከም ዘየለ። ነቶም ትሑት ሕልና ዘለዎም ደቕሰብ እንተበደሉ እውን ወለዲ ርሕሩሓት ከም ዝኾኑ እም ንበደሎም ከም ዝሓድጉሎም ። ብፍላይ ከእ መውሰዕ ወይ ቃል ኪዳን ከቢሩን ተቀዲሱን ምእንቲ ክነብር ብከመይ ዝበለ ኣገባብ ክፍጸም ከም ዝግብኦ ኣብዛ መጽሐፍ ብሰፊሑ ተመልኪቱ ኣሎ ።

ፍሰሐ ተስፋጋብር

ፍቕሪ ኣደ ። ኣብ ኣሥመራ ፤ ቤት ማኅተም ኦርቲግራፊኮ ፤ ብ 1950 ዓ.ም. ፤ 128 ገጽ

ዝኾነ ፍጡር ወድ ሰብ ብዘይ ኣደ ምንባር ከቢድ ምዃኑ። ኣደ እንተ ተፈልዖቶ ኣብ ከመይ ዝኣመሰለ ዝኾነትምናን መከራን ከም ዝወድቕ እትገልጽ ኢያ። ናይ ኣስተንትኖን ጭንቅን፡ ናይ ዝኾነትምና ስምዒትን ፡ ናይቲ ክኸወል ዘይከኣል ብርቱዕ ፍቕሪ ኣደ ዚገልጽ ኣብነታዊ ሐሳባት ዘለዋ እያ ። ነቲ ፍቕሪ ኣዲኡ ከይጸገበ ዝተረፈ ወይ ከኣ ፍቕሪ ኣደ ከመይ ምዃኑ ዘይፈለጠ ጥራይ ዘይኮነ፡ ነቲ ብፍቕሪ ኣዲኡ ሓንቂቕ ዝገባዩ እውን ልቢ ዝትንክፍ ምዃኑ ትገልጽ ።

ካብ መጀመርታ ክሳብ መወዳእታ ብግጥሚ ዝተጻሕፈት እያ ።

ፍስሃዩ ሓገዕስ

ዘደንቕ ታሪኽ ብርሃኑ ፡ ኣድጊ ነይሩ ሰብ ኮይኑ ። ቤት ማኅተም ኣፍሪቃ ፤ 1958 ዓ.ም. ፤ 40 ገጽ

እዛ መጽሓፍ ብምትላል ዝፍጸም ተግባራት እትሕብር እያ ። ብዛዕባ ሓደ ነጋዳይ ኣብ ንግዲ ዓለም ብዙሕ ጊዜ ካብ ቤተሰቡ ተፈልዖ ብምንባሩ ኩነታት ቤተሰቡ እንዳሓሰበ ኣድጊ ወጢጡ ክከይድ እንከሎ ሰረቕቲ ኣብ በረኻ ከም ዝጸንሕዎ ። እቶም ሰረቕቲ ንምኽታሩ ሰለ ዘሸገሮም ብሜላ ገይሮም ነቲ ኣድጊ ዝሰሓበሉ ዝነበረት ገመድ ከም ዝፈትሕዎ። ሓደ ካብቶም ሰረቕቲ ነቲ ኣብ ክሳደ ኣድጊ ዝነበረት ገመድ ኣብ ክሳዱ ኣእትዮም ከም ኣድጊ ተሳሊቡ ንግዲ ይኣቱ። እቲ ነጋዳይ ዓዲ ምስ ኣተወ ነታ ኣድጊ እንተረኣየ ሰብ ኮይኑ ከም ዝጸንሐ ። እቲ ከም ኣድጊ ኮይኑ ዝገተት ዝነበረ ሰብኣይ ምንባሩን ብዙሕ ግፍዒ ሸግር ይበጽሖ ከም ዝነበረ ይገልጽ ። ሓደ ሓደ መረዳእታታት እውን የቕርብ ነዚ ዝሰምዐ ህዝብን እቲ ዋናን ብዙሕ ከም ዝገረሞም ። ድሕሪ ነዊሕ ጊዜ እቲ ነጋዳይ ናብ ዕዳጋ ይኸይድ እሞ ኣብቲ ዕዳጋ ነቲ ኣድጊ ከም ዝረኸበ። ዋና እቲ ኣድጊ ከኣ እቲ ዘታለሎ ሰብኣይ ይጸንሖ፡ በዚ እታ ልብ ወለድ ዘደንቕ ብርሃኑ ኣድጊ ነይሩ ሰብ ኮይኑ ኢላ ትድምደም ።

ካብ መጀመርታ ክሳብ መወዳእታ ብግጥሚ ዝተጻሕፈት እያ ።

ፍስሃዩ ሓገዕስ

ሕልሚ ድኻ ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማኅተም ኣፍሪቃ ፤ 1958 ዓ.ም. ፤ 79 ገጽ

ዝተፈላለዩ ሓጻርቲ ልብ-ወለዳትን ጽውጽዎይን ፤ ዋዛ ምስ ቁም ነገርን ሒዛ እትርከብ መጽሓፍ እያ ።

ፍቓዱ ገብረስላሴ

ንእስነት ቶም ሰውየር። እትብል ልብ-ወለድ መጽሓፍ፤ ብ ሜሪ ካርተር ብቋንቋ እንግሊዝ እተጻሕፈት ብ1968 ናብ ትግርኛ ተርጉሞም።

ዘውደ ካሕሳይ

ጥንታውን ዘመናውን ስርዓት መርዓን መውሰድን ኤርትራ :: ኣሥመራ፤ ቤት ማሕተም ኢል ፓሊግራፊኮ

1966 ዓ.ም. ፤ 65 ገጽ

ብዛዕባ መውሰድን መርዓን ኩለን ኣውራጃታት ኤርትራ ብሕጽር ዝበለ ቐሪቡ ኣሎ :: ብሓፈሻ ስርዓት ሕጻን መርዓን ኣውራጃታት ከበሳ፤ ኣገባብ መርዓ ኣስላም ኤርትራ ፤ ዘመናዊ መርዓ ዘስዕቦ ጸገም፡ ኣብ ከተማ ዝግበር ውራይ መርዓ ርእይቶ ሓዛ ትርኩብ ::

ተክለሃይማኖት መንግስት ኣብ

ካብ ብቐሊ ክሳብ ቀውዒ:: ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1953 ዓ.ም ፤ 52 ገጽ

ብመኮነን እንዳልካቸው ብቋንቋ ኣምሓርኛ ተጻሕፉ ፤ ናብ ቋንቋ ትግርኛ ብተክለሃይማኖት መንግስት ኣብ እተተርጎመት::

እዛ መጽሐፍ ካብ " ብቐሊ ክሳብ ቐውዒ" እትብል መጽሐፍ ንደቂ ሰብ ካብ ሕጻንነቶም ጀሚሮም ክሳብ ጊዜ እርጋኖም ባህርያቶም ዘመዛዘነሉ ዘመን ዘረድእን ዘዘምብልሉ ዕላማ ዚሕብርን ኢዩ :: ሰብ እውን ከም ተክለኣም ይዕምቡብ ይፈሪ ይቅምስል ይነቐጽ ይረግፍ ምዃኑ የረድእ::

ተራ ደቂ አንስትዮ ኣብ ድርሰት

ደቂ አንስትዮ ኣብ ምጽሓፍ ዝነበረን ተራ ኣዝዩ ትሑት እዩ ነይሩ። ኣብ መዳይ ልብ ወለድ እንተረከና ሓንቲ ተራ ዝነበራ ኣበባ ተስፋገርግስ ብዓታይ እያ። ክልተ ልብ ወለድ መጻሕፍቲ ኣብ ሱሳታትን ሰብዓታትን ጽሑፋ ፤ እዘን መጻሕፍቲ ንመንእሰያት ኣዝዮን መስጥቲ ስለ ዝነበራ ኣብ ኢድ ኩሉ መንእሰይ በጺሑን ነይረን ክበሃል ይከኣል።

ቀዳመይቲ " ዋይ ኣነ ደቀይ" ሳኣን ምምልካትዶ" እትብል :

ክልኣይቲ " ንመንደ ዝነግሮ " እትብልን ዝጸሓፈት ናይ መጀመርታ ጓል አንስተቲ ደራሲት ብምዃን ኣዝያ ፍልጢ እያ።

አበባ ተስፋገርግስ ባዓታይ

ንመንደ ዝነግሮ ? ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ ቤት ማሕተም፤ 1966 ዓ.ም.፤ /65 ገጽ/

እዛ መጽሓፍ ስልጣን ንብሕቲ ጥቕምም ዘውዕልዎ ሰባት ትቃወም። ንሓደ ነገር ውሽጡ ከይፈለጡ ዝሓምዩ ሰባት ከምዘለው ትገልጽ። ደቂ ተባዕቲዮ ካብ ደቂ አንስትዮ ኣብ ሓዳር ናይ ዝህልዎም ጠባይ ወይ ባህሪ ከም ዘለዎም ትዝርዝር። ብሓፈሻኡ ትምህርቲ ንነገራት ብትኸክል ንምርኣይ ዘኸእል መሳርሒ ምዃኑ ብምግላጽ ቆልዑ ዕድል ትምህርቲ ንኸረኽቡ ከም ዘድሊ ተተሓሳስብ። ኣብ'ቲ ታሪኽ ብዙሓት ደብዳቤታት ይርከቡ። ናይ'ዛ ልብ ወለድ ገጸ ባህሪ ብዘጋጠምዎ ዝተፈለለዩ ጉዳያት ተላዒሉ ዘቕርቦም ሓጸርቲ /ቁርጽራጽ/ ታሪኻት ተመስሪታ ዝተጸሕፈት ልብ ወለድ እያ።

አበባ ተስፋገርግስ ባዓታይ

ዋይ ኣነ ደቀይ ፤ ስኣን ምምልካትዶ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ፤ 1968 ዓ.ም.፤ / 87 ገጽ /

ታሕተዎት ሰበሰልጣን ካብ ላዕለዎይ ኣካል ዝወጹ መምርሕታት ባዕላቶም ብዝደለይዎን ብዝጠቐሙምን መንገዲ የካይድዎ ከም ዝነበሩ ትገልጽ። ናይዘም ሰባት ተግባር ኣብ'ቲ ህዝቢ ዓቢ ሸግር ከም ዘኸተለ፡ መራሕቲ ሃገር ነቲ ኩነታት ከም ዝተረድእዎ ትዝርዝር። ስራሕ ንምእታው ብዝምድና ብኣድልዎ ይካየድ ከም ዝነበረ ትገልጽ። እዚ ነቶም ምሁራት ነቲ ዝተማህርዎ ትምህርቲ ኣብ ተግባር ንኸየውዕልዎ ዕንቅፋት ከም ዝኸኖም ትገልጽ። ከምኡ ከኣ ናይ ገዛእ ርእሶም ጠቕሚ ምሕላው ኪብሉ ኣብ ናይ ሃገር ጉዳይ እንዳ ኣተው ዝወስድዎ ስጉምቲ ንዕብየት ሃገር ዕንቅፋት ከም ዝኾነ ትሕብር።

ሃና ገብረእግዚኣብሔር

መዓዛታት መግቢ ኣብ ጥዑም ኣእምሮ። ኣስመራ፡ 1968

ጸዳል በራኺ። መግብን ኣመጋግብኡን ። 1978፤ 66ገጽ

ዛፈወርቅ ፍሰሓ ። መዓዛታት መግብን ኣተዓባብያ ሕጻንን ። 1958

ያይንሸት ገብረእግዚአብሔር። ታሪኽ ኢትዮጵያ ምስ ሕጻር ዝበለ ዛንታ ዓለም። 1962
አለሚቱ ኢብሳ። ወላዳት ዘድልዩን ጥንቓቕ። 1972 : 287ጽ (ትርጉም አስረስ ተስማ)

ዝተራእዩ ምዕባሊታትን ድኽመታትን

ቅድሚ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ዝጸሓፉ ዝነበሩ፡

1. አዝዩም ናእሸቱ መጻሕፍቲ ትሕቲ 100 ገጻት እዩም ዝሕተሙ ነይሮም
2. እቲ ዝጥቀምዎ ቃላት ብአምሓርኛ ቃላት ዘይተለኸፈ ምንባሩ፡
3. ናይ ገዛእ ርእሱ ቃላት ካብቲ ሱር ወይ ጉንዲ (Root) እንዳፈጠረ ዝኸይድ ሃብታም ምንባሩ እዩ።

ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ዝጸሓፉ ዝነበሩ

1. ብውሑድ ገጻት ይጻፉ ነይሮም ትሕቲ ሚኢቲ ገጽ
2. አምሓርኛ ቃላት ተጠቂሞም
3. ሓድሓደ ካብ ክልእ ቋንቋታት ዝትርጉሙ ደረሰቲ ተራእዮም

ኣብ ሜዳ ኤርትራ ዝተራእዩ ጽሑፋት

1. ሓደስቲ ቃላት ትግርኛ ንምዕባሊ ዝሕግዙ ተፈጢሮም
2. ኣብ ቤት ማሕተም ይሕተሙ ብዘይ ምንባሮምን ብብዙሕ ቅዳሕ ሰለ ዘይዳለውን ናብ ኩሉ ብዘይ ምብጽሖም ድሩታት ነይሮም እቲ ኣብ ከተማን ኣብ ወጻኝን ዝነበረ ክጥቀሙም ኣይከኣሉን።

ምዕባሊ ዘይተራእዩ

1. ብዝተፈላለዩ ዓይነት (discipline) ዘይ ምጽሓፎም እዩ፡ (ማለት ማሕበራዊ፡ ኤኮኖሚያዊ፡ ፓለቲካዊ፡ ሓለዋ ጥዕና ፡ ሰይንሳዊ ወዘተ..... ጽሑፋት ክጸሓፉ ኣይተራእዩን ፡ እዚ እቶም ብብዝሒ ሰለ ዘይተጻሕፉ ከኣ ነቲ ቋንቋ ክምዕብል ኣይሓዘን ክበሃል ይከኣል።
2. ልብ-ወለድ መጽሓፍ እንተረኣና ነንብብቲ ዝዕድም ህቡባት መጻሕፍቲ ኣይተጻሕፈን ክበሃል ይኸኣል።
3. ሳይንሳዊ ልብ ወለድ ኣይተጻሕፉን ኣብ እንግሊዝ እንተራኣና ብዙሒ ሰለ ዝጸሓፉ ኣንባኒ እውን ኣለዎ።

ራብዓይ ምዕራፍ

ሃይማኖታዊ ሕታማት

እዘም ሕታማት መብዛሕትኦም መጽሐፍ ቅዱስ፡ ትምህርቲ ሃይማኖት፡ መዝሙር ወዘተ... ዚጥርንፍ ብሃይማኖታውያን ማሕበራትን ብውልቀሳባትን ተተርጊሞም ወይ ርእይቶ ተዋሂቡሎም ብቁንጽል መብዛሕትኡ ግዜ ካብ መጽሐፍ ቅዱስ ዝተዋጽኡ ኮይኖም ብእተፈላለየ መንገዲ ዝቀረቡ እዮም።

አገባብ አሰራርዕኦም ከምቲ አቐዲሙ ዝተገልጸ ብተርታ ቅድም ተኸተል ናይ ደራሲ፤ ወይ ሓታሚ፤ ወይ ኣርእስቲ ናይቲ መጽሐፍ ተስሪዖም ኣለው። እዘም ሕታማት መብዛሕትኦም ብካቶሊካዊት ማሕበር፤ ብወንግላዊት ማሕበር፤ መጽሐፍ ቅዱስ ፍኖተ ብርሃንን ካልኣት ማሕበራትን ብውልቀሳባትን ተተርጊሞም ወይ ርእይቶ ተዋሂብዎም ብቁንጽል መብዛሕትኡ ግዜ ካብ መጽሐፍ ቅዱስ እተዋጽኡ ኮይኖም ብእተፈላለየ መንገዲ ዝቐረቡ እዮም ።

እዘም መጽሕፍቲ ንመንፈሳውያን ማለት ብሃይማኖት ተገዲሶም ከንብቡ ንዝደልዩ መምሃርን ንምሕዳስን ተባሂሎም ካብ 1866 ዓ.ም ጀሚሮም ክሕተሙ ዝጀመሩ ብደብተራ ማቴዎስ ዝተጻሕፉ ይርከብዎ እዮም።

ሓዲስ ገብረመድሃን ደብረተራ

ሀልውና ስላሴ ዘለዓለም። ስላሴ ዘለዓለም ሀልዋን እዮም ። ንናይ ክርስቶስ ኣምላኽነት ዝኸሓደ ናይ ኣርዮስ ደቂ መዛሙርቱ ንዝኸኑ ናይ መሳኻኸር ኢና ንዝብሉ ዝተዋህቦ መልሲ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ተዳዓሊ ተሓትመ፤ 1981
248 ገጽ

ሓዲስ ህይወት ንኹሉ።

ኣስመራ፤ ኮኸብ ጽባሕ ቤት ማሕተም፤ 1963 ዓ.ም
59 ገጽ

ሓዲስ ህይወት ንኹሉ።

ኣስመራ ፤ ኮኸብ ጽባሕ ቤት ማሕተም፤ 1966 ዓ.ም
59 ገጽ

መልኣክ ኣሮን ቼልዩነ /አባ/

ወንጌል ቅዱስ ኢየሱስ ክርስቶስ ወግብረ ሓዋርያት። ብትግርኛን ግእዝን ሮማ፤ ተሓትመ ብሃይማኖት ፕሮፓጋንዳ ቤት ማሕበር፤ 1907 ዓ.ም
735 ገጽ

መንገዲ ዘለካላማዊ ሕይወት።

አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1978 ዓ.ም

157 ገጽ

መጽሐፍ ቅዳሴ።

ብግዕዝን ትግርኛን ስርዓት ቅዳሴ ምስ ኣኩቲተ ቁርባን ናይ ቅዱሳን ኣቦታትና ሓዋርያት። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1980 ዓ.ም.

67 ገጽ

ማሕበር ሓዋርያት።

መንፈሳዊ ሕግን ስነ ስርዓትን። አስመራ ኮከብ ጽባሕ፤ 1963 ዓ.ም.

40 ገጽ

ማሕበር ሓዋርያት።

መጽሐፍ ቅዳሴ። አስመራ፤ ኮከብ ጽባሕ፤ 1950 ዓ.ም

201 ገጽ

ማሕበር መንእሰይ "ፍኖተ ብርሃን"

መዝሙር ምስጋና። አስመራ፤ ዓወት ማተሚያ ቤት፤ 1965 ዓ.ም.

77 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ሓዲሽ መንገዲ ነንብብቲ ። ኣዲስ ኣባባ ፤ ንግድ ማተሚያ ቤት ፤ 1977 ዓ.ም.

26 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ሓዲሽ ኪዳን። ኣዲስ ኣባባ፤ ኣርቲስቲክ ማ.ቤት ፤ 1945 ዓ.ም

536 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ሓጎስ ብሉቃስ፡ ናይ ጎይታናን መድሐኒናን የሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሉቃስ ዝጻፈ ወንጌል። ኣዲስ ኣባባ፡ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤ 1974 ዓ.ም.

80 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

መጽሐፍ ምሳሌ። አስመራ ፤ ናይ ኢትዮጵያ ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ፤ 1973 ዓ.ም.

83 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ምሕረት ብማሪቆስ ፤ ናይ ጎይታና መድሐኒናን የሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ማርቆስ ዝጸሐፎ ወንጌል ። ኣዲስ አበባ ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤ 1967 ዓ.ም.

44 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ሰላም ብዮሓንስ፡ ናይ ጎይታናን መድሐኒናን የሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ዮሃንስ ወንጌል። ኣዲስ አበባ ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤ 1976 ዓ.ም

72 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ሰላም ብዮሃንስ ፡ ናይ ጎይታናን መድሐኒናን የሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ዮሃንስ ዝጸሐፍ ወንጌል። ኣዲስ አበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ 1981 ዓ.ም.

72 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ብሉይን ሓድሽን ኪዳን ። አስመራ ፤ ጴጥሮስ ሲላ ማተሚያ ቤት ፤ 1949 ዓ.ም.

286 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ኢዮብ፡ ናይ ስቃይ ትርጉም ። ናይ ኢዮብ ዛንታ ብተዋስኦ ንምርኣይ ብሓጺር እተዳለወ ። ኣዲስ አበባ ፤ ንግዲ ማተሚያ ቤት ፤ 1971 ዓ.ም.

36 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ቅኑዕ ፍትሒ ። ኣዲስ አበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ 1980 ዓ.ም.

40 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ብመጀመርያ ናይ ዓለም ኣፈጣጥራ ታሪኽ ። አስመራ ፤ ናይ ኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማሕበር ፤ ዓ.ም.

16 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ንብስራት : ዝቐለለ ናይ ምንባብ መንገዲ ። ካልኣይ መጽሐፍ ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤
1971 ዓ.ም.

28 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ንብስራት : ዝቐለለ ናይ ምንባብ መንገዲ ። 4ይ መጽሐፍ ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፤
1980 ዓ.ም.

36 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ንብስራት : ዝቐለለ ናይ ምንባብ መንገዲ ። 3ይ መጽሐፍ ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤
1971 ዓ.ም.

32 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ቅዱስ ሉቃስ ዝጸሐፎ ውንጌል ። ኣስመራ ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ማሕበር : 1960 ዓ.ም

75 ገጽ

ማሕበር መጽሐፍ ቅዱስ ናይ ኢትዮጵያ

ዕረፍቲ ብማቴዎስ : ናይ ጎይታና መድሐኒና የሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ማቴዎስ ዝጸሐፎ ውንጌል። ኣዲስ
ኣበባ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት 1966 ዓ.ም

70 ገጽ

ማቴዎስ ደብተራ

ውንጌል ቅዱስ : ናይ ጎይታናን መድሐኒናን የሱስ ክርስቶስ ውንጌል። ሲዊዘረላንድ ሚስዮን ፤
1867 ዓ.ም

439 ገጽ

ምስግና ገረረመድህን

ካበዩናይ ቤቴ ክርስትያን ኢኻ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ ፤ 1969 ዓ.ም.

34 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ሰባት ይፈልጥዎ ደኸን ይኸኑ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ሲላ ፤ 1966 ዓ.ም. 44 ገጽ

ራምበል ኤም አሲ.ሲ /ዶ/ር/

መስኻኸር ጀሆቫ ሓዳስቲ ደቂ አርዮስ ፤፤ ብአባ አጎስጢኖስ ተድላ ዝተተርጎመ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1963 ዓ.ም.

58 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ሰባት ይፈልጥዎ ደኸን ይኸኑ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ሲላ ፤ 1966 ዓ.ም.

44 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ቅዱስ ታሪኽ እንካብ ብሉይን ሓዲስ ኪዳን ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1922 ዓ.ም.

82 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ንእሽቶይ ስርዓት ቅዳሴ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1959 ዓ.ም.

13 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ናይ ክርስቶስ ትምህርቲ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1945 ዓ.ም.

16 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ናይ ደቂ ማርያም መጽሓፍ ። ከረን ፤ ካቶሊካዊያን ማሕበር ፤ 1897 ዓ.ም.

121 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

ናይ ደቂ ማርያም መጽሓፍ ። ከረን ፤ ካቶሊካዊያን ማሕበር ፤ 1900 ዓ.ም.

98 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ሓጺር ዛንታ መጽሓፍ ቅዱስ ። አስመራ ፤ ማሕተም ሚስዮን ስዌዴሴ፤ 1907 ዓ.ም.

68 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 2ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ስዊዲን ማሕበር መልእክተ ወንጌል፤ 1934 ዓ.ም.

91 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 4ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ስዊዲን ማሕበር መልእክተ ወንጌል፤ 1947 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 5ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ኢልፖሊግራፊኮ ፤ 1955 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 6ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ስዊዲን ማሕበር መልእክተ ወንጌል፤ 1959 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

መዝሙር ሰላም። አስመራ ፤ ብማሕተም ሚስቶን ስዊዲን፤ 1907 ዓ.ም.

134 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 4ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ስዊዲን ማሕበር መልእክተ ወንጌል፤ 1947 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 5ይ ሕታም ፤ አስመራ ፤ ኢልፖሊግራፊኮ፤ 1955 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስቶን

ሐጺር ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ ። 6ይ ሕታም ፤ ስዊዲን ማሕበር መልእክተ ወንጌል፤ 1959 ዓ.ም.

92 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር ሰላም ። ኣስመራ ፤ ብማሕተም ሚስዮን ስዌደሴ፤ 1907 ዓ.ም.

134 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር ሰላም ። ኣስመራ ፤ 1920 ዓ.ም.

127 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር ሰላም ። 2ይ ሕታም ። ኣስመራ ፤ ብማሕተም ሚስዮን ስዌደሴ፤ 1923 ዓ.ም.

333 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ሓጺር ዛንታ መጽሓፍ ቅዱስ ። 3ይ ሕታም ፤ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1940 ዓ.ም.

388 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር ሰላም ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ፤ 1960 ዓ.ም.

1250 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር መንእሰይ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ትሪንጋሊ፤ 1950 ዓ.ም.

119 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መዝሙር ዳዊት ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1941 ዓ.ም.

164 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መግለጺ ሓቂ ። ኣስመራ ፤ ብማሕተም ሚስዮን ስዌደሴ፤ 1912 ዓ.ም.

239 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

መጽሓፍ ቅዱስ ዝመስረቱ ትምህርቲ ክርስትና። ኣስመራ ፤ ብማሕተም ሚስዮን ስዌደሴ፤ 1910 ዓ.ም.

259 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ማና ንደቂ እግዚአብሔር፡ ነን ዕለት ዝንበብ ሓጺር ስብከት ካብ ጽሑፋት ማርቲን ሉተር እተዋጸኤ።
አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ፤ 1965 ዓ.ም.

379 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ትምህርቲ ሃይማኖት ክርስትና /ብሓጺር ቃል/ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸበ ጽባሕ፤ / 1950 ዓ.ም.

32 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ትምህርቲ ክርስትያን። ኣብ ቃል እግዚአብሔር ተመስሪቱ ብሕቶን መልስን እትገልጽ 2ይ መጽሓፍ።
አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮኸብ ጽባሕ ፤ 1950 ዓ.ም.

168 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ትንቢት ኢሴያስ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1941 ዓ.ም.

164 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ወንጌል ቅዱስ ፡ ናይ ጎይታና መድሐኒና የሱስ ክርስቶስ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ሚስዮን ስዌዴሴ ፤
1900 ዓ.ም.

477 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ዛንታ መጽሓፍ ቅዱስ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ሚስዮን ስዌዴሴ ፤ 1901 ዓ.ም.

183 ገጽ

ስዊዲናዊት ሚስዮን

ዛንታ መጽሓፍ ቅዱስ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ ፤ 1954 ዓ.ም.

200 ገጽ

በርሀ ወልደማርያም /ቀሺ/

መጽሓፍ ጸሎት ። አስመራ፤ ኮኸበ ጽባሕ ማ.ቤት፤ 1954 ዓ.ም.፤ 126 ገጽ

በርሀ ወልደማርያም /ቀሺ/

መርሐ መእመናን ዘተዋሓዶ ቤተ ክርስትያን ። አስመራ፤ ኮኸበ ጽባሕ ማ.ቤት፤ 1962 ዓ.ም.፤ 50 ገጽ

በርሀ ወልደማርያም /ቀሺ/

መጽሐፍ ጸሎት ምስ ስርዓት ቅዳሴ። 2ይ ሕታም ፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቭቦ ጽባሕ ማ.ቤት፤ 1977 ዓ.ም.፤ 137 ገጽ

በርሀ ወልደማርያም /ቀሺ/

ትምህርቲ ስርዓት ጸሎት ስግደት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቭቦ ጽባሕ ማ.ቤት፤ 1976 ዓ.ም.፤ 60 ገጽ

ቡሩኽ ወልደጋብር

ጽድቅን ሰላምን ። 1ይ መጽሐፍ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1964 ዓ.ም. 39 ገጽ

ቡሩኽ ወልደጋብር

ጽድቅን ሰላምን ። 2ይ መጽሐፍ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1965 ዓ.ም. 55 ገጽ

ቡሩኽ ወልደጋብር

ጽድቅን ሰላምን ። 3ይ መጽሐፍ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1965 ዓ.ም. 55 ገጽ

ቡሩኽ ወልደጋብር

ጽድቅን ሰላምን ። 4ይ መጽሐፍ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1965 ዓ.ም. 49 ገጽ

ቢንያም ዮሃንስ

መገዲ ክርስቲያን። ብትሪሳ ዲ.ፔርቲስ ብባይሩ ዕቕቢትን ናብ ቋንቋ ትግርኛ ተገምጠለ ። አስመራ ፤ ወንጌላዊት ሚስዮን ማሕተም ፤ 1962 ዓ.ም. 221 ዓ.ም.

ባሃኢ መንፈሳዊ ጉባኤ

ትጽቢት ደቂ ሰባት ። አስመራ ፤ ባሃኢ መንፈሳዊ ጉባኤ፡ 1962 ዓ.ም. 80 ገጽ

ባሃኢ መንፈሳዊ ጉባኤ

እምነት ባሃኤ ። አስመራ ፤ /ቤ.ማ.አ/ ፡ 1963 ዓ.ም. 21 ገጽ

ብላይ ጀን

ታሪኸዊ ሓበረታ ንተምሃሮ ሓዲስ ኪዳን። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1979 ዓ.ም.110 ገጽ

ብሓልዮት መንእሰይ ማሓበር ሓዋርያር ፍሬሃይማኖት

መጽሐፍ ትእዛዝ አጽዋማት ብዘመነ ብሉይን ሓዲስን ቅድመ ባሕረሓሳብን ጸሎትን ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቨንት ጽባሕ ማ.ቤት፤ 1975 ዓ.ም.

75 ገጽ

ብሩክስ ቶማስ

ንናይ ዲያብሎስ ውዲት ክቡር መድሃኒት። ብመምህር ክፍሉ ገብረመስቀል ካብ ቋንቋ እንግሊዝ ናብ ትግርኛ እተተርጎመ። አስመራ ፤/ ቤ.ማ ? /፤ 1973 ዓ.ም

39 ገጽ

ብደቂ አቡነ ቡሩኽ ማሓበር ሲታውያን

ማና ጸሎታት። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1950 ዓ.ም.

298 ገጽ

ተስፋልደት አባይ

መንፈሳዊ ስልጣኔ። ብትግሃት አባ ተስፋልደት አባይ ካብ ቋንቋ ጥልያን ዝተተርጎመ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1969 ዓ.ም.

119 ገጽ

ተስፋልደት አባይ

መንፈሳዊ ስልጣኔ። 2ይ ሕታም ፤ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1972 ዓ.ም.

119 ገጽ

ተኸለማርያም መርሃጽዮን

መመስረት አሚን ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1957 ዓ.ም.

144 ገጽ

ተኸለዝጊ ዑቅባጊዮርጊስ

ሕጂ'ውን ክርስትና። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1978 ዓ.ም.

129 ገጽ

ተኸለዝጊ ዑቅባጊዮርጊስ

እናገልገልካ ምጽባይ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1982 ዓ.ም.

114 ገጽ

ተወልደመድህን ገብሩ

ሀልውና አምላኽ። ኣዲስ አበባ ፤ ቤት ማህተም መርሓ ጥበብ ፤ 1939 ዓ.ም.

186 ገጽ

ተወልደመድህን ገብሩ

ልቢ ሰብ ። ቀዳማይ ሕታም፤ አስመራ፤ ስዊድናዊት ወንጌላዊት ሚስዮን ፤ 1927 ዓ.ም.

58 ገጽ

ተወልደመድህን ገብሩ

ልቢ ሰብ ። ካልኣይ ሕታም፤ አስመራ፤ ስዊድናዊት ወንጌላዊት ሚስዮን ፤ 1957 ዓ.ም.

58 ገጽ

ተወልደመድህን ገብሩ

እዘን ሒደት ጥቅስታት ካብ ሓንቲ ንእሽቶይ መጽሓፍ። አስመራ፤ ቤት ማህተም ትሪንጋኪ፤ 1957 ዓ.ም.

43 ገጽ

ተወልደመድህን ዮሴፍ /ተርጓሚ/

ናይ ቅዱስ ሚስጢር ተክሊል ምስራቃዊ ሕጊ ቀኖና። እንካብ ቋንቋ ላቲን ናብ ትግርኛ ዝተተርጎመ።
አስመራ፤ ቤት ማህተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1945 ዓ.ም.

113 ገጽ

ተወልደብርሃን ጸጋይ

ትምህርቲ ቅዱስ መጽሓፍ፡ 1ይ ክፍሊ። አስመራ፤ ቤት ማህተም ፍራንቸስካና ፤ 1977 ዓ.ም.

67 ገጽ

ቶማስ ካምፒስ /አባ/

ኣታክልቲ ጽገረዳ ቆላ ጽጌ ድንጉላት፤ ተርጓሚ ኣባ ደስሓቅ ገ/ኢየሱስ። አስመራ፤ ቤት ማህተም
ፍራንቸስካና ፤ 1967 ዓ.ም.

203 ገጽ

ናይ ሻብዓይቲ መዓልቲ ኣድቫንቲስት ሚስዮን

ትምህርቲ ብዛዕባ ሂወት ክርስቶስ። አስመራ፤ ቤት ማህተም ቺቸሮ ፤ 1943 ዓ.ም.

82 ገጽ

ናይ ቅድስቲ ቤተክርስቲያን ዘርኢ ሓደሓደ ነገራት

ካብ መልእኽትታት ኣባ ተክለሃይማኖት በዓል ዓድዋ እተዋሰኑ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1945 ዓ.ም.

27 ገጽ

ናይ ዓለማውያን ማሕበር ተቐዋም፡ ቁጽሪ 4 ። ትርጉም ብመምሕር ሃብተ ዘርኤ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1978 ዓ.ም.

80 ገጽ

ናይ ዓለማውያን ማሕበር ተቐዋም ።

ትርጉም ብመምሕር ሃብተ ዘርኤ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1972 ዓ.ም.

40 ገጽ

ናይ ዓለማውያን ማሕበር ናይ ቤተ ክርስቲያን ተስፋ። 2ይ ሕታም ቁጽሪ 3።

ናይ ትርጉም ሰርሓት ኣባ ተወልደ መድህን ብርሃነ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1973 ዓ.ም.

43 ገጽ

ጅርማና ሰማዓጋ

ናይ ዓለማውያን ጸዋዕታት ጸሎት፡ ቁጽሪ 5። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1981 ዓ.ም.

63 ገጽ

ናይ ዓለማውያን ተቐዋማት ።

ፍሉይ ቁጽሪ 6 ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1982 ዓ.ም.

381 ገጽ

ኣልባኒ ኣንጀሎ ኣስትሮዋ ሚሲዎ

ንሕጻናት ዝተዘንተወ ሕይወት ኢየሱስ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1978 ዓ.ም.

63 ገጽ

ኣብራር ኢብራሂም ሓሰን

ናይ እስልምና ሃይማኖት ምሰረት ሕግታት ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ሰላም ፤ 1978 ዓ.ም.

62 ገጽ

ኣብርሃ ርስቱ

መንፈሳውያን ምስጢራት፡ ብዛንታታትን ምሳሌታትን ። ብሮስቱን ሲሞን ተጻሒፉ ብኣብርሃ ርስቱ እተተርጎመ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ ፤ /ዓ.ም. /

108 ገጽ

ኣብርሃም ጸጋዘኣብ

ባሕረ ሓሳብ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ ፤ 1966 ዓ.ም. 80 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ማርቆስ ዝጸሓፎ ወንጌል ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

332 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ሉቃስ ዝጸሓፎ ወንጌል ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

338 - 524 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ዮሃንስ ዝጸሓፎ ወንጌል ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

540 - 670 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ታሪኽ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1953 ዓ.ም.

303 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ታሪኽ፡ 2ይ ሕታም ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1978 ዓ.ም.

303 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ቅዱስ ወንጌል ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

540 - 671 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ሃይማኖት ዘእንበለ ገብረ ምውቲ ይእቱ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1982 ዓ.ም.

80 ገጽ

ኣድሓኖም ስእሉ (ኣባ) ትርጉም

ትእዛዝ ሰቅድስት ቤተ ክርስቲያን ማሕደረ መለኮት። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1982 ዓ.ም.

82 ገጽ

ኢድሓኖም ስእሉ (አባ) ትርጉም

ተግባራዊ ቃል ወንጌል። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1982 ዓ.ም.

34 ገጽ

ኢድሓኖም ስእሉ (አባ) ትርጉም

ዓሰርቱ ቃላት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1982 ዓ.ም.

70 ገጽ

ኢድሓኖም ስእሉ (አባ) ትርጉም

ጥምቀት ክርስትያን ሜሮንን ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1942 ዓ.ም.

46 ገጽ

ኢድቫንቲስት ሚስዮን

መጽናዕቲ ትምህርቲ ሰንበት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ቸቸሮ፤ 1943 ዓ.ም.

35 ገጽ

ኢድቫንቲስት ሚስዮን

መዝሙር ጽዮን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ /ዓ.ም. /

145 ገጽ

ኢድቫንቲስት ሚስዮን

መዝሙር ሓዲስ ጽዮን፡ 2ይ ሕታም ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1949 ዓ.ም.

309 ገጽ

ኢልያስ ፍስሐ /አባ/

መንፈሳዊ መተሓሳስቢ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1977 ዓ.ም.

505 ገጽ

ኢልያስ ፍስሐ /አባ/

ኢደ ብርሃን ተወሊዳ /ተወልደ እምብርሃን/ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1979 ዓ.ም.

130 ገጽ

ኤሪክሶን ኦላ

መዝገብ ክርስትያን ፡ ነንመዓልቲ ዝንበብ ስብከት። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሰዌዴሴ፤ 1914 ዓ.ም. ፈ.

656 ገጽ

ኤሪክሶን ኦላ

ብርሃን ይኹን፡ ስብከት ዛንታ ምዕዶ ንህዝቢ ኢትዮጵያ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዌዴሴ፤ 1912 ዓ.ም.

360 ገጽ

ኤሪክሶን ኦላ

ብጎይታና የሱስ እመን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዌዴሴ፤ 1913 ዓ.ም. ፈ.

656 ገጽ

ኤሪክሶን ኦላ

አርእስቲ ስብከት። ካልአይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዌዴሴ፤ 1911 ዓ.ም. ፈ.

256 ገጽ

ኤሪክሶን ኦላ

አውሊ ብግላት። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዌዴሴ፤ 1912 ዓ.ም. ፈ.

56 ገጽ

እምባዬ ሃብተእግዚእ

ሰማዕታት ካታከምባ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ከኩብ ጽባሕ፤ 1964 ዓ.ም.

195 ገጽ

እምባዬ ሃብተእግዚእ

ተዳሎ ትንቢት አምጽ። ካብ አምሐርኛ ናብ ትግርኛ ትርጉም ብቀሺ እምብዩ ሃብተዝጊ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1978 ዓ.ም.

189 ገጽ

እዚ አጸቢቕካ ሕሰብ፡አብ ልዕሊ ወንጌል ዝተገብረ አስተንትኖ። 1ይ መጽሐፍ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም አርቲግራፊኮ ኤርትራያ፤ 1950 ዓ.ም.

195 ገጽ

እዝራ ገብረመድህን

ዋልታ ህይወት፤ ብቀሺ እምባዬ ሃብተእግዚእ ተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1972 ዓ.ም.

71 ገጽ

ከምርስ ቶማስ

ናይ ጎይታና የሱስ ክርስቶስ ኤሚታዝዮ መጽሐፍ፡ ክርስቶስ ምእንቲ ምምሳል። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1932 ዓ.ም.

528 ገጽ

ከምርስ ቶማስ

ንክርስቶስ ምምሳል /አሚታሁ/። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1936 ዓ.ም.

379 ገጽ

ከቢረ ሙሳ፡(ትርጉም)

እቲ ቅኑዕ ሃይማኖት፡ አቡ አሚና ቢላል ፊሊፕስ፡

ካቶሊክ ሚስዮን

ብሓጺር ቃል እተጠቅለለ ናይ ክርስቲያን ትምህርቲ። አስመራ፤ ሚስዮን ካቶሊካውያን፤ 1933 ዓ.ም.

16 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ሕጽር ዝበለ ስብከት ወንጌል ናይ ሰንበትን ዓበይቲ በዓላትን። አስመራ፤ ሚስዮን ካቶሊካውያን፤

1912 ዓ.ም.

332 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ናይ ክርስትያን ትምህርቲ። አስመራ፤ ብማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1914 ዓ.ም.

16 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

መሬት ኢኻ ናብ መሬት ክትምለስ ኢኻ። አስመራ፤ ብማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1968 ዓ.ም.

98 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ትምህርቲ ክርስትያን። ሮማ፤ /ቤ.ማ.አ./፤ 1892 ዓ.ም.

16 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ቅዱስ ታሪኽ። እንካብ ብሉይን ሓዲሽን ኪዳን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1949 ዓ.ም.

111 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ንስካትኩም ጨው ምድርን ብርሃን ዓለምን ኢኻትኩም። አስመራ፤ ብናይ ሰሜናዊ ኢትዮጵያ ካቶሊካውያን ማሕበር ምንኩስና ጉባኤ ሓልዮት። 1964 ዓ.ም.

27 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

አንጦንዮስ ሊቀ ወንጌል። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1972 ዓ.ም.

27 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

አንጦንዮስ ህዝባዊ ቅዱስ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

36ገጽ

ክፍለማርያም ማንካሪኒ

መጽሐፍ ጸሎት። 3ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሲላ፤ 1969 ዓ.ም.

306 ገጽ

ክፍለማርያም ማንካሪኒ

መጽሐፍ ጸሎት። 4ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሲላ፤ 1978 ዓ.ም.

306 ገጽ

ክፍለማርያም ማንካሪኒ

ቃላት ሕይወት፡ አብ ልዕሊ ንባባት ሰናብቲ ዚግበር አስተንትኖ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1967 ዓ.ም.

244 ገጽ

ክፍለማርያም ማንካሪኒ

እግዚአብሔር ምሳኸ እዩ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1964 ዓ.ም.

208 ገጽ

ኮሚቴ ትምህርቲ ክርስቶስ አስመራ

ምዕባለ ህዝቢ እግዚአብሔርእዩ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢል ፓሊግራፊኮ፤ 1965 ዓ.ም.

60 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስዮን

ሓዲሽ ኪዳን፡ 2ይ ሕታም። አስመራ፤ ወንጌላዊት ኪስዮን ማሕተም፤ 1925 ዓ.ም. 536ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

ሓጺር ቅዱስ ዛንታ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1934 ዓ.ም.

80ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

መሰረት እምነት ክርስቲያን፡ 2ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1965 ዓ.ም.

214 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

መግለጺ ወንጌል የውሃንስ፡ 1ይን 2ይን መጽሐፍ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ትሪንጋሊ፤ 1953 ዓ.ም.

98 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

እግዚአብሔርን ደቁን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤ 1965 ዓ.ም.

60 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

መጽሐፍ ቅዱስ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1965 ዓ.ም.

46 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

ወንጌል ቅዱስ፡ ናይ ጎይታና የሱስ ክርስቶስ ዮሃንስ ዝጽሐፎ። አስመራ፤ ወንጌላዊት ማሕበር፤ 1927

ዓ.ም.ፈ

143 ገጽ

ወንጌላዊት ሚስቶን

ዛንታ መጽሐፍ ቅዱስ። አስመራ፤ ወንጌላዊት ማሕበር፤ 1925 ዓ.ም.ፈ

200 ገጽ

ወግዲ መንፈሳዊ ። አስመራ፤ ወንጌላዊት ማሕበር፤ 1989 ዓ.ም.ፈ

308 ገጽ

ዊክለፍ ካርል ፍረድረክ

መሰረት ሃይማኖት። ብቀሺ እምባየ ሃብተእግዚእ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1968 ዓ.ም.

129 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

አስመራ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1919 ዓ.ም.ፈ.

210 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

ካልኣይ ክፍሊ። ጸሎት ትእዛዝ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1943 ዓ.ም.

128 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

4ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1954 ዓ.ም.

198 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

3ይ ሕታም ራብዓይ ክፍሊ። ናይ ነፍሲ ሓይላትን ክርስቲያን ክፈልጦም ዚግባእ ነገራት። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1954 ዓ.ም.

30 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

ካልኣይ ክፍሊ ጸሎት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1943 ዓ.ም.

130 ገጽ

ዓቢይ ትምህርቲ ክርስቶስ

ሳልሳይ ክፍሊ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1945 ዓ.ም.

64ገጽ

ዑቅባ ቴዎድሮስ ገብረ ኣምላክ /ዘሓዲሽ ዓዲ ዓንሰባ/

ኢየሱስ ፍኖት። ናይ ሃይማኖት አስተምህሮ ብዛዕባ ትእዛዛት እግዚአብሔርን ትእዛዛት ቤተ ክርስቲያንን መንፈሳውያን ሃይላትን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1957 ዓ.ም.

232 ገጽ

ዑቕባዝጊ ስዮም

ንግብሪ ዲዮብሎስ ምእንቲ ክፍርስ። 2ይ ሕታም ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቭብ ጽባሕ ፤ 1964 ዓ.ም.

14 ገጽ

ዕቁባእግዛእ ገብረሚካኤል

መጽሓፍ ቅዱስ ይዘረብ ኣሎ። ናብ ክርስቶስ ዝወሰድ መንገዲ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ቺቸሮ ፤

1942 ዓ.ም. 128 ገጽ

ዘርአጽዮን /ቀሺ/

መግለጺ ሓቂ ። አስመራ፤ ብማሕተም ምስዮን ስዊዲሴ ፤ 1912 ዓ.ም.ፍ

239 ገጽ

የማኑ ጀሃር /ሐው/

ንጸሊ። አብ መዝሙር ዳዊት ዝተመስረተ ናይ ንግሆን ምሽትን ጸሎት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም
ፍራንቸስካና፤ 1950 ዓ.ም

477 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

ሓዋርያት መልእክትን ናይ ኢዮቢሉ ጸሎታትን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1950 ዓ.ም

21 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

ሓጺር ገድሊ ቅዱስ ባርናርዶስ ክለርቮ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1955 ዓ.ም

35 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

መለኮታዊ ቅዱስ ቁርባን። ሮማ ፤ ቤት ማሕተም ፕዮስ 10ይ፤ 1966 ዓ.ም

21 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

መጽሐፍ በዓላት ማርያም። ሮማ፤ ቤት ማሕተም ፕዮስ 10ይ ፤ 1966 ዓ.ም

21 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

ንኡስ ትምህርቲ ክርስትና። ንጠቅሚ ወጠንትን 1ይን 2ይን 3ይን ክፍሊ ንዝመሃሩ ተመሃሮ። አስመራ፤ ቤት
ማሕተም ፈዮረቲ፤ 1944 ዓ.ም

36 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

ንዓቢ ትምህርት ክርስቶስ ። ካብ 4ይ ክፍሊ ክሳብ 7ይ ክፍሊ ንዝመሃሩ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኣርቲ
ግራፊኮ ኤርትራታ፤ /ዓ.ም. ?/

80 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /አባ/

ዕቅብት ጊዜ፡ ዘውእቱ ወዳልወ ሰዓታት ወዕለታት። ዘይድልየኒ አየሃዘኒ ይብል ጊዜ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1938ዓ.ም

146 ገጽ

ዶ.ሊጎሪ ሳ. አልፎንስ ማሪያ

ጽብቅቲ ሞት ንምርካብ ምእንቲ ምስንዳው ዝናገር፡ ብአባ አንጀሎ ዳርን ፒልዮነ ዝተተርጎመ። ሮማ፤ ተሓተመ ብሃይማኖት ጵሮጲፓንዳ በቤት ማህበር፤ 1905ዓ.ም

654 ገጽ

ደ.ፔርተስ ቴሬሳ

መንገዲ ክርስቲያን። ብባይሩ ዕቑቢት ናብ ቋንቋ ትግርኛ እተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ፤ 1962ዓ.ም

171 ገጽ

ዳንሰን አክሰል

ነቶም ዘራእቲ ቃል እግዚአብሔር። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ወንጌላዊት ማሕበር ፤ 1927 ዓ.ም

132 ገጽ

ገብረሚካኤል ገብረሕይወት

ዋልታ ሃይማኖት። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1959 ዓ.ም

27 ገጽ

ጢም ቴዎስ ተሰማ /አባ/ /ሲታዊ/ ተርጓሚ

ገርሀይና ንባብ ቃል እግዚአብሔር መጽሓፍ ግብረ ሓዋርያት መልእክታት ጴውሎስን ካልአት ሓዋርያትን ምስ ናይ ዮሐንስ ራእይ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1981 ዓ.ም

454 ገጽ

ገብረስላሴ /አባ/

መጽሓፍ ምዕዶ፡ ምዕዶን ቅኔን። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሲዊዲናዊት ሚሰዮን ፤ 1913 ዓ.ም.ፍ

57 ገጽ

ጎድማን ዋትሰን

ረዲኤት ካብ አምላኽ። ብጸጋይ ይስሃቅ ዝተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1956 ዓ.ም.

45 ገጽ

ጎውድ ዮሴፍ ኤፍ

ማርያም ዘዓብር ፋይማ። ትርጉም ናይ ኪዳነ ተስፋ-ማርያም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም አፍራንቸስካና ፤
1976 ዓ.ም.ፍ
53 ገጽ

ጳውሎስ ተስፋ-እግዚእ

መን ኢኻ ንስኻ። ማሲም አስትሩዋ። ካብ ቋንቋ ጥልያን ናብ ትግርኛ ዝተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት
ማሕተም አፍራንቸስካና ፤ 1968 ዓ.ም.ፍ
77 ገጽ

ጳውሎስ ተስፋ-እግዚእ

ስነ ምግባር። ካብ ቋንቋ እንግሊዝ ዝተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም አፍራንቸስካና ፤ 1968 ዓ.ም.ፍ
83 ገጽ

ጳጥሮስ በዘፈ

አርእስቲ ሃጢአትን መንፈሳውያን ሓይላትን ። ካኣባ ሃብተማርያም ዓድ ዑመር እተተርጎመ። አስመራ፤ ቤት
ማሕተም አፍራንቸስካና ፤ 1975 ዓ.ም.ፍ
95 ገጽ

ጳጥሮስ ገብረስላሴ

ሓጺር ታሪኽ ክርስትና። አስመራ፤ ቤት ማሕተም አፍራንቸስካና ፤ 1978 ዓ.ም.
128 ገጽ

ጸሎት ንዋም

አስመራ፤ ቤት ማሕተም አፍራንቸስካና ፤ 1973 ዓ.ም.
44 ገጽ

ፈታው ሓውነት ፍራንቸስካና

አስመራ፤ ፍራንቸስካና ትምህርቲ ቤት ማሕተም፤ 1974 ዓ.ም.
176 ገጽ

ፊሊጶስ /አባ/

መጽሓፍ ምግባረ ሰናይ። ኣዲስ አበባ ፤ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማ/ቤት ፤ 1954 ዓ.ም.
13 ገጽ

ፊንልስንድ ሚስዮን

መዝሙር ህይወት። አስመራ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1974 ዓ.ም.

166 ገጽ

ፍስሐጼን ዑቕባጋብር

መዝሙር ዳዊት መሐላይ ነብያት ጸሎት፡ እግዚአቲህ ማርያም ። አስመራ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1969 ዓ.ም.

329 ገጽ

ብርሃን መስቀልዓንዶም /ተርጓሚ/

ካብ ኣርሙኝ ሳልሳይ ዳዊት፡ ደራሲ መኮነን እንዳልካቸው። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1956 ዓ.ም.

57 ገጽ

ልብ ወለድ ትግርኛ

ልብ ወለድ ትግርኛ ምጽሓፍ ዝጀመረሉ ብትክክል ንምፍላጥ ብዙሕ ኣሽጋሪ ኮይኑ ከም ዝተረከበ እዩ ዝፍለጥ ። ምኽንያቱ ከኣ ብግቡእ ተኸታቲሉ መጻሕፍቲ ዝዕቕብ ቤተ መጻሕፍቲ ይኹን ውልቀ ሰብ ኣይነበረን። ክሳብ 1991 ብቋንቋ ትግርኛ ዝተጻሕፉ ልብ ወለድ መጻሕፍቲ ቁጽሮም ኣስታት 105 ይኸውን።

ልብ ወለድ ንዕቤት ስነ ጽሑፍ ትግርኛ ዓቢ ኣበርክቶ ካብ ዘበርከቱ ሓደ ምካኑ እዩ። መብዛሕትኦም ብዛዕባ ፍርቂ ፤ ድኽነት ፤ ብዛዕባ ዕስኽርና ፤ ፓለቲካዊ ትሕዝቶን ፍቕሪ ሃገርን ዝነበሮም ፤ ብዛዕባ ማሕበራዊን ኤኮኖሚያውን ኩነታት ኣብ መነባብሮ ዘጋጥም ድሑር ባህልን እምነትን፡ ብሕጻር ዝበለ ትምህርታዊ ትሕዝቶ ዝነበሮም ወዘተ... እዩም። መብዛሕትኦም ሓጻርቲ ካብ 100 ገጽ ዘይበዘሉ እዩም። እንተኾነ ብዝሒ ገጻት ኣይሃልዎ ድኣምበር ንናይ ህዝቢ ምንባብ ስምዒት ኣበራቲዕዎ ነይሮ ክበሃል ይክእል።

ልጃም ይስሓቅ፤

ዘይወዓልክዎ ቅትለት ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ፤ 1964 ዓ.ም. ፤

95 ገጽ

ሃይለ ተስፋዝኒ(መምህር) /ተርጓሚ/

ማክበት። ደራሲ ሜሪ ካርተር ካብተን ናይ ሸክስፒር ዊልያም መጻሕፍቲ ። አሰመራ ፤ ማ.አ.፤ /ዘ.በ.አ. /
1964 ዓ.ም.

122 ገጽ

ሃይለ ዘወልዲ / ሻለቃ /

ንውሉድ ምኽሪ ንወላዲ ዝኸሪ ። አሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም.

39 ገጽ

ሃይለ ተስፋዝኒ

" ማክበት " ዝተባህለት መጽሓፍ ልብ ወለድ ናብ ትግርኛ ብ1964 ተተርጎማ።

ካብተን ናይ ሸክስፒር ዊልያም መጻሕፍቲ ሓንቲ መጽሓፍ ፡

39 ገጽ

ሃይለ ገ.

ጸሚውኒ። ስቶኮሎም ፤ 1987

ሃይለ ገ.

ጊዜ፤ ስቶኮሎም ፤ 1989

ሐየሎም አድሓነ፤

ዓወት ድሕሪ ስቓይ ። ኣብ አሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ዘማ. ሓዋርያት ፤ 1960 ዓ.ም.

101 ገጽ

ሐዲሽ ወልደጊዮርጊስ

ንኻልእ ኢልካ ዝኾነትካዮ ጉድጓድ ባዕልኻ ትኣትዎ፤ ንጎሹስ መን ቀተሎ ። አሰመራ ፤ ኮከብ ጽባሕ ቤት ማሕተም ፤ 1963 ዓ.ም.

50 ገጽ

ሙሳ አሮን (መምህር)

እምባፍራሽ ። ልብ ወለድ/ቀዳማይ ሕታም/ አሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ዘማ. ሐ. ፤ 1959 ዓ.ም.

94 ገጽ

ሙሳ አሮን (መምህር)

ወርቅሃ ። አሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1966 ዓ.ም.

119 ገጽ

ሙሳ አሮን /መምህር/ /ተርጓሚ/

ሮቢንሶን ክሩሶ : 1ይ ሕታም ። ብዋልተር ትሮቢሽ እተጻሕፈ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤
1961 ዓ.ም.

153 ገጽ

ሙሳ አሮን /መምህር/ /ተርጓሚ/

ሮቢንሶን ክሩሶ : 2ሕታም ። ብዋልተር ትሮቢሽ እተጻሕፈ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1957
104 ገጽ

ሚክኤል መሐሪ

“መኻን መዓልቲ” ። ኣብ አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1964 ዓ.ም.

55 ገጽ

ሚክኤል መሐሪ

“አይበደልኹን “ካልኣይቲ መጽሓፍ ልብ ወለድ ሚክኤል መሐሪ ፤ አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤
1962 ዓ.ም.

122 ገጽ

ሚክኤል ብርሃነ

“ካብ ንዓሳ ምግፋፍ ንሱብ ምግፋፍ” ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ አስመራ ፤ 1956 ዓ.ም.

66 ገጽ

ምሕረትኣብ መብራህቱ

" ትጽቢታዊ ተስፋ " ። አስመራ ፤ ኮከበ ጽባሕ ማተምያ ቤት ዘማ. ሐዋ. ፤ 1965 ዓ.ም.
92 ገጽ

ምስግና ተኸስተ

አይንፈላለ ። አስመራ ፤ ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ዘማ. ፍ.ሃ.፤ 1959 ዓ.ም.

49 ገጽ

ቀለታ ኪዳነን ገ/ሚክኤል ገ/ጊዮርጊስን ፤"

ዓለም ትሸዓተ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1954 ዓ.ም.

160 ገጽ

በርሀ አርአያ

ምቁር መርዚ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1961 ዓ.ም. 160 ገጽ

በርሀ አርአያ

ጥሪ ዕብዲ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ከከብ ጽባሕ፤ 1967 ዓ.ም.

110 ገጽ

በርሀ አርአያ

"ወጦጦ እንዳባይ ዓንዱ " ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ከከብ ጽባሕ ፤ ብ1968 ዓ.ም.

120 ገጽ

በርሀ አርአያ

"መርሐ ኪዳን" ብዛዕባ ሕጻን መርዓን ምልሶትን አኸብሮ ወለድን" ። ራብዓይቲ መጽሐፍም ። አሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግሥቲ ኤርትራ ፤ 1948 ዓ.ም.

44 ገጽ

በዩነ ሃይለ

ዓቢዱ'ዶ ትብልዎ ? ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1965 ዓ.ም.

111 ገጽ

ብርሃነ መስፍን

ዓለም ከይነዓቅካ ጽቡቕ አይሰራሕን ሞት ከይዘከርካ ፈጣሪ አይፍራሕን። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም አፍሪቃ ፤ ብ1957 ዓ.ም.

184 ገጽ

ተስፋማርያም ወልደጎርጊስ ፤

ባዕሎም ይፍረዱኺ ፡ ኣብ አስመራ ፤ ከከብ ጽባሕ ማተሚያ ቤት ብ 1962 ዓ.ም.

77 ገጽ

ተስፋእግዚእ ገበርእግዚአብሔር

ሐሰባት ደቂ ሰብ ተለዋዋጢ እዩ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ከከብ ጽባሕ ። ብ1952 ዓ.ም.

339 ገጽ

ተስፋእግዚእ ገብረእግዚአብሔር /ተርጓሚ/

ሙንፍሊት። ደራሲ ብጮልክነር ጂ. መድ እተሳሕፈ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1959 ዓ.ም.

149 ገጽ

ተኸለሃይማኖት መንግስትአብ /ተርጓሚ/

ብርሃነ ሕልና። ብከበደ ሚካኤል ብአምሓርኛ እተጻሕፈ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤

1939 ዓ.ም. 81 ገጽ

ተክለሃይማኖት መንግስት-አብ ፤

ካብ ብቼሊ ክሳብ ቀውዲ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1953 ዓ.ም

52 ገጽ

ተክለይ ዘወልዲ

ወጋሕታ ናጽነት ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ቺቸሮ ፤ ብ 1946 ዓ.ም.

91 ገጽ

ተስፋ-እግዚእ ገብረእግዚአሌር /ተርጓሚ/

ሙንፍሊት። ደራሲ ብጮልክነር ጂ. መድ እተጻሕፈ ። ኣሰመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1959 ዓ.ም.

149 ገጽ

ታረቀ ንጉሴ

ሽግረኛ ይዕወት እዩ ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኣሰመራ ፤ 1958 ዓ.ም.

71 ገጽ

ትኳቦ ኣረስዕ

ካብ መዓር ወለላ ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ኤርትራ ፤ ብ1958 ዓ.ም.

90 ገጽ

ትኳቦ ኣረስዕ /ተርጓሚ/

ነፋሒቶ /ተዋስኦ/። ኣሰመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1982 ዓ.ም.

95 ገጽ

ትኳቦ ኣረስዕ

ሓጺር መዝገብ ቃላት እንግሊዝ ትግርኛ " ተሓቲማ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤

1978 ዓ.ም.

ንጉሰ ሃይለ መንሳዳይ ፤

ጽቡቕ ውሳኔ ። ኣሰመራ ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1962 ዓ.ም. : 56 ገጽ

ዓለም ሰገድ ተስፋ

አይወረስኩን ። ኣሰመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም.

119 ገጽ

አሕመድ ሐሰን ኢብራሂም ፤

ምዑዝ ፍቅሪ አልምዝ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1970 ዓ.ም.

62 ገጽ

አርአያ በላይ

መንዩ በደለኛ ፤ (መልእኽቲ ሕቶ ካብ ጽምዋ ዓለም)። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ

1955 ዓ.ም. ፤ 177 ገጽ

አርአያ በላይ

መንዩ በደለኛ ። 2ይ ሕታም፤ አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ዘማ. ሐ.፤ 1958 ዓ.ም.

177 ገጽ

አርአያ በላይ ፤

አይነበርኩን ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ. ም.፤

64 ገጽ

አሰመርም ሃብተማርያም ፤

እንተ ዝፈልጥ ነይረ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1963 ዓ.ም.

60 ገጽ

አስረስ ተሰማ

መጋረጃ ፤ ናይ ደም ጽሑፍ ። 1ይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1959 ዓ.ም.

82 ገጽ

አስረስ ተሰማ

መጋረጃ ፣ ዝተሐዘለ ሰብአይ ።/ 2ይ መጽሐፍ / አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤

1960 ዓ.ም.

64 ገጽ

አስረስ ተሰማ

ክልተ መፍትሕ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ 1961 ዓ.ም.

43 ገጽ

አስረስ ተሰማ

ልብን ሳዕርን እናሐደረ ይበቁል ። ኣሥመራ ፤ ቤት ማኅተም መንግስቲ ፤ 1957 ዓ.ም. ገጽ 84

አስረስ ተሰማ

ንስኻን መሬትን :: ኢሥመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1962 ዓ.ም.

41 ገጽ

አስረስ ተሰማ

ትርጉም አስመራ፤ አስመራ፤ 1991

62 ገጽ

አበባ ተስፋጊዮርጊስ በዓታይ

ንመንዩ ዝነግሮ ? :: አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ማተሚያ ቤት፤ 1966 ዓ.ም.

65 ገጽ

አበባ ተስፋጊዮርጊስ በዓታይ

ዋይ እነ ደቀይ ፤ ስለን ምምልካትዶ :: አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1968 ዓ.ም.

87 ገጽ

አብርሃ ገብርሂወት

ምሸት ምሸት መርዓ :: አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.

87 ገጽ

አብርሃ ገብርሂወት

ዕግርግር ደቡብ ሱዳን። ካልአይቲ መጽሐፎም ካብ ኣምሓርኛ እተተርጎመት ብ1960 ።

ሳልሳይቲ መጽሐፎም ብ ፓል ኤም ሸዊዝ ዝተጻሕፈት

አብርሃ ገብርሂወት

" ናይ ሶሻሊዝም መጀመሪ " እትብል መጽሓፍ ብ1976 ኣሕተሙ።

አብርሃ ፍፋኤል፤

" ምቅርቲ ደብዳቤ " እትብል ንህዝቢ መዘናግዒ ዝኾኑ ዝተፋላለዩ ጽውጽዎያትን ዛንታታትን ብዝሐም

ብቁጽሪ 79 ኣሒዛ እትርከብ መጽሓፍ ጻሓፉ።

ኢልያስ አስፍሐ (ሻውል)

"መንክር ክትስሕቁ'ዶ ምደለኹም " እትብል ወዕን ሓደ ሓደ ጥቅስን ተረትን ሒዛ እትርከብ መጽሓፍ ብ

1961 ኣሕተሙ።

ኤልያስ ጊልዳዝ፤

ስለምንታይ ሐደ ሰብ ናይ ዮሐዋ መሰኻክር ዘይኮንኩ። ኣስመራ፤ ኣፍሪቃ ማተሚታ ቤት፤ 1957 ዓ.ም.፤
92 ገጽ

እምባዮ ሃብተኢዝጊእ /ተርጓሚ/

ሓንቲ ጓል ኣፍቂረ ። ብዋልተር ትሮቢሽ እተጻሕፈ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1967 ዓ.ም.
80 ገጽ

እምባዮ ሃብተኢዝጊእ /ተርጓሚ/

ሓደ ወዲ ኣፍቂረ ። ብዋልተር ትሮቢሽ እተጻሕፈ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1961 ዓ.ም.
153 ገጽ

ንግስቲ ገብረዮውሃንስ ዑቕባዮውሃንስ

ዕጫ ዘይተወልደ ዕሸል ። /ዝተሓትመሉ ከተማ ኣይነግርን፤ ቤት ማሕተም ? / ዓ.ም ? /
256 ገጽ

ዑቕባሚካኤል ሃብተማርያም፤

" ሸኒሰታይ ነጋዳይ " እትብል መጽሓፍ ብሸክስፒር ዊልያም ዝተጽሓፍት ብ1981

ዑቕባዝጊ የዕብዮ፤

" ከነ ዋግዓኩምዶ " እትብል መጽሓፍ ዝተፈላለዩ ዛንታታትን ጽውጽዋዖትን ልብ ወለድ ንመዘንግዕ
ተባሂሱ ዝቀረበ 106 ወግዕታት ኣሒዛ ትርኩብ።

ዑቕባይ ወልደገብርኤልን ኣሰፋው ተኸስተን፤

ናይ ምስጢር ማህደር ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኣፍሪቃ፤ 1957 ዓ.ም.
139 ገጽ

ዑቕባይ ወልደገብርኤል፤

ናይ ምስጢር ደብዳቤ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ 1959 ዓ.ም.
113 ገጽ

ዓምደሚካኤል ማሉ፤

ዕድል ድኻ ተማሃራይን፤ ሃብታም መምህርን። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ 1958 ዓ.ም.፤
50 ገጽ

የዕብዮ ዑመር /ዑ. ባሕቤሽ/፤

ክሐልፍዶ ዩ ? ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ዘማ. ሐ.፤ 1959 ዓ.ም.፤
190 ገጽ

የዕብራይ ቅጽ /ዕ. ባህሪ/፤

ነፃ ናባይ። መንገድ ሐገሰን ሃብትንዶ ትደሊ ኢካ ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1961 ዓ.ም.፤

82 ገጽ

የዕብራይ ገብረየሱስ ፤

ጥንታዊ ውግዕን ሥነስርዓትን ናይ ሕዝቢ ኢትዮጵያ ። አሥመራ ቤት ማህተም ፍራንቸስካና ፤ 1964 ዓ.ም.

54 ገጽ

ይስሐቅ ኣብርሃ ፤

ገረሲት ሩባ ሞት ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.

69 ገጽ

ይስሐቅ ዮሴፍ ፤

ሐዲ ኤርትራዊ ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም መንግስቲ ፡ 1961 ዓ.ም.

85 ገጽ

ይስሐቅ ዮሴፍ ፤

ሕንዛም ፍቅሪ " ህድአት " ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም መንግስቲ ፤ 1960 ዓ.ም.

104 ገጽ

ይስሐቅ ዮሴፍ ፤

ኃይሎም ወዲ አስመራ ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም መንግስቲ ፤ 1959 ዓ.ም.

48 ገጽ

ይስሐቅ ዮሴፍ ፤

ድንገተኛ ፍቅሪ " ንጽህቲ " ። አስመራ ፡ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1962 ዓ.ም.

106 ገጽ

ይስሐቅ ገብረኢየሱስ /አባ/ ፤

ማርቆሳይ ወይኒ ምስ ሕምባሻይ ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኢል ፓሊግራፊኮ ፤ 1965 ዓ.ም.

305 ገጽ

ይትባርኽ ገብረትንሳኤ ፤

መንዩ ዘድሕነኒ ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.

108 ገጽ

የውሃንስ ወንድማገኝ ፤

ፍቅርን ዝኸትምናን ። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1961 ዓ.ም. 87 ገጽ/

የሴፍ ሃብተሚካኤል

ሮመዮን ጁልዮትን :: ቀዳመይቲ መጽሐፍ : ሸክሰፔር ዊልያም ዝጸሓፉ ናብ ትግርኛ : አስመራ፤
1961 ዓ.ም

የሴፍ ሃብተሚካኤል

“ሮመዮን ጁልዮትን” :: ካልኣይ ሕታም ፤ ኣዲስ አበባ : ንግድ ማተሚታ ቤት : 1978 ዓ.ም

የሴፍ ሃብተሚካኤል

ሜሪ ጃንሶን :: እተባህለት መጽሐፍ : ብሜሪ ካርተር ዝተጻፈ ናብ ትግርኛ : 1958 ዓ.ም
111 ገጽ

የሴፍ ሃብተሚካኤል

ዘይሕበል ፈራዲ :: እተባህለት መጽሐፍ ብ ኣለጎክ ዲ. ኦላ ዝተጻፈት ብየሴፍ ሃብተሚካኤል ተተርጉማ፡
1962 ዓ.ም

ደበሱ አበበ

ቀቢረዮ በሉኒ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1950 ዓ.ም.
62 ገጽ

ደበሳይ ሞሳዝጊ ስእላይ ፤

ግራተይ መስክርላይ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1967 ዓ.ም.
128 ገጽ

ገብረትንሣኤ ሓጎስ ፤

“ ሥራሕ ” :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1953 ዓ.ም.
118 ገጽ

ገብረኢየሱስ ኅይሉ ፤

ሐደ ዛንታ ፤ “ንዝተዓስከረን ሐደ መንእሰይ ዘርኢ” ቀዳማይ መጽሐፍ :: ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም
ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1942 ዓ.ም.
73 ገጽ

ጌደ ሐድጉ ሐማድ ፤

ብንደም እቲ መከረኛ መንእሰይ :: አስመራ፤ ኮከበ ጽባሕ ማተሚያ ቤት ፤ 1967 ዓ.ም.
149 ገጽ

ግርማይ ተሰማ ፤

ኣባዲት ጓለይ :: ኣብ ኣሥመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግሥቲ ፤ ብ 1960 ዓ.ም. 154 ገጽ

ግርማይ አርአያ ፤

ሐንቲ መፍትሕ ንግዝያውያን ሰባት ። አዲስ አበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ /ብግምት 1966

140 ገጽ

ጠዓመ ፍትዊ ፤

ኩሉኃላፊ እዩ ናይ'ዛ ዓለም ነገር ። አሥመራ ፤ ቤት ማኅተም ኮከብ ጽባሕ ፡ ዓ.ም ? ፡

58 ገጽ

ጸጋ ኢየሱስ ኢያሱ

ትንሳኤን ዓወትን ፤ ንእግዚአብሔር ዝሰለፍ ነገር የልቦን ። አሥመራ ፤ አርቲግራፊኮ ፤ ብ 1945 ዓ.ም.

92 ገጽ

ጸሓዩ ኣብርሃ

ካብ ይቕረታ ንላዕሊ ።

ፍስሐ ተስፋጋብር

ፍቕሪ አደ ። አሥመራ ፤ ቤት ማኅተም አርቲግራፊኮ ፤ 1950 ዓ.ም.

128 ገጽ

ፍሥሐዩ ሓገሥ

ዘደንቕ ታሪኽ ብርሃኑ ፡ አድጊ ነይሩ ሰብ ኮይኑ ። አሥመራ፡ ቤት ማኅተም አፍሪቃ ፤ 1958 ዓ.ም.

40 ገጽ

ፍስሃዩ ሓገሥ

ሕልሚ ድኻ ። አሥመራ ፤ ቤት ማኅተም አፍሪቃ ፤ 1958 ዓ.ም.

79 ገጽ

ፍቓዱ ገብረስላሴ፤

ንእስነት ቶም ሰውየር። ብ ሜሪ ካርተር ብቓንቓ እንግሊዝ እተጸሕፈት ብ1968 ናብ ትግርኛ ተርጎመት።

ዘውደ ካሕሳይ

ጥንታውን ዘመናውን ሥርዓት መርዓን መውሰድን ኤርትራ ። አሥመራ፤ ቤት ማኅተም ኢል ፓሊግራፊኮ

1966 ዓ.ም. ፤

65 ገጽ

ፍቓዱ ገብረስላሴ/ተርጓሚ/

ንእስነት ቶም ሰውየር። ደራሲ ማርክ ትወይንልሳይ ዳዊት፡ ደራሲ መኮነን ኢንዱስትሪ። አሰመራ ፤ ቤት

ማኅተም ትሪንጋሊ፤ 1958 ዓ.ም. 214 ገጽ

የሴቶች ሃብታማ ሚና/ተርጓሚ/

ሜሪ ጀንሶን። ደራሲ ሜሪ ካርተር። አስመራ ፤ ቤት ማህተም ኮከብ ጽባሕ 1958 ዓ.ም.

111 ገጽ

የሴቶች ሃብታማ ሚና/ተርጓሚ/

ሮመዮን ጁልዮትን። ደራሲ ሸክሰፔር ዊልያም። አስመራ፤ ቤ.ማ.አ.፤ /ዘ.በ.አ./1961 ዓ.ም.

92 ገጽ

ዐቅባሚ ካሌል ሃብታማ ሚና/ተርጓሚ/

ሮመዮን ጁልዮትን። /ተዋሰኑ/ ደራሲ ሸክሰፔር ዊልያም። አዲስ አበባ ፤ ንግድ ማተሚያ ቤት፤ 1978 ዓ.ም.

128 ገጽ

ዐቅባሚ ካሌል ሃብታማ ሚና/ተርጓሚ/

ቪኒሰታይ ነጋዳይ። አዲስ አበባ ፤ ቦሌ ማተሚያ ቤት፤ 1946 ዓ.ም.

71 ገጽ

ዐቅባሚ ካሌል ሃብታማ ሚና/ተርጓሚ/

ቪኒሰታይ ነጋዳይ። ደራሲ ሸክሰፔር ዊልያም። አዲስ አበባ ፤ ቦሌ ማተሚያ ቤት፤ 1981 ዓ.ም.

208 ገጽ

ብጻሕዮ አብርሃ : /ተርጓሚ/

ካብ ይቅረታ ንላዕሊ። ብሚስ ቤርታ ኤም ክሌ እተጻሕፈ። ብከበድ ሚካኤል ተተርጎመ : ናብ ትህርኛ ብጻሕዮ አብርሃ ። አስመራ፤ ቤት፤ 1981 ዓ.ም.

208 ገጽ

ጸሐዮ አብርሃ /ተርጓሚ/

ካብ ይቅረታ ንላዕሊ። ደራሲ ቤርታ ኤም ክሌ /ሚስ/። ብከበድ ሚካኤል በአምሓርኛ። አስመራ፤ ቤት ማህተም ትሪንጋሊ፤ 1946 ዓ.ም.

71 ገጽ

ሓለዋ ጥዕና

ሃና ገብረእግዚአብሔር

መዛኛነት ምግብ አብ ጥዕይ አካል ጥዕይ አእምሮ ። አስመራ፤ ቤት ማህተም ኮከብ ጽባሕ፤ 1968 ዓ.ም.

136 ገጽ

ቴረሳ ፓልምኩስት ዲፒሮቲስ /ናብ ትግርኛ እተተርጎመ/

ናይ ሕርስንሕማም ደቂ ኣንስትዮን ክንክን ቆልዑን ንመሕረስቲ ደቂ ሃገር ሓጺር ትምህርቲ። ብቶቶላ ኣልቤርቶ እተጻሕፈ፤ ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ማርያ ፍዮረቲ፤ 1934 ዓ.ም.ፈ.

261 ገጽ

ናይ ኢትዮጵያ ስድራ ቤት መምርሒ ማሕበር

ኣገባብ ምክልካል ጥንሲ ። 3ይ ሕታም፤ ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኣዱሊስ፤ 1981 ዓ.ም.

32 ገጽ

ግርማጽዮን ገብሩ

መጽሓፍ መወልዳን ። ሳብ መጽሓፍ ግሩት ሊንድብሎም ናይ ቋንቋ ስዌዴስ፣ ብግርማጽዮን ገብሩ እተቐድሑ፤ ኣስመራ፤ ወንገላዊት ማሕበር፤ 1928 ዓ.ም.

280 ገጽ

ጸዳል በራሽ

መግብን ኣመጋግብኡን ። ኣስመራ፤ ኮከበ ጽባሕ ቤት ማሕተም፤ 1978 ዓ.ም.

66 ገጽ

ጳውሎስ ገብረሚካኤል

መሰረት ጥዕና ። ኣስመራ፤/ ቤ.ሚ.አ./፤ 1954 ዓ.ም.

148 ገጽ

ዛፈወርቂ ፍስሓ

መዓዛታት መግብን ኣተዓባብያ ሕጻንን ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤1958 ዓ.ም.

84 ገጽ

ሕጊን ኣዋጅትን ውሳኔን

መሓሪ ዓምደመስቀል

ስርዓት ኣድከመ ምልጋእ ዓዲ ሕጊ ምስ ሰየምቲ ኣድከመ ምልጋእ ተሓገገ..። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤1936 ዓ.ም.

126 ገጽ

ማሕበር ቅዱስ ኣንጦንዮስ

ሕጊ ማሕበር ምትሕግጋዝ ቅዱስ ኣንጦንዮስ ከረን። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍረንቸስካና፤1968 ዓ.ም.

27 ገጽ

ማኪያ ኤ. ካቫሌሪ

ስርዓት ካርነሽም ኣብ ሕርም ዛግር ኮይኖም ዝሰርዕዎን ዝጽሓፈዎን። ካብቲ ጥንታዊ ዘሎ ቃል ንቃል ብትግሃቶም ዝገልበጥዎ ካቫሌሪ ኤ. ማኪያ ናይ ግዝኣት ሓማሴን ኮሚሳርዮ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1910 ዓ.ም.

24 ገጽ

ማኪያ ኤ. ካቫሌሪ

ስርዓት ናይ ሃብስሉስ ናይ ገብረክርስቶስ ናይ ደቅተሽም ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1910 ዓ.ም.

18 ገጽ

ማኪያ ኤ. ካቫሌሪ

ሕጊ ስሓርትን ላምሳን ወቐርትን ዳምባን ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1910 ዓ.ም.

27 ገጽ

ማኪያ ኤ. ካቫሌሪ

ሕጊ ናይ ሎጎን ጭውን ። ጥንቲ ዝነበረ እተሓደሰ ኣብ ዋዕላ ማይ ለሓም ብግቡእ ስምምዕ እተጻሕፈ። ኣስመራ፤ ብማሕተም ካቶሊካውያን፤ 1910 ዓ.ም.

19 ገጽ

ምስሌነ ሕቡራት መንግስታት

ህንጻ መንግስቲ ናይ ኤርትራ። ኣስመራ፤ ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1952 ዓ.ም.ፈ.

43 ገጽ

ስርዓት ሎጎጭዋ

ኤርትራ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1938 ዓ.ም.ፈ.

127 ገጽ

ስርዓት ኢድግና ተገለባ

ኤርትራ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1938 ዓ.ም.ፈ.

72 ገጽ

ሃይለማየም ተ/ማርያም

ሕጊ መንግስቲ ናይ ኣቡነ ብሩኽ። ኣስመራ፤ ማሕበር ሲታውያን፤ 1967 ዓ.ም.

127 ገጽ

ኣብርሃም ጌልያእዝጊእ

ናይ ሰራሕተኛታት ጉዳይ ኣዋጅ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1968 ዓ.ም.

7ጽ

ኢትዮጵያ

ሕጊ መንግስቲ ህዝባዊት ዲሞክራሲያዊት ሪፑብሊክ ኢትዮጵያ ነጋሪት ጋዜጣ መበል ኣርብዓን ሸውዓተን ዓመት ቁጽሪ 7 ኣዋጅ ቁ. 1/1980። ኣዲስ ኣበባ፤ ቤ.ማ.አ. ፤ 1980 ዓ.ም.

78 ገጽ

ኢትዮጵያ

ናይ ኢትዮጵያ ሕጊ መንግስት። ኣስመራ፤ ኮከበ ጽባሕ ማ.ሕ.ፍ.ሃ. ፤ 1948 ዓ.ም. 32 ገጽ

ናይ ኤርትራ ከ/ሃገር ጉዳይ ፍሉይ ኮሚሽን ንምምስራት ዝወጸ ኣዋጅ
ኣዲስ ኣባባ፤ ኣርቲስቲክ ማተሚያ ቤት ፤ 1968 ዓ.ም.

11 ገጽ

ዘውደ ካሕሳይ

ሓዲሽ ሕጊ ተዝካር ዜናኡን ትርጉሙን ምስ ኣብ ዝሓለፈ ኣርብዓ ዓመታት ዝነበረ ሕግታት ስርዓትን
እንዳባ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ ፤ 1962 ዓ.ም.

74 ገጽ

ትምህርቲ (ስርዓተ ትምህርቲ)

ሓይለ መለኮት ካ. ዳምያኖ

ሕርሻ ። 1ይ ሕታም ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ፤ 1958 ዓ.ም.

126 ገጽ

አስፍሃ ካሕሳይ

ዛንታ ህይወታውያን ። ካብ መጽሓፍ ሚስተር ባንቲንግን ሃይማንን። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤
1949ዓ.ም.

40 ገጽ

እስጢፋኖስ ጋይም

ሓጺር ኣስተዋጽኦ ጂኦግራፊ ኢትዮጵያ። ንሳልሳይ ክፍሊ መባእታ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤
1953ዓ.ም.

105 ገጽ

እስጢፋኖስ ጋይም

ኢትዮጵያ ዜጋ። 2ይ መጽሓፍ። /ዝ.በ.አ./ ፤ ቤ.ማ.አ./ ፤ /ዓ.ም.አ./

149 ገጽ

ኪንስተን ስኒል ሃ.ፍ.

ሀ.ሁ.ሂ ንቐለውዕ ኤርትራውያን። ኣስመራ፤ 1936 ዓ.ም.ፈ.

36 ገጽ

ኪንስተን ስኒል ሃ.ፍ.

ሓጺር ዛንታ ዓለም ንኣብያተ ትምህርቲ ኤርትራ ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1947 ዓ.ም.ፈ.

74 ገጽ

ኪንስተን ስኒል ሃ.ፍ.

ሓጺር ዛንታ ዓለም ንኣብያተ ትምህርቲ ኤርትራ ። ካልኣይ ሕታም። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤
1948 ዓ.ም.

74 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

መደብ ነርባዕተ ዓመት ናይ መባእታ ትምህርቲ ። ካልኣይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤
1939 ዓ.ም.

76 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

መጽሓፍ ንባብን አስተዋጽኦ ፍልጠትን ። 1ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤ 1938
ዓ.ም.

123 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

መጽሓፍ ንባብን አስተዋጽኦ ፍልጠትን ። ንሳልሳይ ክፍሊ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤
1974 ዓ.ም.

122 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

መጽሓፍ ንባብን አስተዋጽኦ ፍልጠትን ። 3ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤1962
ዓ.ም.

122 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 3ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤1942 ዓ.ም.
64 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 4ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤1942 ዓ.ም.
64 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 6ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤/ዓ.ም.አ./
64 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 8ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤/ዓ.ም.አ./
64 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 9ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤/ዓ.ም.አ./
64 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ትግርኛ ንጀመርቲ። 10ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤ 1950 ዓ.ም.
64 ገጽ

ካብ ፍግረ መሬት ዝመጽእ ጉድኣት፤ መሬት ከመይ ጌርካ ከም ዚዕቀብ ዚረድእ ትምህርቲ። 2ይ ሕታም፤ አስመራ፤
ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1955 ዓ.ም.

36 ገጽ

ያይንሸት ገብረእግዚአብሔር

ታሪኽ ኢትዮጵያ ምስ ሕጻር ዝበለ ዛንታ ዓለም ። 2ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤
1962 ዓ.ም.ፈ

236 ገጽ

ያይንሸት ገብረእግዚአብሔር

ታሪኽ ኢትዮጵያ ምስ ሕጻር ዝበለ ዛንታ ዓለም ንተምሃሮ 4ይ ክፍሊ መባእታ ። 1ይ ሕታም፤ አስመራ፤
ክፍሊ ትምህርቲ፤ 1960 ዓ.ም.ፈ

231 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

ሓጺር ንባብ ትግርኛ፡ "አርባዓንን አርባዕተን ዛንታ" ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1936 ዓ.ም.

72 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

ሓጺር ንባብ ትግርኛ፡ "አርባዓንን አርባዕተን ዛንታ" ። አስመራ፤ ብሓሊዮት ክፍሊ ትምህርቲ ናይ ኤርትራ
ምምሕዳር እተሓትመ፤ 1953 ዓ.ም.

77 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

ሓጺር አስተዋጽኦ ጂኦግራፊ አፍሪቃ፡ ብትግንኛ ንጀመሪቲ ተመሃሮ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ
ሲላ፤ 1936 ዓ.ም. 31 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

ሓጺር አስተዋጽኦ ጂኦግራፊ አፍሪቃ፡ ብትግንኛ ንጀመሪቲ ተመሃሮ ። 2ይ ሕታም፤ አስመራ፤ ቤት
ማሕተም መንግስቲ፤ 1945 ዓ.ም.

36 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

መባእታ ቁጽሪ ብትግርኛ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1937 ዓ.ም.

100 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

መባእታ ቁጽሪ ብትግርኛ። 2ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1945 ዓ.ም.

98 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

መባእታ ቁጽሪ ብትግርኛ። 4ይ ሕታም። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኢልፓሊግራፊኮ፤ 1962 ዓ.ም.

97 ገጽ

ይስሃቅ ተወልደመድህን

አካላት ሰብ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ /ዓ.ም.አ./

26 ገጽ

ገብራት ው/ሚካኤል

መጽሓፍ ክንክን ጥዕና። ን3ይ ክፍሊ መባእታ፤ 1ይ ሕታም ። አስመራ፤ ብሓሊዮት ክፍሊ ትምህርቲ ናይ
ምምሕዳር ኤርትራ፤ 1953 ዓ.ም.

176 ገጽ

ገብራት ው/ሚካኤል

መጽሐፍ ክንክን ጥዕና። ንገይ ክፍሊ መባእታ፤ 2ይ ሕታም ። አስመራ፤ ብሓልዮት ክፍሊ ትምህርቲ ናይ ምምሕዳር ኤርትራ፤ 1962 ዓ.ም.ፈ

178 ገጽ

ገብረክርስቶስ ተክለሃይማኖት /ተርጓሚ/

ትማህቲ ቁጽሪ። ብኣሌክሳንደር ትሮን፤ እተጻሕፍ ብገብረክርስቶስ ተክለሃይማኖት እተተርጎ፤ አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዊድናዊት ምስዮን ፤ 1916 ዓ.ም.ፈ

72 ገጽ

ስዊድናዊት ሚስዮን

መጽሐፍ ቁጽሪ። 1ይ መጽሐፍ፤ ኣዲስ አበባ፤ ብርሃንና ሰላም ፤ 1967 ዓ.ም.

85 ገጽ

ዓለማዊሁ ሃይለ

ቀዳማይ ናይ ቁጽሪ መጽሐፍ ። 1ይ መጽሐፍ፤ ኣዲስ አበባ፤ ብርሃንና ሰላም ፤ 1967 ዓ.ም.

85 ገጽ

ቋንቋ

ሓጎስ ተኸስተ

ንእሽቶ ትጉም ቋንቋ ትግርኛ፡ ኢጣልያንኛ ዓረብኛ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዊድናዊት ሚስዮን፤ 1903
195 ገጽ

መጽሐፍ ፊደል ትግርኛን ኢጣልያንን

መበል 13 ጊዜ ከም እተሓትመ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1960 ዓ.ም.

65 ገጽ

ሚስዮን ስዌዴስ

ፊደል ትግርኛ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሚስዮን ስዌዴስ፤ 1897 ዓ.ም.ፈ

75 ገጽ

ማቴዎስ ሓጎስ

ሰዋስው ትግርኛ። 1ይ መጽሐፍ፡ ናይ ቃላት ሰዋስው ክሳብ ስሩዕ ረባሕታ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1951 ዓ.ም.ፈ

119 ገጽ

ማቴዎስ ሓጎስ

ሰዋስው ትግርኛ። 2ይ መጽሐፍ። አስመራ፤ ቤት ጴጥሮስ ሲላ፤ 1953 ዓ.ም.ፈ

34 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስዮን

መጽሐፍ ፊደል ሓበሻን ኢጣልያንን። አስመራ፤ ብማሕተም ፍራንቸስካና፤ 1931 ዓ.ም.

64 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስቶን

መጽሐፍ ፊደል ሐበሻን ኢጣልያንን። አስመራ፤ ብማሕተም ፍረንቸስካና፤ 1948 ዓ.ም.

64 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስቶን

መጽሐፍ ፊደል ጣልያንን ሐበሻን። አስመራ፤ ብማሕተም ፍረንቸስካና፤ 1954 ዓ.ም.

63 ገጽ

ሮማን ካቶሊክ ሚስቶን

ቋንቋ ኢጣልታ ንምጽናዕ እተገብረ ንእሽቶ ስዋስው። አስመራ፤ ብማሕተም ፍረንቸስካና፤ 1933 ዓ.ም.

94ገጽ

ስዌድናዊት ሚስቶን አስመራ

ህንጻ ቋንቋ ሓጺር መእተዊ ስዋስው ትግርኛን። አስመራ፤ ስዌድናዊት ሚስቶን፤ 1952 ዓ.ም.

19ገጽ

ስዌድናዊት ሚስቶን አስመራ

መጽሐፍ ፊደል /ዘረባ ትግርኛ/ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሚስቶን ስዌዴሴ፤ 1905 ዓ.ም.ፈ.

25 ገጽ

ስዌድናዊት ሚስቶን አስመራ

መጽሐፍ ፊደል /ዘረባ ትግርኛ/ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ወንጌላዊት ሚስቶን ፤ 1911 ዓ.ም.ፈ.

137 ገጽ

ስዌድናዊት ሚስቶን አስመራ

መጽሐፍ ፊደል /ዘረባ ትግርኛ/ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ስዌድናዊት ፤ 1922 ዓ.ም.ፈ.

137 ገጽ

ስዊድስ ኢቫንጅሊካል ሚስቶን

መጽሐፍ ፊደል /ዘረባ ትግርኛ/ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ሚስቶን ስዌዲሲ ፤ 1917 ዓ.ም.ፈ.

127 ገጽ

በርሀ ወልደማርያም

መርሃ ህጻናት፡ ትግርኛ አማርኛ መዝገብ ቃላት ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1960 ዓ.ም.

148 ገጽ

ተስፋ-ሚካኤል ገብረክርስቶስ

መንገዲ ምስ ወዲ ዓዲ። ብእንግሊዝ ምስ ኢደማምጽኡን አማርኛን ትግርኛን ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1949 ዓ.ም.

16ገጽ

ትኳቦ አረስዕ

ሓጺር መዝገብ ቃላት እንግሊዝ ትግርኛ ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካን ፤ 1987 ዓ.ም.ፈ.

191 ገጽ

አማኑኤል ሳህለ

ሓጺር ስዋስው ትግርኛ ። ስዊድን፤ ማሕበር መጻሕፍቲ ትግርኛ ፤ 1988 ዓ.ም.ፈ.

46 ገጽ

አዲ ገብረ

ሰዋሰው ትግርኛ :: ስዊድን፤ አብ ማሕተም ኢድማስ ስቶክሆልም ተጻሕፈ ፤1989 ዓ.ም.ፈ.
226 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

መጽሐፍ ፊደል ብቋንቋ ትግርኛ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፊዮረቲ ፤1935 ዓ.ም.ፈ.
47 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

መጽሐፍ ፊደል ብቋንቋ ትግርኛ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ፊዮረቲ ፤1948 ዓ.ም.ፈ.
63 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

መጽሐፍ ፊደል ብቋንቋ ትግርኛ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፊዮረቲ ፤ 1951 ዓ.ም.ፈ.
63 ገጽ

ወልደአብ ወልደማርያም

ቀዳማይ መጽሐፍ ንባብ ፤ 1ይ ሕታም :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ወንጌላዊት ማሕበር ፤1928 ዓ.ም.ፈ.
32 ገጽ

ጀን ማሶን

ስዋሰው ትግርኛ :: ቤት ማሕተም :ረድ ሲ: 1996

ዘካርያስ ገብረስላሴ

አማርኛ ተማሃሩ :: አዲስ አበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማ/ቤት ፤ 1958 ዓ.ም.
51 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /ሒቦ/

ሰዋሰው ትግርኛ :: ሓዲስ መዝሙር ዚወጽእ ዘሎ መጽሐፍ ሰዋሰው: ትግርኛ ንዚመሃሩ ቆላው መስተምሃሪ ፤ ካልኣይ ሕታም ተወዲኡ ተቃኒውን ተወሲክዎን ሳልሳይ ጊዜ እተሓትመ :: አስመራ ፤ ማሕተም ፍራንቸስካና ተሓትመ ፤ 1940 ዓ.ም.
107 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /ሒቦ/

ሓዲስ ምጀመርያ ዝወጽእ ዘሎ መጽሐፍ ሰዋሰው:: ትግርኛ ንዚመሃሩ ቆላው መስተምሃሪ ፤ ቀዳማይ ተወዲኡ ካላይ ጊዜ እተሓትመ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤1926 ዓ.ም.
107 ገጽ

ዮሃንስ ገብረእግዚአብሔር /ሒቦ/

መዝገብ ቃላት ትግርኛ አምሓርኛ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኦርቲ ግራፊኮ ፤ 1948 ዓ.ም.
49 ገጽ

ግርዮማጽዮን መብራህቱ

ልሳነ አግዓዚ ዘኣም ግርማ : መዝገብ ቃላት ናይ ቋንቋ ማዕከን እዩ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1976 ዓ.ም.
650 ገጽ

ባህልን ማህበራዊን
(ጽውጽዋይ፣ ምስላታት፣ ተዋስኦ፣ ወግዲ፣ ሞራል)

ትክክላዊ ማኖት መንግስተካብ እተተርጎመ

ካብ ብቐሊ ክሳብ ቀውዲ ። ብመኮንን እንዳልካቸው ብቋንቋ ኣምሓርኛ እተሕፈ ናብ ትግርኛ ብትክክላዊ ማኖት መንግስተካብ እተተርጎመ ። ኣስመራ፣ ቤት ማሕተም መንግስቲ፣ 1953 ዓ.ም. 52 ገጽ

መዝሙር ሕጻናት

ደቂ ኤርትራ። ኣዲስ ኣበባ ፣ መርሓ ጥበብ ማተምያ ቤት፣ 1937 ዓ.ም. 28 ገጽ

በርሀ ኣርኣያ

መርሓ ኪዳን ብዛዕባ ሕጻናት ፡ መርዓን ምልሶትን ኣኸብሮ ወለድን ። ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም መንግስቲ ኤርትራ ፣ 1948 ዓ.ም. 44 ገጽ

ክብረኣብ ወልደገርጊስ (ዶ/ር/ኤርምያስ ክብረኣብ ዶ/ር

ያታውን ዘመናውን ምስላታት ትግርኛ ። ልዕሊ ሓሙሽተ ሽሕ ምስላታትን ሕንቅልሕንቅሊተይን ፣

ዘውደ ካሕሳይ

ጥንታዊን ዘመናውን ስርዓት መርዓን መውሰብን ኤርትራ ። ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም ኢል ፖሊግራፊክ፣ 1966 ዓ.ም. 66 ገጽ

ያዕቆብ ገብረኢየሱስ /ኣባ/

ጥንታዊ ወግዕን ስነ ስርዓትን ፡ ናይ ሕዝቢ ኢትዮጵያ ። ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና፣ 1964 ዓ.ም. 54 ገጽ

ሓይለኣብ ገብረእግዚእ

ናይ ምስትውዓል ዋጋ ሞያ ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፣ 953 ዓ.ም. 37 ገጽ

ሞገስ ዑቕባጊዮርጊስ

ጥንታዊ ምሳሌ፡ ናይ ኢትዮጵያውያን ። ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፣ 1958 ዓ.ም. 152 ገጽ

ተኸላይ ዘወልዲ

ወፍዲ ቀዳሞት ፡ 1ይ ሕታም። ኣስመራ ፣ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፣ 1949 ዓ.ም. 60 ገጽ

ትኳቦ ኣረሰዕ

- ካብ መዓር ወለላ ። ቀዳማይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1950 ዓ.ም.
90 ገጽ
- አስረስ ተሰማ
ልብን ሳዕርን እናሐደረ ይበቁል ። ቀዳማይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1957 ዓ.ም.
84 ገጽ
- አስረስ ተሰማ
ንስኻን መሬትን ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1962 ዓ.ም.
41 ገጽ
- አብርሃ ፋፋኤል
ምቅርቲ ደብዳቤ ። አስመራ ፤ ቤ.ማ.አ ፤ 1965 ዓ.ም.
40 ገጽ
- ኢያሱ አስፍሃ /ሻውል/
መንክር ክትስሕቁዶ ምደለኹም ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ ፤ 1961 ዓ.ም.
64 ገጽ
- ዑቅባዝጊ የዕብዮ
ከነዋግዓኩም ። አስመራ ፤ ቤ.ማ.አ ፤ 1961 ዓ.ም.
52 ገጽ
- ያዕቆብ ገብረኢየሱስ
ዝናን ተረትን ምሳሌን ናይ ቀዳሞት ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1939 ዓ.ም.
136 ገጽ
- ፍስሃዮ ሓጎስ
ሕልሚ ድኻ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም አፍሪቃ ፤ 1958 ዓ.ም.
79 ገጽ

ታሪኽ ህይወት

- ሕጽር ዝበለ ሕይወት ቅ.ዮሐንስ ላሳል። /ዝ.ቦ.አ./ ፤ /ዓ.ም.አ/
23 ገጽ
- መስፍን አፍለ ገዛኢ
ዕስክርና ጣልያን ኣብ ሃገርና ከመይ ነበረ? 1ይ ክፍሊ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከብ ጽባሕ፤ 1977
ዓ.ም.
109 ገጽ
- ገብረሚካል ወልደገርጊስ /ዝተገምጠለ/
ሓጺር ዛንታ ሕይወት ፍራንቸስኮ በዓል አስዚ ። አስመራ ፤ /ቤ.ማ.አ./፤ 1943 ዓ.ም.
86 ገጽ
- ካቶሊክ ሚስዮን
ሕይወት ቅድስቲ ሪታ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1961 ዓ.ም.
39 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

አቡነ ዮሴፍ ካሚሎ ካራራ ናይ ኤርትራ ኢ.ጴ.ስቆጵስ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን ፤ 1913 ዓ.ም.

200 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ናይ ክቡር አቡን ያዕቆብ፣ 1ይ ጳጳስ ኢትዮጵያ ሓጺር ገድሊ ። አባ ቸለስቲኖ፤ አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ካቶሊካውያን ፤ 1908 ዓ.ም.

30 ገጽ

ካቶሊክ ሚስዮን

ብጹዕ አባ ገብረሚካኤል ስማዕት፣ ኢትዮጵያ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1919 ዓ.ም.

76 ገጽ

ክፍለማርያም ማንካሪኒ

ሓጺር ሕይወት አቡነ ዳንኤል ኮምቦኒ አፍሪቃ ብአፍሪቃውያን ትድሕን እያ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሚላ ፤ 1980 ዓ.ም.

65 ገጽ

ተዛረ ሰላምን

ቅድስቲ ሪታ በዓልቲ ካቪያ "ረዳኢት ጽጉማት" ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1964 ዓ.ም.

35 ገጽ

ወልደትንሳኤ ለእኸ ሰበካ /አባ/

ሓጺር ዛንታ ሕይወት ቅዱስ ለውረንስዮስ በዓል ብሪንዲዚ "ሓዋርያዊ ሊቅ" ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ /ዓ.ም.አ./

32 ገጽ

ይስሃቅ ዮሴፍ

ሓጺር ዛንታ ሕይወት መምህር ይስሃቅ ተወልደመድህን ። ቃልሲ ምጥፋእ ድንቁርና ፤ አስመራ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፤ 1978 ዓ.ም.

86 ገጽ

ፍስሐጽዮን ባርናባስ

ናይ ብጹዕ አቡነ ያዕቆብ /ዮስጢኖስ/ ሓጺር ገድልን ማሕሌትን ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ ፤ 1967 ዓ.ም.ፈ.

33 ገጽ

ቴክኖሎጂ

ኢያሱ ገብረኪዳን

ስርዓት ኤሌትሪክ አብ መኻይን ። አስመራ፤ ቤት ማሕተም ኮቪብ ጽባሕ ፤ 1979 ዓ.ም.

128 ገጽ

የሴፍ ገብረእግዚአብሔር

ሞተር : /መሰረት ሓይሊ / 1ይ ሕታም :: አስመራ፤ /ቤ.ሚ.አ./ ፤ 1963 ዓ.ም.
56 ገጽ

ታሪክን ጀግራፊን

ማሕበር ፍቅሪ ሀገር

ምዕድ ዕድመን ፤ ንሀገርና ጠቅሚ እንገብረሉ መንገዲ መግለጹ:: አስመራ፤ ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1944 ዓ.ም.
21 ገጽ

ማቴዎስ ሓጎስ

ታሪክ ኢትዮጵያ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1948 ዓ.ም.
127 ገጽ

ማቴዎስ ሓጎስ

ታሪክ ኢትዮጵያ : ካብ ጥንቲ ክሳብ ዘሎናዮ ጊዜ፡ 2ይ ሕታም :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤
1951 ዓ.ም.
132 ገጽ

ሰዊድሽ ኢቫንጀሊካል ሚስዮን

ጀኦግራፊ ናይ ኢትዮጵያ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤1951 ዓ.ም.
132 ገጽ

ሰዊድሽ ኢቫንጀሊካል ሚስዮን

ጀኦግራፊ ናይ ኢትዮጵያ :: አስመራ፤ ሰዊድን ሉተራዊት ሚስዮን ፤ 1948 ዓ.ም.
21 ገጽ

በኹረጽዮን ማሕጸንተማርያም

ትውልዲ ለጓን ዘኣም ወንጌል ወርቅ :: አስመራ፤ ናይ ማሕበር ሓዋርያት ኮፕብ ጽባሕ ቤት ማሕተም ፤
1964 ዓ.ም.
74 ገጽ

ሃይለ ተስፋይ

ዝተዋጽኤ ታሪክ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ፤ 1951 ዓ.ም.
100 ገጽ

አብርሃ ገብረሂወት

ዕግርግር ደቡብ ሱዳን፡፡ ብማሞ ውድነህ ናብ ኣምሓርኛ ተተርጎመ ናብ ትግርኛ ብኣብርሃ ገብረሂወት
ተተርጎመ፡፡ አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ፤ 1960 ዓ.ም.
100 ገጽ

ኮልሞዲን ዮሃንስ

ዛንታ ጸዓዘጋን ሃዘጋን :: ሮማ ፤ /Italian di Carlo de LUIGI/ 1912 ዓ.ም.ፈ.
270 ገጽ

ገብረኢየሱስ አባይ /ጆሜትራ/

መሰረት ዓሌት ሕዝቢ መረብ ምላሽ :: አስመራ፤ ናይ ማሕበር ኮቪብ ጽባሕ ፤ 1954 ዓ.ም.

186 ገጽ

ጳውሎስ ዘፈሩ

ዛንታ ኢትዮጵያ :: አስመራ፤ ብሓልዮት ስዊድን ሎተራዊት ማሕበር ፤ 1956 ዓ.ም.

35 ገጽ

ፍስሐ ጊዮርጊስ

እንካብ ዓረብኛ እተገልበጠ ቅያ ቀዳሞት አዕራብን እንካብ ኢጣልያ እተገልበጠ ታሪኽ አግባጽን :: ሮማ ፤ ናይ ኢጣልያ ወይቲ ሓታሚት ገዛ ማሕተም ፤ 1890 ዓ.ም.ፈ

44 ገጽ

ፍስሐ ጊዮርጊስ

ብዛዕባ እንካብ ጡብያ ንኢጣልያ መንገዲን ነዙ ሃገር እዙይ እውን ብምርኣይ ኣብ ሰብነቱ ጠብላሕ ዝበሎ ጠብላሕታን :: ሮማ፤ ናይ ኢጣልያ ወይቲ ሓታሚት ገዛ ማሕተም ፤ 1887 ዓ.ም.ፈ

16 ገጽ

ትምህርቲ

ስዊድናዊት ሚስዮን አስመራ

ዓርኪ ተምሃራይ :: አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1948 ዓ.ም.

73 ገጽ

ስዊድናዊት ሚስዮን አስመራ

ዓርኪ ተምሃራይ :: መጽሓፍ ፊደል ፤ ቀዳማይ ሕታም :: አስመራ ፤ ማሕበር ኢል ፓሊግራፊኮ ፤ 1956 ዓ.ም.ፈ.

73 ገጽ

ስዊድናዊት ሚስዮን አስመራ

ዓርኪ ተምሃራይ :: 3ይ ሕታም:: አስመራ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1957 ዓ.ም.

73 ገጽ

ብርሃነ መስቀል ማቴዎስ

ናይ አወቓቕዓ መሰንቆ ትምህርቲ :: አስመራ፤ ቤት ማሕተም ጴጥሮስ ሲላ ፤ 1972 ዓ.ም.

51 ገጽ

ሃይሉ አርአያን ካልኦትን

መሰረት ትምህርቲ :: 1ይ ሀ ናይ ፊደል ንባብ መላመዲ:: አዲስ አበባ፤ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማ/ቤት፤ 1961 ዓ.ም.

84 ገጽ

ሃይሉ አርአያን ካልኦትን

ቀዳማይ ናይ ቁጽሪ መጽሓፍ መሰረት ትምህርቲ :: አዲስ አበባ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ 1972 ዓ.ም.

84 ገጽ

ሃይሉ ኣርኢያን ካልኣትን

ናይ ኢድ ጽባቕ ጽሕፈት ። ላይ ሕታም ። ኣዲስ ኣበባ፤ ብርሃንና ሰላም ቤት፤ 1963 ዓ.ም.
46 ገጽ

እድገት በህብረት የዕውቀትና የስራ ዘመቻ

መሰረት ትምህርቲ ። ናይ ጽሕፈት መምሃሪ ። ላይ ሕታም ። ኣዲስ ኣበባ፤ ኣርቲስቲክ ማተሚያ ቤት ፤
1967 ዓ.ም.
61 ገጽ

እድገት በህብረት የዕውቀትና የስራ ዘመቻ

መሰረት ትምህርቲ ። ናይ ፊደልን ንባብን መላማመዲ ፤ ኣዲስ ኣበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤
1967 ዓ.ም.
61 ገጽ

እድገት በህብረት የዕውቀትና የስራ ዘመቻ

መሰረት ትምህርቲ ። ናይ መምህር መጽሓፍ ፤ ኣዲስ ኣበባ ፤ ሴንትራል ማተሚያ ቤት ፤ 1967 ዓ.ም.
97 ገጽ

እድገት በህብረት የዕውቀትና የስራ ዘመቻ

መሰረት ትምህርቲ ። ናይ ፊደል ንባብን መላማመዲን ፤ ኣዲስ ኣበባ፤ ንግዲ ማተሚያ ቤት ፤ 1970 ዓ.ም.
61 ገጽ

ካቶሊክ ኪስዮን

ኤርትራ ግዝኣት ኢጣልያውያን ፡ ናይ ትምህርቲ መጽሓፍ ብጣልያንኛን ትግርኛን ፤ ኣስመራ ፤ ብማሕተም
ካቶሊካውያን ፤ 1909 ዓ.ም.ፈ.
215 ገጽ

ክንፈ ተስፋ ጋብር

ናይ ኢትዮጵያ ሓጺር ጽሕፈት ። ኣስመራ፤ ኮርየሬ ኤሪትሪያ ቤት ማሕተም ፤ 1952 ዓ.ም.
165 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

መሰረት ትምህርቲ መላማመዲ ፊደልን ንባብን ። ኣስመራ ፤ ቤት ትምህርቲ ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1970
ዓ.ም.
39 ገጽ

ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ

ወላዳት ዘድልዩን ጥንቃቄ ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ፤ 1970 ዓ.ም.
28 ገጽ

ዓለሚቱ ኢብሳ

ወላዳት ዘድልዩን ጥንቃቄ ። ተርጓሚ መምህር ኣስረስ ተሰማ ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ
ቤት ፤ 1972 ዓ.ም.
28 ገጽ

ዓለሚቱ ኢብሳ

ጽሩይ ማይን ጥቕሙን ። ተርጓሚ መምህራ አስረስ ተሰማ ። አዲስ አበባ ፤ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት ፤ 1972 ዓ.ም.

14 ገጽ

ዓለሚቱ ኢብሳ

ውሕልነት ደገይ ንባብ ። አዲስ አበባ ፤ ንግድ ማተሚያ ቤት ፤ 1974 ዓ.ም.

103 ገጽ

ወንገላዊት ማሕበር

ዓርኪ ተማሃራይ ፡ መጽሐፍ ፊደል፡ ራብዓይ ሕታም ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኢል ፓሊግራፊክ፤ 1968 ዓ.ም.

73 ገጽ

ጀፈሮ ጀላቲ

ጎደና ትምህርቲ መጽሐፍ ንባብ አምሐርኛን ትግርኛን ፡ 2ይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ወንገላዊት ሉተራን ኣብያተ ክርስቲያን ኤርትራ ፤ 1965 ዓ.ም.

126 ገጽ

ጀፈሮ ጀላቲ

ጎደና ትምህርቲ መጽሐፍ ንባብ አምሐርኛን ትግርኛን ፡ 1ይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ወንገላዊት ሉተራን ኣብያተ ክርስቲያን ኤርትራ ፤ 1950 ዓ.ም.

56 ገጽ

ጀፈሮ ጀላቲ

ጎደና ትምህርቲ መጽሐፍ ንባብ አምሐርኛን ትግርኛን ፡ 1ይ መጽሐፍ ። አስመራ ፤ ወንገላዊት ሉተራን ኣብያተ ክርስቲያን ኤርትራ ፤ 1957 ዓ.ም.

56 ገጽ

ገብረ ኢየሱስ ሃይሉ

ናይ ፊደላትና ምርምርን ሓጺር አማህራን ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1941 ዓ.ም. ፡ 30 ገጽ

ኤኮኖሚ

ማሕበር ሰራሕተኛታት አስመራ

ናይ ቤት ማሕተም መንግስቲ ማሕበር ሰራሕተኛታት ዝተገብረ ናይ ሓባር ስምምዕ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1941 ዓ.ም.

65 ገጽ

ብርሃነ መስቀል ዓንዶም

ማሕበር ሰራሕተኛታት እንታይ እዩ ። አስመራ ፤ ቤት ማሕተም ፍራንቸስካና ፤ 1961 ዓ.ም.

46 ገጽ

ናይ ኢትዮጵያ ሰራሕተኞቻት ኣንድነት ማሕበር

ንኡስ መጽሓፍ ንኣባላት ማሕበር ሰራሕተኞቻት ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1969 ዓ.ም.
65 ገጽ

ናይ ኢትዮጵያ ሰራሕተኞቻት ኣንድነት ማሕበር

ንደቂ ማሕበር ምክልኻል ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ናይ ኢትዮጵያ ሰራሕተኞቻት ኣንድነት ማሕበር፤ 1965 ዓ.ም.

ገብረእግዚአብሔር ኣድሓኖም ዘውደ ካሕሳይ

ገንዘብን ኣተሓሕዝኡን ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1949 ዓ.ም.
62 ገጽ

ፍልስፍና

ሳሙኤል ኣምሃ

ለኒን ። ኢኮኖሚ ፤ ፓለቲካን ብዘመን ምልኪ ፕሎሪታሪያት ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1975
ዓ.ም.
19 ገጽ

ዓምድጽን ሃብተኣብን ኣፈወርቂ ተስፋይን /ተርጎምቲ/

ርእዮተ ዓላማዊ ትምህርቲ ሓፋሽ ሕዝቢ ። ብባይኮቭ ቪ ፤ ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1975
ዓ.ም.
97 ገጽ

ቴድሮስ ገብረዚአብሔርን ብርሃነ ደበሱን

ናይ ኮሙኒስት ፓርቲ ማኅፈስቶ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም መንግስቲ ፤ 1975 ዓ.ም.
59 ገጽ

ኣብርሃ ገብርሂወት

ናይ ሶሻሊዝም መጀመሪያ ። ብፓል ኤም ስዊዝ ብተሰማ ከበደ ናብ ኣምሓርኛ ትተርጎመ ብኣብርሃም
ገብርሂወት ናብ ትግርኛ ተተርጎመ። ኣዲስ ኣበባ ፤ ንግዲ ማተሚያ ቤት ፤ 1968 ዓ.ም.
71 ገጽ

ንምዕባለ ቋንቋ ዝሓገዙ ዝርዝር ጋዜጣታት

ንስነ ጽሑፍ ትግርኛ ንምምዕባል ዝሓገዙ መጽሔታትን ጋዜጣታትን ምንባሮም ምግላጹ ኣድላይ እዩ። ኣብ ግዜ ባዕዳዊ መግዛእቲ ጣልያን እታ ናይ መጀመርታ ተሓቲማ ዝወጸት መንፈሳዊት መጽሔት ትግርኛ መልእክተ ሰላም ዝተባህለት ብኤሪክሰን ኦላ ዝተባህለ ሸወዳናዊ ኣዳላዊነት ካብ 1909 -1915 ዓ.ም.ፈ. ትሕተም ነበረት። መጽሔት፡

ጋዜጣ ኣስመራ

ብትኽክል ንኸንዳይ ግዜ ከም ዝተሓትመት መሉእ ሓበረታ ዘይብላ ጋዜጣ ኣስመራ እትብል ብኣመሓዳሪ ኦሎሪ ዝተባህለ ኣብ ዝነበረሉ ግዜ፡ ብኢድ ትጻሐፍ ዝነበረት። ንሓበሬታ ናይዛ ጋዜጣ ኣብ ኣስመራ ዩኒቨርሲቲ መጽናዕቲ ቐርኒ ኣፍሪቃ (Asmara University Institute of African Studies) ሓደ ቅዳሕ ሸውዓተ ገጽ ዝሓዘ መረዳእታ ኣሎ።

ናይ ዕለት ወረ ኤርትራ

ካብ 1927 ዓ.ም.ግ. ናይ ዕለት ወረ ኤርትራ እትብል ጋዜጣ ተሓቲማ ትዝርጋሕ ነበረት። ንህዝቢ መድረኽ ፍልጠት ኮይና ናይ ዓለምን ናይ ውሽጢ ሃገርን ኩነታት ዜና መሃሪ ዝኾነ ርእይቶታትን ባህላዊን ማሕበራውን ፓለቲካውን ሒዞ ትወጽእ ብምንባራ ንምዕባለ ስነ ጽሑፍ ትግርኛ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ዘበርከተት እያ።

ናይ ኤርትራ ሰሙናዊ ጋዜጣ

ዝተባህለት ካብ 17 ነሐሴ 1942 ዓ.ም. ጀሚራ ኣብ ሰሙን ሓደ ጊዜ ትሕተም ነበረት።

ኢትዮጵያ

ብሓልዮት ናይ ማሕበር ፍቕሪ ሃገር ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ሓንቲ ኢትዮጵያ ዝሕተም ጋዜጣ።

ካብ 26 ሚያዝያ 1939 ዓ.ም. ጀሚሩ ክሕተም ዝጀመረ።

ደሃይ ኤርትራ

እትብሃል፡ ናይ ፓለቲካን ኤኮኖምን ትምህርቲን ሓሳባትን ትገልጽ ሰሙናዊት ጋዜጣ። ብግምት ካብ 1946 ዓ.ም. ዝጀመረት ጋዜጣ ነበረት።

ዘመን

እትብሃል ፡ ብሓልዮት ናይ ክፍሊ ሕዝባዊ ምስምማዕ ኣብ ቤት ማሕተም መንግስቲ ኣብ መዓልቲ ክሕተም ዝጀመረሉ ብግምት 1955 ዓ.ም.

ዕለት ሰንበት :

እትበሃል ጋዜጣ ካብ 1927 ዓ.ም. ጀሚራ ትሕተም ነበረት

ሕብረት

እትበሃል መዓልታዊ ጋዜጣ ካብ 1948 ዓ.ም. ክሳብ 1991 ዓ.ም. ክሳብ ግዜ ነጻነት ትሕተም ነይራ፡

ድምጺ ማሕበር ተቐማጦ ከተማ ኣስመራ

ኣብ ወወርሒ እትሕተም ጋዜጣ፡ ብሓልዮት ሓፈሻዊ ቤት ምክሪ ማሕበር ቐማጦ ከተም ኣስመራ፡

ብከተማ ማዛጋጃ ቤት ኣስመራ እትሕተም ዝነበረት ፡ 1976 ዓ.ም. ክትከውን እንኮላ ድሕሪ ነጻነት ድማ

ማለት ካብ 1991 ጀሚራ

ብርሃን

ዝተባህለ ብማሕበር ሲታውያን ኣብ ወወርሒ ትሕተም ናይ ካቶሊካውያን ጋዜጣ ። ዝጀመረሉ ካብ 9

ነሓስ 1940 ዓ.ም.

ፍኖተ ብርሃን

ብናይ ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን እትዳሎ፡ ፍኖተ ብርሃን ዘርእስታ ጋዜጣ ካብ 27 ሕዳር

1944 ዓ.ም ጀሚራ ስለ ንምእማን መንፈሳዊ ምክሪ ንምሃብ ኣብ ወወርሒ ፡ ብሓልዮት ማሕበር መድሃኔ

ዓለም ፍኖተ ብርሃን ትሕተም ጋዜጣ ክሳብ ሕጂ ትሕተም ኣላ።

መብራህቲ ኤርትራ፡

ንሓልዮይ ናይ ማሕበር ሓዳስ ኤርትራ ኪዳን እጣልያ ካብ 1940 ዓ.ም. ጀሚራ ትሕተም ዝነበረት ጋዜጣ

እያ።

መልእኽቲ ሰላም

ዝተባህለ ጋዜጣ ዝጀመረሉ ብ1905 ዓ.ም. ኣብ ቤት ምሕተም ኪሰዮን ሰዊዴሴ ዝሕተም ።

ኣብ ወርሒ ሓደ ጊዜ ዝሕተም ዝነበረ።

ሓንቲ ኤርትራ

እትበሃሎ ጋዜጣ ብ 1941 ዓ.ም ጀሚራ ከም ድምጺ ናይ ዲሞክራሲያዊ ሰልፊ ኤርትራ ኾይና ትሕተም

ነበረት።

ኣንድነትን ምዕብልናን

እትበሃል ጋዜጣ ናይ ፡ ፓለቲካዊ ዜና ድምጺ ፈደረሽ ኾይና ትሕተም ነበረት። ናይ ኢትዮጵያን ኤርትራን

ኪዳናዊ ሕብረት ኣብ ግብሪ ንምውዓል ካብ 1944 ዓ.ም. ዝጀመረ ብግምት ።

ሓዳስ ኤርትራ

ካብ 1991 ዓ.ም. ድሕሪ ነጻነት ክትሕተም ዝጀመረት መዓልታዊት ጋዜጣ ትሕተም ኣላ።

ዝርዝር መጽሔት
ምስ ሕጽር ዝበለ መግለጻኡምን

ዘብዓኛ

ወርሓዊ መጽሔት : ብሓልዮት ሻብዓይ መዓልቲ ኣድቫንቲስታውያን ዝሕተም፡፡ኣስመራ ማሕበር
ምምዕባል ማሕተም : ወርሓዊ መጽሔት ካብ 1959 ዓ.ም ጀሚሩ ዝሕተም ዝነበረ።

ኣስመራ ማሕበር ምምዕባል ማሕተም

ወርሓዊ መጽሔት ካብ 1959 ዓ.ም. ዝሕተም ዝጀመረ

ናይ ሕዝቢ ኢትዮጵያ ኡነተይና ፈታዊ

ብሓልዮት ካቶሊክ ኤትርትራ : ዝሕተም ዝነበረ ዝጀመረሉ ብ ነሓስ 1908 ዓ.ም.

ትምጻእ መንግስትከ

ትምሕርቲ ማሕበር ካፑቺኒ ክልተ ጊዜ ኣብ ዓመት ዚሕተም መጽሔት

መደምደምታ

ሰነ ጽሑፍ ክምዕብል ዝኸእል ብትግሃት ደረሰቲ ፤ ተመራመርቲ ኣንብብትን ምዃኑ ርዱእ እዩ ። ትግርኛ እውን ከም ኩሎም ምዕቡላት ቋንቋታት ሃብታምን ምሉእ መሳርሒ ኾይኑ ከገልግል ዝኸእል ብዙሕ ተጠቓሚ ምስ ዝህልዎ ባህልኻ እተመሓላልፈሉ፡ መዓልታዊ መነባብሮኻ እትጥቐመሉ መሳርሒ ስለዝኾነ።

እዚ ቐሪቡ ዘሎ ጽሑፍ ክሳብ 1991 ዝተሓትመ መጽሕፍቲ ከም መበገሲ ንተመራመርቲ ክሕግዝ ይኸእል ተባሂሉ ዝተዳለወ እዩ።

ካልኣይ ቅጺ ካብ 1991 ንደሓር ዝተጻሕፉ ኣሒዛ ክትወጽእ እያ፡ ኩላትና ከም እንፈልጦ ድሕሪ ነጻነት እቲ ተደቐሱ ዝነበረ ቋንቋ ነጻነት ረኺቡ ብዙሓት መጽሕፍቲ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ወጽእን ይጽሓፉ ኣለው። እንተኾነ እቶም ዝጽሓፉ ዘለው ኣብ ዝተወሰነ ዝንባላ እዩም ዝጻሕፉ ዘለው። ኣብ መዳይ ሕክምና ፤ ሕርሻ ፤ ምምሕዳር ፤ ሕገ፤ ቁጠባን ወ.ዘ.ተ ማለት ብዝተፈላለዩ ዓይነት ሞያ እንተዝጽሓፉ ነቲ ቋንቋ መሃብተምዎ ዝብል እምነት ኣሎኒ።

Bibliography

1. Carlo - Conti Rossini, Lingua Tigrigna. Room, 1940
2. Carlo Conti Rossini, Ripcord di un soggiorno in Eritrea, Asmara, Stampato nella tipografia della mission suedaes, 1903
3. Carlo- Conti Rossini. Elementi fondamentali di lingua tigrina. In the Ethiopia e genti d'etiopoi – Firenze, 1937
4. 5. E. Cerulli, La Letterature Ethioia. Milano, 1968
6. Gustov Aren, Evangelical pioneers in Ethiopia. Uppsala, 1978
7. Kevin O. Mahoney. The Ebulient Phoneix. A history of the vicardate of Abyssinia 1860-1881. Asmara, 1987
9. Lanfranco Ricci. Letterature dell’Etiopia. Milano,1969
10. Mauro de leonessa, Grammatica analitica della lingua Tigray,1928.
11. Punkhrust Richard. An Introduction to the economic history of Ethiopia, from early time to 1800, London, Lalibela house; 1961
12. Punkhrust Richard. The foundation of Education, News papers, book production, Libraries, 1962. “Ethiopian Observer Vol. vi no.4 p241. 1962.
13. Ghirmai Negash. A history of Tigrinya literature in Eritrea: the oral and the written, 1890-1991 /
14. ኣብርሃም ነጋሽ፡ ዝርዝር ብቋንቋ ትግርኛ እተሓትሙ ጽሑፋት። መጽሔት ቋንቋ ፤ሸወዳን።፤ 1991
15. ኣማኑኤል ሳህለ፤ ሓጺር ታሪኽን ምዕባለን ቋንቋ ትግርኛ። ዘተ ቋንቋ ትግርኛ፤ ኣስመራ ዩኒቨርሲቲ፤ 1982
16. ሃይለ በኸረ ፤ ታሪኽ ስነ ጽሑፍ ኤርትራ ብሓጺር። Vol. III, No.1, 1988
17. መሓሪ ዓንደመስቀል፡ ስርዓት ኣድከመ ምስጋእ። ኣስመራ፤ ቤት ማሕተም ጵጥሮስ ሲላ፤ 1936
18. ማኪያ ኤ. ካቫሌሪ ። ስርዓት ካርነሽም . . . ሰሓርቲ...። ኣስመራ ፤ ብማሕበር ካቶሊካውያን ፤ 1910
19. ስርዓት ሎጎጭዋ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጵጥሮስ ሲላ ፤ 1938
20. ስርዓት ኣድግና ተገለባ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ጵጥሮስ ሲላ ፤ 1938
21. ገብረየሱስ ኣባይ (ጆሜትራ) ። መሰረት ዓሌት ሕዝቢ መረብ ምላሽ ። ኣስመራ ፤ ቤት ማሕተም ኮከበ ጽባሕ ፤ 1954